

АПЕЛАЦИОНЕН СУД ШТИП

БИЛТЕН

Бр. 15

Март 2023

Штип

БИЛТЕН

Бр. 15

**Март 2023
Штип**

СОДРЖИНА

ВОВЕД	1
КРИВИЧЕН ОДДЕЛ	2
КРИВИЧЕН ЗАКОНИК	2
ЗАКОН ЗА КРИВИЧНА ПОСТАПКА	6
ГРАЃАНСКИ ОДДЕЛ	10
ТРГОВСКИ СПОРОВИ	10
СПОРОВИ ОД РАБОТНИ ОДНОСИ	16
СПОРОВИ ОД ИМОТНИ И ОБЛИГАЦИОНИ ОДНОСИ	28
ЗАКЛУЧОЦИ од работната средба на кривичните оддели на Апелационите судови во РСМ и Врховниот суд на РСМ за воедначување на судската пракса, одржана на 08 и 09 Јуни 2022 година	45
ЗАКЛУЧОЦИ од работната средба на граѓанските оддели на Апелационите судови во РСМ и Врховниот суд на РСМ за воедначување на судската пракса, одржана на 08 и 09 Јуни 2022 година	47
ЗАКЛУЧОЦИ од работната средба на граѓанските оддели на Апелационите судови во РСМ и Врховниот суд на РСМ за воедначување на судската пракса, одржана на 01 Декември 2022 година	50
Избор на содржини од пресуди на Европскиот суд за човекови права	51

ВОВЕД

Апелациониот суд во Штип, во согласност со член 72 став 3 од Судскиот деловник (Службен весник бр. и 66/2013 од 09.05.2013 год.) како и досегашната практика, го приготви и издава Билтен бр.15 на својата судска пракса.

Билтенот е поделен на две области, кривичен и граѓански оддел.

Во кривичниот оддел се опфатени одлуки од областа на Кривичниот законик и Законот за кривична постапка.

Во граѓанскиот оддел се опфатени одлуки од имотните и облигационите односи, како и одлуки од трговските и работните спорови.

Билтенот содржи обработени 16 одлуки, од кои 4 се од кривичната област и 12 се од граѓанската област.

Објавените одлуки ја одразуваат праксата на Апелациониот суд во Штип.

Во билтенот се објавени и заклучоците од работните средби на Апелационите судови и Врховниот суд на Република Северна Македонија за воедначување на судската практика, одржани на 08 и 09 Јуни и на 01 Декември 2022 година, како и избор на содржини од пресуди на Европскиот суд за човекови права.

Во изработката на билтенот учествувале:

Кирче Донев – ВД Претседател на судот
Славчо Тасев – судија во кривичен оддел
Данка Ристова – судија во кривичен оддел
Софија Манева – судија во граѓански оддел
Светлана Јованова – судија во граѓански оддел
Славица Јованова – виш судски соработник во граѓански оддел
Елисавета Попкартова – помлад судски соработник во граѓански оддел
Стојанче Николов – судски соработник во кривичен оддел

Техничка обработка:

Елизабета Џонова – Раководител на одделение за информатика

ВД Претседател на судот

Кирче Донев

КРИВИЧЕН ОДДЕЛ

КРИВИЧЕН ЗАКОНИК

1. Во случај кога обвинетиот со намера за себе да прибави противправна имотна корист ја држи во заблуда оштетената, со што ја наведува на штета на својот имот да уплати во неколку наврати парични износи на неговата лична трансакциска сметка, тогаш неговите дејствија во целост се квалификуваат како исполнување на кривичното дело „Измама“ од чл.247 ст.1 од Кривичниот законик. Дејствието на извршување на ова кривично дело е самото лажно прикажување или прикривање на факти, односно кога сторителот изнесува како факт нешто што е неистинито, нешто што не постои, или прикрива постоење на некои факти на нешто што постои.

Од образложението:

Со пресуда на Основен суд Штип К.бр.489/2019 од 19.04.2021 година, обвинетиот Д. К. од Н. огласен е за виновен за кривично дело „Измама“ од чл.247 ст.1 од КЗ и го осудил на казна затвор во траење од 3 (три) години. Обвинетиот бил задолжен да плати паушал во износ од 5.000,00 денари, како и да ги надомести трошоците на оштетената Д. С. во износ од 25.772,00 денари. Оштетената Д. С. од Ш. за остварување на имотно – правното барање ја упатил на спор.

Во оваа пресуда од првостепениот суд неспорно утврдено е дека: обвинетиот ја довел во заблуда оштетената, притоа свесно наведувајќи ја со лажно прикажување на факти да стори штетни дејствија на својот имот, иако знаел дека фактите кои и ги прикажува и нејзиното тргнување на работа во Р. Г. се лажни и дека тој не е во можност на оштетената да и обезбеди работа во Р.Г. и дека кај обвинетиот постои свест дека оштетената Д.С. е измамена се гледа од дејствијата кои ги превзел, а тоа е дека обвинетиот дал лажни податоци за себе, притоа прикривајќи го својот идентитет, претставувајќи се како лице П., дека паричните средства биле уплаќани на негова сметка, а не на сметка на правно лице – Т.Г., кое постоело само виртуелно, иако судот му дал шанса да достави доказ за постоење на правното лице – да достави тековна состојба од истото, обвинетиот таков доказ не доставил. Умислата на обвинетиот дека во неговите дејствија се содржани одбележоци на погоренаведеното кривично дело се докажале од тоа што обвинетиот, иако бранејќи се дека имал основано правно лице Т.Г., кое било регистрирано за посредување на работа во странство, не приложил никаков доказ, во смисол дека правното лице склучило Договор со оштетената и паричните средства наводно „за услуги“ за посредување требало да бидат уплатени на трансакциска сметка на ова правно лице, како во секој облигационен однос. Упорноста на обвинетиот и неговиот притисок за уплаќање на паричните средства во куси временски периоди, укажува на свеста на обвинетиот дека овие лажно прикажани факти треба да се искористат во најитен рок, се додека кај оштетената постоела заблуда и ја одржува во заблуда дека истите се

вистинити, а обвинетиот немал намера оштетената да ја прати на работа во Р. Г. - не и доставил никаков писмен документ, не се видел со неа, па од тука произлегува дека вистинска намера на обвинетиот е да оштетената ги изврши бараните уплати во што повеќе наврати и поголема сума на пари.

По изјавена жалба од обвинетиот Д.К. од Н., преку неговиот бранител Ж.А. од К. - Апелациониот суд во Штип донел пресуда КЖ-194/21 од 26.08.2021 година, со која жалбата изјавена од обвинетиот Д.К. од Н. е одбиена како неоснована, а првостепената пресуда е потврдена. Во напред наведената пресуда утврдено е дека првостепениот суд правилно ги ценел доказите и врз основа на нив правилно утврдил дека обвинетиот го сторил кривичното дело за кое се обвинува на начин и во време како што е опишано во изреката на првостепената пресуда. Во ова пресуда констатирано е дека оштетената била држана во заблуда да врши уплати на сопствена штета, а во корист на обвинетиот, со лажно прикажување на факти дека истиот ќе и обезбеди работа во странство, поточно во Р. Г., за што истата во краток временски период, односно во период од 3 дена, на личната сметка на обвинетиот во К.Б. АД С., а не на сметката на правното лице уплатила парични средства во вкупен износ од 37.000,00 денари. Утврдено е дека, првостепениот суд правилно утврдил дека обвинетиот со намера да прибави противправна имотна корист ја довел во заблуда оштетената Д., така што најпрво од име на НН правно лице на веб страната на ПЗ. го внел својот мобилен телефон и објавил оглас за вработување на собарка во хотел во Б. во Р. Г., оштетената воспоставила контакт, а обвинетиот со лажно прикажување на факти дека е директор на правното лице кое го објавило огласот и се претставил како П.Н. со ветување дека треба да замине на работната позиција на 29.09.2019 година, ја навел на штета на својот имот во неколку наврати да уплати вкупен износ на парични средства од 37.000,00 денари на трансакциона сметка во К.Б. АД С., која сметка била лично на обвинетиот. Неспорен утврден е фактот дека во однос на вработувањето на оштетената воопшто не била поднесена апликација, не била изготвена никаква документација, ниту пак истото било реализирано. Во второстепената пресуда утврдено е дека обвинетиот лажно се претставувал како П.Н. на оштетената и и дал своја жиро сметка, на која биле уплаќани парични средства и изразил голема упорност за уплаќање на паричните средства, а во своја одбрана воопшто не приложил докази од кои би се утврдило дека биле превземани било какви дејствија во насока на вработување на оштетената.

По правосилноста на пресудата, осудениот Д.К. преку неговиот бранител Ж.А., адвокат од К. до Врховниот суд на Република Северна Македонија поднел барање за вонредно преиспитување на правосилната пресуда, поради повреда на Кривичниот законик, поради суштествена повреда на одредбите од Законот за кривична постапка, погрешно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, како и поради одлуката за кривичната санкција и трошоците на постапката. Во барањето се предлага истото да се уважи, правосилната пресуда да се преиначи така што обвинетиот да се ослободи од одговорност, или правосилната пресуда да биде укината и предметот биде вратен на првостепениот суд на повторно разгледување и одлучување.

Врховниот суд на Република Северна Македонија согласно чл.466 ст.3 од ЗКП, поднесеното барање и сите списи во предметото ги доставил до Јавниот обвинител на Република Северна Македонија, кој дал навремен

писмен одговор ОВП.бр.209/2021 од 29.12.2021 година, со кое предложил барањето да се одбие.

Понатаму, Врховниот суд на Република Северна Македонија донел пресуда Квп2.бр.211/2021 од 09.02.2022 година со која Барањето на осудениот Д.К. од Н., за вонредно преиспитување на правосилната пресуда на Основен суд Штип К.бр.489/2019 од 19.04.2021 година и пресудата на Апелациониот суд Штип КЖ.бр.194/2021 од 26.08.2021 година, поднесено преку бранителот Ж.А., адвокат од Кавадарци, го одбил како неосновано.

Во оваа пресуда Врховниот суд на Република Северна Македонија констатирал дека во пресудите од првостепениот суд и второстепениот суд утврдени биле сите решавачки факти кои се однесуваат на начинот на кој што се случил кривично – правниот настан, кога осудениот во утврдениот временски период со намера за себе да прибави противправна имотна корист, ја довел во заблуда оштетената Д.С. од Ш., на начин што ја навел да на штета на својот имот во неколку наврати да уплати на трансакциона сметка паричен износ од 37.000,00 денари, која сметка била всушност на негово лично име.

Во пресудата на Врховниот суд на Република Северна Македонија неспорно е утврдено како осудениот стапил во контакт со оштетената, како и начинот на кој осудениот со намера за себе да прибави противправна имотна корист, ја држел во заблуда оштетената, со што ја навел на штета на својот имот да уплати во неколку наврати парични износи на неговата лична трансакциона сметка во К.Б. АД С. Превземаните дејствија од страна на осудениот, а кои се опишани во изреката на правосилната пресуда, неспорно претставуваат исполнување на сите битни елементи на кривичното дело „Измама“ од чл.247 ст.1 од Кривичниот законик. Дејствието на извршување на ова кривично дело претставува лажното прикажување или прикривање на факти, односно кога сторителот изнесува како факт нешто што е невестинито, нешто што не постои или прикрива постоење на некои факти на нешто што постои. Во конкретниот случај, обвинетиот лажно прикажал факти дека посредува за вработување во Г., на кој начин ја довел оштетената во заблуда наведувајќи ја штетно да располага со својот имот. Дека осудениот делувал со умисла говори фактот дека паричните средства биле уплатувани на негова трансакциона сметка според дадените упатства кои и ги давал на оштетената.

**Пресуда на Основен суд Штип – К.бр.489/2019 од 19.04.2021 година,
Пресуда на Апелационен суд Штип – КЖ.бр.194/2021 од 26.08.2021 година и
Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија –
Квп2.бр.211/2021 од 09.02.2022 година.**

2. Кога судот одлучува за условно отпуштање од издржување на казната затвор на даден осуденик, истиот при одлучувањето не може да ја цени претходната осудуваност на осудениот, напротив ваквите околности се околности кои се предмет на оцена во редовна постапка при изборот на видот и одмерувањето на висината на казната и истите како такви не можат да се ценат во постапка за одлучување по условен отпуст.

Од образложението:

Првостепениот суд суд при решавањето на овој предмет сторил суштествена повреда на одредбите од чл.415 ст.1 т.11, в.в. со чл.444 ст.1 од ЗКП (Сл.Весник на РМ 150/2010). Суштествената повреда се состои во тоа што обжаленото решение е противречно на самото себе, бидејќи причините за решавачките што се наведени во решението се противречни, не се засновани на доказите кон предметот, а дел од нив и не се од релевантно значење во постапката за условен отпуст на осудени лица.

Имено, од увидот во образложението на обжаленото решение се утврдува дека првостепениот суд на стр.3 ст.2 наведува дека покрај стореното кривично дело осудениот се јавува како сторител и на други кривични дела и тоа како малолетник му била изречена мерка - Засилен надзор од страна на родител, а со друга пресуда му била изречена казна затвор од 2 месеци и дека сето тоа упатува на заклучок кај осудениот е присутен рецидивизам, односно дека истиот е склон кон вршење на кривични дела и дека е очигледно дека поранешните осуди не влијаеле во доволна мера да се воздржи - одврати од повторно сторување на други кривични дела и повторно се јавил како сторител на кривични дела.

Од ваквото образложение на првостепениот суд произлегува дека истиот за донесување на обжаленото решение како причини наведува дека ја ценел неговата претходна осудуваност, иако постоеле услови за бришење на тие осуди. Овие околности се околности кои се предмет на оцена во редовната постапка при изборот на видот и одмерувањето на висината на казната, а не во постапка за условен отпуст.

Во постапката по молба за условен отпуст на осудено лице потребно е да се ценат оние факти и околности кои се во врска со тоа дали осуденото лице за време на издржувањето на казната затвор се поправило така што основано да може да се очекува дека на слобода добро ќе се однесува, а особено дека нема да врши кривични дела. При тоа дали осудениот условно ќе се отпушти ќе се земе во предвид неговото поведење за време на издржувањето на казната, извршувањето на работните обврски со оглед на неговата работна способност и други околности што покажуваат дека е постигната целта на казнувањето, односно дека ресоцијализацијата во конкретниот случај е остварена.

Првостепениот суд бил должен да го цени однесувањето на осудениот И. А. од с.Б, за време на досегашниот дел од издржаната казна затвор и во таа смисла да даде образложение во решението дали истиот за време на досегашното издржување на казната затвор се поправил или не, така што основано може да се очекува дека на слобода добро ќе се однесува, а особено дека нема да врши кривични дела, а не при оцената дали е основан предлогот за условен отпуст да цени отежнувачки околности кои во оваа постапка се ирелевантни.

Поради сторената суштествена повреда, која решението го прави противречно и не може да се испита неговата законитост, следуваше обжаленото решение да се укине и предметот да се врати на повторно одлучување.

При повторното одлучување првостепениот суд ќе треба да ја отстрани сторената суштествена повреда, така што повторно ќе закаже и одржи седница на советот на која ќе го цени предлогот за условен отпуст, содржината на Извештајот од матичниот воспитувач, по што по отстранување на сторената суштествена повреда ќе може да донесе правилна и законита одлука.

Решение на Основен суд Струмица – Уо.бр.30/22 од 04.10.2022 година, кое решение по жалба од осудениот И.А. од с.Б е укинато од страна на Апелационен суд Штип со Решение КСЖ – 138/22 од 07.11.2022 година и предметот е вратен на првостепениот суд на повторно одлучување.

ЗАКОН ЗА КРИВИЧНА ПОСТАПКА

1. Во случај кога првостепениот суд со пресуда донесена поради признание на вина дадено на главна расправа, го огласил за виновен и го осудил обвинетиот со казна затвор во рамките на пропишаната казна за тоа кривично дело и со тоа не е повреден Кривичниот законик на штета на осудениот во смисла на чл.416 ст.1 т.5 од ЗКП (Сл. Весник на РМ бр.150/10), и таквата првостепена пресуда е потврдена во жалбена постапка од страна на второстепениот суд, евентуално подоцнежнo поднесено барање за вонредно преиспитување на правосилната пресуда пред Врховниот суд на Република Северна Македонија е неосновано, бидејќи со правосилната пресуда, со која на обвинетиот му била одмерена казна во законски пропишаниот распон, судот го нема пречекорено овластувањето кое го има според Законот.

Од образложението:

Со пресуда на Основниот суд Кочани, донесена врз признание на вина, обвинетиот И.А. од с.О, огласен е за виновен за кривично дело „Тешки дела против безбедноста на луѓето и имотот во сообраќајот“ од чл.300 ст.2 в.в. со чл.297 ст.1 од КЗ, за кое го осудил на казна затвор во траење од 6 (шест) години. Во изречената казна на обвинетиот му го засметал и времето поминато во притвор. Судот го задолжил обвинетиот да плати на име судски паушал износ од 10.000,00 денари, како и да ги надомести трошоците во постапката во износ од 88.215,00 денари, во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата. Судот го задолжил обвинетиот да ги надомести трошоците на постапката на оштетената Ж. М. од с.П. во износ од 16.380,00 денари и на оштетената Е. Г. од Кочани во износ од 16.380,00 денари во рок од 15 дена од денот на правосилноста на пресудата. За остварување на имотно – правно барање, оштетената Е.Г. од К., Ж.М. од с.П, татко на покојната М.Б., сопруг на покојната Е.Б. од Р. М., нејзиното малолетно дете Л.Б., преку неговиот законски застапник и сестрата на покојната С.С. од С, ги упатил на граѓански спор. Судот одлучил по правосилноста на пресудата да бидат вратени на лицето Б.Ј. од Кочани – привремено одземените предмети Моб. Тел. Ајфон со имеи и сим картица од Вип со сериски број како во изреката на првостепената пресуда, на обвинетиот И.А, да му бидат вратени мобилен тел. Марка Алкател со имеи број и Сим картичка од Вип со сериски број – како во изреката на првостепената пресуда, марка „Самсунг“ со имеи број како во изреката на првостепената

пресуда со скршено предно и задно стакло, со Сим картичка од Вип без сериски број, марка „Самсунг“ галакси Ц10, со имеи бр. како во изреката на првостепената пресуда со две Сим картички, едната Сим картичка од М. со сер. бр. како во изреката на првостепената пресуда од Р. М и сим картичка од Вип со сериски број – како во изреката на првостепената пресуда.

Апелациониот суд во Штип, со пресуда КЖ.бр.300/21 од 27.10.2021 година, жалбата на Основното јавно обвинителство Кочани и жалбата изјавена од бранителот на обвинетиот И.А. од с.Облешево, адвокат Г.Р. од Кочани, ги одбил како неосновани и во целост ја потврдил првостепената пресуда.

По правосилноста на пресудата, осудениот И.А. од с.О., во законски предвидениот рок, преку бранителот Г.Р. од К., адвокат од Кочани, до Врховниот суд на Република Северна Македонија поднел барање за вонредно преиспитување на правосилната пресуда, поради повреда на Кривичниот законик на штета на осудениот од чл.416 ст.1 т.5 од ЗКП и притоа предложил барањето да се уважи а првостепената и второстепената пресуда да бидат укинати.

Врховниот суд на Република Северна Македонија, согласно чл.466 ст.3 од ЗКП (Сл. Весник на РМ бр.150/10, бр.100/12, 142/16 и 198/18), поднесеното барање и сите списи по предметот ги доставил до Јавниот обвинител на Република Северна Македонија, кој со навремен писмен одговор Овп.бр.7/2022 од 24.01.2022 година, предложил барањето да се одбие како неосновано.

Примерок од писмениот одговор на Јавниот обвинител на Република Северна Македонија бил доставен до бранителот на осудениот.

Во самото барање за вонредно преиспитување на правосилната пресуда се наведува дека судот ги пренагласил отежнителните околности, изречената затворска казна негативно ќе се одразела на психичкото здравје на осудениот, особено што истиот бил пријател со покојната и оштетената и критичната вечер присуствувале на веселба организирана од нивен заеднички пријател. Се наведува дека осудениот го признал делото, изразил каење за стореното и жалење за смртта на покојната, доброволно се понудил да и ја надомести материјалната и нематеријалната штета на оштетените. Се наведува дека кај осудениот не постоела намера да ги загрози животите на оштетените, а од сообраќајната незгода и осудениот се здобил со повреди и цел живот ќе го носел товарот дека тој управувал возило, а негов близок го загубил животот и друг е тешко повреден. Понатаму во барањето наведуваат дека особено требало да се има во предвид придонесот на надлежната институција за одржување на патиштата за случување на сообраќајната незгода, доколку била поставена соодветна сигнализација и рампа на слепиот пат, не ќе се случела сообраќајната незгода, а со една ваква драконска казна системот го амнестира виновникот, а го уништил животот на осудениот, така што тој бил уште една жртва на пропустите на институцијата.

Согласно чл.465 ст.1 т. од ЗКП (Сл. Весник на РМ бр.150/10), пропишано е дека: Барањето за вонредно преиспитување на правосилна пресуда може да се поднесе: 1) поради повреда на Кривичниот законик на штета на осудениот од членот 416 точки 1, 2, 3 и 4 на овој закон или поради повреда од членот 416 точка 5 на овој закон, ако пречекорувањето на овластувањето се однесува на одлуката за казната, алтернативна мерка или конфискација на имот и имотна корист и одземање на предмети или одземање на имотна корист.

Во конкретниот случај осудениот Барањето за вонредно преиспитување осудениот И.А од с.О, преку бранителот Г.Р. од Кочани го поднесува поради

повреда на Кривичниот законик на штета на осудениот во смисла на чл.416 ст.1 т.5 од Законот за кривичната постапка, односно дека судот со изречената казна го пречекорил овластувањето кое го имал според Законот, меѓутоа од самото барање за вонредно преиспитување на правосилна пресуда произлегува дека истото како да е поднесено дека првостепениот суд, при одмерувањето на казната не ги ценел олеснителните околности од чл.39 од КЗ, а отежнителните ги преценил, меѓутоа во постапката за вонредно преиспитување на правосилната пресуда, одлуката за казната може да се преиспита само во случаите кога со правосилната пресуда судот го пречекорил овластувањето кое го има по закон, а на штета на осудениот, односно ако одмерил повисока казна од онаа која е предвидена за предметното кривично дело.

Во конкретниот случај, не е повреден Кривичниот законик на штета на осудениот во смисла на чл.416 ст.1 т.5 од Законот за кривичната постапка, бидејќи судот за осудениот одмерил казна која е во границите пропишана со закон.

**Пресуда на Основен суд Кочани - К.бр.232/21 од 20.08.2021 година;
Пресуда на Апелационен суд Штип - Кж.бр.300/21 од 27.10.2021 година;
Пресуда на Врховен суд на Република Северна Македонија - Квп2.бр.7/2022.**

2. Кога осудениот од оправдани причини го пропушти рокот за поднесување приговор против пресуда донесена во постапка за издавање казнен налог (чл.497-500 од ЗКП) и таквата пресуда станала правосилна, а бранителот на осудениот ангажиран дополнително, поднел барање за повторување на кривичната постапка, во таков случај барањето за повторување на постапката треба да се смета како молба за враќање во поранешна состојба.

Од образложението:

Првостепениот суд при решавањето на овој предмет сторил суштествена повреда на одредбата од чл.415 ст.2, в.в. со чл.500 ст.3 и в.в. со чл.130 ст.2 од ЗКП, (Сл.Весник на РМ 150/2010), а која повреда се состои во следното:

Од списите по предметот се утврдува дека Основното јавно обвинителство Кочани до Основен суд В., поднело предлог за издавање казнен налог против обвинетиот С. А. од В. за кривично дело “Непостапување според здравствени прописо за време на епидемија“ од 206 ст.1 од КЗ.

Постапувајќи по предлогот на ОЈО Кочани, Основен суд Виница донел пресуда врз основа на казнен налог К-5/22 од 12.01.2022 година. Пресуда на Основен суд Виница К-5/22 од 12.01.2022 година не е доставена на обвинетиот С.А., напротив првостепениот суд врз основа на Наредба К.бр. 5/22 од 16.03.2022 година, пресудата на Основен суд Виница К-5/22 од 12.01.2022 година со која сега осудениот С. А. Од В. со престојувалиште во И. е огласен за виновен за кривично дело од чл.206 ст.1 од КЗ и е осуден на парична казна, ја истакнал на огласната табла на судот.

По протек на 8 дена од истакнувањето на пресудата на огласната табла, според наредбата ќе се смета дека доставувањето е полноважно.

Од увидот во доставницата на име на осудениот С.А. се утврдува дека пресудата на Основен суд Веница била истакната на огласна табла на ден 16.03.2022 година, а симната од огласна табла на ден 25.03.2022 година. Со ваквиот начин на доставување, првостепениот суд смета дека доставувањето на пресудата на Основен суд Веница К-5/22 од 12.01.2022 година е полноважно извршено на обвинетиот С.А.

Од списите по предметот се утврдува дека првостепениот суд во конкретниот случај иако бил должен, не постапил согласно чл.130 ст.2 од ЗКП, во која одредба изричито е пропишано: “Ако на обвинетиот кој нема бранител треба да му се достави пресудата со која му е изречена казна затвор или издаден казнен налог со пресуда, а доставувањето не може да се изврши на неговата пријавена адреса, судот по службена должност ќе му постави бранител кој ќе ја врши оваа должност додека се дознае новата адреса на обвинетиот. На поставениот бранител ќе му се определи потребен рок за запознавање со списите кој не може да биде пократок од 8 дена, а потоа пресудата ќе му се достави на поставениот бранител и постапката ќе продолжи“.

Имајќи го во предвид фактот дека пресудата донесена врз основа на предлог за издавање казнен налог не е доставена на обвинетиот С.А., ниту на обвинетиот му бил поставен бранител по службена должност согласно чл.130 ст.2 од ЗКП, поради што не бил вложен приговор и пресудата станала правосилна, по наоѓање на овој суд во таков случај осудениот С.А. од оправдани причини го пропуштил рокот за поднесување приговор поради што барањето за повторување на кривичната постапка поднесено од бранителот на осудениот С.А., адвокат М.Г. од Веница треба да се смета како молба за враќање во поранешна состојба во смисла на чл.500 ст.3, в.в. со чл.99, 100 и 101 од ЗКП, за да може сега осудениот Сашко Андоновски да го искористи неговото право на приговор против пресудата донесена во постапка за издавање казнен налог. Ова особено што обвинетиот С.А. во конкретниот случај не знаел дека против него е водена забрзана постапка и дека е донесена напред споменатата пресуда.

При повторното одлучување првостепениот суд да постапи по укажувањата на овој суд, да ги отстрани суштествените повреди на одредбите од ЗКП, така што барањето за повторување на постапката поднесено од бранителот на осудениот С.А., адвокат М.Г. да го смета како молба за враќање во поранешна состојба во смисла на чл.500 ст.3 од ЗКП, бидејќи обвинетиот С.А. од оправдани причини го пропуштил рокот за поднесување приговор против пресудата на Основен суд Веница К-5/22 од 12.01.2022 година.

Решение на Основен суд Веница – Кс-Кр-34/22 од 07.10.2022 година, кое решение по изјавена жалба од бранителот на осудениот С.А. од В., адвокат М.Г. од В. е укинато од страна на Апелационен суд Штип со Решение КСЖ-165/22 од 16.12.2022 година и предметот е вратен на првостепениот суд на повторно одлучување.

ГРАЃАНСКИ ОДДЕЛ

ТРГОВСКИ СПОРОВИ

1. Во случај кога се исполнети кулулативно, и општите и посебните законски услови од Законот за стечај за побивање на правно дејство-двострано товарен договор, стечајниот доверител со тужба може да бара само да се утврди дека спорниот договор не произведува правно дејство спрема стечајната маса во отворената стечајна постапка над имотот на стечајниот должник, а не и да бара дека истиот се поништува и не произведува правно дејство.

Од образложението:

Основен суд Струмица, со пресуда Ст-Тс.1/20 од 19.02.2020 година, тужбеното барање на тужителот, делумно се усвојува.

Утврдил дека правната работа -Договор за регулирање на должничко-доверителски односи од 31.03.2017 година, заведен под ОДУ.бр.313/17 од 18.04.2017 година пред Нотар Л Х од Б , врз основа на кој е воспоставен залог на подвижните ствари и тоа моторни возила и останата опрема со следните карактеристики: -Товарно моторно возило марка I , со број на шасија Z и со рег.бр.ВТ- -АС; -Товарно моторно возило марка I , со број на шасија С и рег.бр.ВТ- - АС; -Товарно моторно возило марка О , со број на шасија W и рег.бр.ВТ- АВ; -Товарно моторно возило марка М , со број на шасија W и рег.бр.ВТ- -АВ; -Товарно моторно возило марка V , со број на шасија W и рег.бр.ВТ- -АВ; -Товарно моторно возило марка С , со број на шасија V и рег.бр.ВТ- -АВ; -Товарно моторно возило марка I , со број на шасија Z и рег.бр.ВТ- -АВ; -разладни уреди по ф-ра (10 парчиња) -опрема за точење пиво по ф-ра (11 парчиња) -шанкомат по ф-ра (2 парчиња) -двокрилен комерцијален фрижидер по ф-ра (3 парчиња) -вертикални комерцијални разладни витрини по ф-ра (36 парчиња), вертикални комерцијални разладни витрини по ф-ра (36 парчиња), вертикални комерцијални разладни витрини по ф-ра (36 парчиња), вертикални комерцијални разладни витрини по ф-ра (30 прчиња), вертикални комерцијални разладни витрини по ф-ра (17 парчиња) или вкупно 149 парчиња, а кој воспоставен залог е запишан во Заложен регистар при Централен регистар на РСМ под ИБ и е ставено прибелешка за обезбедување на побарување кое тужениот го имал наспрема тужителот со вредност 24.195.000,00 денари, **СЕ ПОНИШТУВА И НЕ ПРОИЗВЕДУВА ПРАВНО ДЕЈСТВО.**

Го задолжил тужениот да трпи, воспоставениот залог на подвижните ствари и тоа моторни возила и останата опрема со следните карактеристики: - Товарно моторно возило марка I , со број на шасија Z и со рег.бр.ВТ ; -Товарно моторно возило марка I , со број на шасија Z и рег.бр.ВТ- - АС; -Товарно моторно возило марка О , со број на шасија W и рег.бр.ВТ- -АВ; -Товарно моторно возило марка М , со број на шасија W и рег.бр.ВТ- -АВ; -Товарно моторно возило марка V , со број на шасија W и рег.бр.ВТ- -АВ; -Товарно моторно возило марка С , со број на шасија V и

рег.бр.ВТ- -АВ; -Товарно моторно возило марка I , со број на шасија Z и рег.бр.ВТ- -АВ; -разладни уреди по ф-ра (10 парчиња) -опрема за точење пиво по ф-ра (11 парчиња) -шанкомат по ф-ра (2 парчиња) -двокрилен комерцијален фрижидер по ф-ра (3 парчиња) -вертикални комерцијални разладни витрини по ф-ра (36 парчиња), вертикални комерцијални разладни витрини по ф-ра (36 парчиња), вертикални комерцијални разладни витрини по ф-ра (30 прчиња), вертикални комерцијални разладни витрини по ф-ра (17 парчиња) или вкупно 149 парчиња, запишан во Заложен регистар при Централен регистар на РМ под ИБ , да се брише предметното оптоварување, а подвижните предмети со погоре наведените карактеристики, на тужителот се внесуват во стечајната маса без оптоварување. По правосилноста на пресудата воспоставениот залог на подвижните ствари и моторни возила во корист на тужениот, да се брише од Заложен регистар при Централен регистар на РМ.

Го задолжил тужениот да на тужителот, му ги надомести трошоците по постапката во износ од 33.226,00 денари, во рок од 8 дена по приемот на пресудата. Барањето на тужителот за уште трошоци по постапката за уште сума од 7.189,00 денари, го одбил.

Барањето на тужениот тужителот да му ги надомести трошоците по постапката во износ од 268.907,00 денари го одбил како неосновано.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужениот, кој во благовремен рок поднел жалба поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, погрешна примена на материјалното право и поради одлуката за трошоците. Предлага жалбата да се уважи, пресудата преиначи или укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде:

Жалбата е делумно основана.

По наоѓање на овој суд, првостепениот суд врз основа правилно утврдената фактичка состојба правилно ги применил одредбите од Законот за стечај кога утврдил дека во случајот се исполнети кумулативно и општите и посебните законски услови за побивање на предметниот договор. Меѓутоа, првостепениот суд погрешно ги применил одредбите од чл.185 ст.4 од ЗС кога одлучил како во ст.2 од изреката утврдувајќи дека предметниот договор се поништува и не произведува правно дејство.

Согласно чл.185 ст.4 од Законот за стечај:„Ако барањето од ставот (2) на овој член е усвоено, побиеното правно дејство е без дејство спрема стечајната маса и спротивната страна е должна да ги врати во стечајната маса сите имотни користи стекнати врз основа на побиеното дејство“.

Во конкретниот случај основот на предметната тужба е побивање на правно дејство, па поаѓајќи од содржината на цитираната законска одредба овој суд смета дека во случајот неможе да се поништи предметниот договор како што тоа го сторил првостепениот суд со побиваната одлука со оглед дека побивањето на правно дејство и поништување на договор се два различни правни институти од кои произлегуваат различни правни последици. Од овие причини, а бидејќи согласно чл.176 ст.3 од ЗПП судот не е врзан за правниот основ на тужбата, туку е врзан со фактите што се утврдени во расправањето

по повод тужбата и тужбеното барање, овој суд ја преиначи побиваната одлука во ст.2 од изреката на начин што утврди дека предметниот Договорот за регулирање на должничко-доверителски односи од година, а солемнизиран под ОДУ.бр....од година пред Нотар Л. Х од Б е без правно дејство спрема стечајната маса на сега тужителот.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 15.06.2021 год. под ТСЖ.бр.101/21 и Врховен суд на РСМ на ден 14.12.2021 година под Рев1.бр.275/2021

2. Заложното право како стварно право и апсолутно право(erga omnes) го придружува предметот на залог на кој е воспоставен товар-хипотека се до целосното намирување на побарувањето на доверителот, имајќи го при тоа првенственото право на намирување пред доверителите кои на таа ствар немаат засновано право на залог, како и пред заложните доверители кои право на залог врз таа ствар ја стекнале по него, без разлика на промената на сопственикот на заложената ствар.

Од образложението:

Основен суд Кочани со пресуда Тс1.31/18 од 28.02.2019 година тужбеното барање на тужителот го усвоил.

Постапката за извршување поведена од страна на К Б АД С. Пред извршител Г С од С. заведена како И.бр.1401/2018 од ден 17.10. 2018 г. за намирување на долг кој В М ДОО го има спрема К Б АД С. нема правно дејство спрема тужителот по однос на недвижниот имот и тоа зграда 8 влез 1, МА,ДП во површина од 160м2, зграда 8, влез1, ПР,ДП во површина од 925м2, зграда 8, влез2,ПР,ДП во површина од 829м2 сите устроени на КП за КО В. запишан во Имотен лист .

Го задолжил тужениот К Б АД С. да му ги надомести трошоците во постапката на тужителот во износ од 408.735,00 ден. во рок од 8 дена по приемот на пресудата.

Тужбеното барање на тужителот за досудување на уште износ од 59.040,00 ден. на име трошоци во постапката го одбил.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужениот «К б АД» од «С.», кој во навремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право. Предлага жалбата да се уважи, пресудата преиначи или укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Тужителот во навремен рок има поднесено одговор на жалба со која ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие, а пресудата потврди, бара трошоци по одговорот на жалбата.

Постапувајќи по жалбата на тужениот овој суд на нејавна седница одржана на 01.02.2021 година најде дека заради правилно утврдување на фактичката состојба потребно е пред овој суд да се повторат веќе изведените докази, поради што согласно чл.351 ст. 3 од ЗПП закажа расправа за 23.02.2021 година.

По одржувањето на расправата во фактичка состојба утврдено е дека тужителот е правно лице чија што основна дејност е конфекциско производство. Бидејќи тужителот дејноста ја вршел во изнајмен објект, а сакал да поседува свој, тужителот со првотужениот на ден 26.11.2015г. склучил договор за купопродажба на деловен простор кој се наоѓа на ул.„М Т “ бб во В., заведен на КП за КО В. во вкупна површина од 1914м². Во чл.5 од овој договор за продажба наведено е дека продавачот изјавува дека предметната недвижност е ставена под хипотека на сега тужениот-К б АД С., а купувачот-сега тужителот изјавува дека е запознаен и согласен да ја купи недвижноста со товар како што е наведено во имотниот лист. Тужителот при склучувањето на договорот за купопродажба бил запознаен дека на недвижниот имот кој што бил предмет на овој договор за купоподажба веќе била воспоставена хипотека. Странките -тужителот и првотужениот со склучениот договор се договориле купопродажната цена за деловниот објект да изнесува 8.059.400.,00 денари, за кое нешто првотужениот во својство на продавач истиот ден му испорачал фактура бр.на наведениот износ, а од страната на тужителот оваа цена била платена во целост на ден 30.11.2015 година. Паричните средства за купување на објектот тужителот ги обезбедил со тоа што земал кредит од второтужениот К Б за што на ден 27.11.2015 година склучил договор за одобрување на долгорочен кредит од 11.500.000,00 денари, а кој договор бил склучен врз основа на Договорот за утврдување на рамковен револвинг кредит-лимит склучен на ден 18.11.2015 година на износ од 250.000,00 евра. Со плаќањето на купопродажната цена од страна на тужителот, сега тужениот К б не се обврзала да го ослободи предметниот недвижен имот од товарите кои претходно ги ставила врз истиот заради обезбедување на кредитот во корист на првотужениот В М и Е . За обезбедување на уредно и навремено отплатување на кредитот, каматата и другите трошоци по кредитот тужителот бил должен да достави на банката меѓудругото и залог и сега предметниот недвижен имот на кој веќе претходно имало воспоставено хипотеки тоа на Е и В М кои што биле заведени и во имотниот лист, а за истите постои и заложни договори. Заради обезбедување на побарувањето кое тужениот го имал према тужителот бил склучен Договор за залог на недвижен имот со својство на извршна исправа ОДУ бр.748/15 од 26.11.2015 година на нотар С Н со кој под залог во корист на тужениот како заложен доверител бил ставен сега предметниот недвижен имот. Земениот кредит од второтужениот К Б тужителот редовно го исплатувал и враќал по предвидениот амортизационен план, но ова не го правел Е кој исто така земениот кредит од К Б не го враќал редовно и паднал во задоцнување поради што тужениот повел постапка за извршување И.бр.1279/17 – сега И.бр.1401/18 од ден 17.10. 2018 г. преку извршител Г С од С.. Бидејќи смета дека тужениот не може да спроведува извршување над имотот кој тужителот го купил, тужителот на ден 07.12.2017г. ја поднел оваа тужба.

Врз основа на вака утврдена фактичка состојба овој суд најде дека тужбеното барање на тужителот е неосновано.

Согласно чл.225 од ЗСДСП:„Правото на залог е стварно право врз туѓа ствар со кое се обезбедува побарувањето на заложниот доверител со давање во залог (заложување) на определена ствар или право во корист на заложниот доверител, кој е овластен да располага со туѓата ствар, на начин што по истекот на рокот на пристигнатоста да бара намирување на своето побарување од вредноста на таа ствар или право (со продавање на заложената ствар),

пред доверителите кои на таа ствар или право немаат засновано право на залог, како и пред заложните доверители кои право на залог врз таа ствар стекнале по него, без разлика на промената на сопственикот на заложената ствар. Намирувањето на побарувањето од став 1 на овој член под услови, начин и постапка утврдена со закон може да се изврши и со стекнување на право на сопственост врз заложената ствар или право, ако тоа е предвидено со договор за залог. Одредбите со кои се регулира правото на залог на соодветен начин ќе се применуваат и на преносот на сопственоста заради обезбедување на намирувањето на побарувањата, ако со закон поинаку не е определено“.

Во случајот видно од договорот за купопродажба на недвижен имот склучен на ден 26.11.2015 година помеѓу првотужениот како продавач и тужителот како купувач и тоа во чл.5 од истиот јасно е наведено дека недвижноста, предмет на договорот, е ставена под хипотека и дека тужителот како купувач е запознаен и согласен да ја купи недвижноста со товар како што е наведено во имотниот лист. Со ова се потврдува фактот дека тужителот бил свесен дека купува имот оптеретен со хипотека што значи бил свесен и за последиците од правното дејство на хипотеката спрема сите трети лица.

Неспорен е фактот дека тужениот како заложен доверител врз предметниот имот со договор за залог на недвижен имот со својство на извршна исправа ОДУ.бр.833/13 од 04.09.2013 година на нотар С Н има засновано залог за обезбедување на побарувањето кое тужениот го има кон првотужениот В М ДОО С.. Неспорно е и дека тужениот врз основа на договор за залог на недвижен имот со својство на извршна исправа ОДУ.бр.374/15 од 19.03.2015 година на нотар З Х -3 како заложен доверител има засновано залог врз предметната недвижност и заради обезбедување на побарувањето кое го има кон должникот Е ДОО С. Освен ова, со договор за залог на недвижен имот со својство на извршна исправа ОДУ.бр.748/15 од 26.11.2015 година на нотар С Н тужениот, а заради обезбедување на побарувањето кое тужителот го имал спрема тужениот, повторно било засновано залог на предметната недвижност.

Одредбата од чпл.225 од ЗСДСП упатува на тоа дека и да настапи промена на сопственоста на еден имот во имотен лист правата на трети лица кои ги имаат на стварите кој се предмет на промена на правото на сопственост, како што е тоа залогот, останува при промената на титуларот на сопственоста. Согласно оваа одредба второтужениот К Б како заложен доверител го обезбедува побарувањето на заложниот должник со давање во залог на определена ствар или право во конкретниот случај предметниот недвижен имот во корист на заложниот доверител кој е овластен да располага со туѓата ствар така што по истекот на рокот за пристигнатоста да бара намирување на своето побарување од вредноста на таа ствар без разлика на промената на сопственост на на заложната ствар. Имајќи го ова во предвид, овој суд смета дека тужениот во случајот како заложен доверител има право да го намира своето парично побарување преку продажба на заложениот недвижен имот без разлика кој е негов сопственик, бидејќи тужениот како заложен доверител ја засновал хипотеката врз предметната недвижност пред тужителот да ја купи истата. При склучување на договорот за купопродажба тужителот прифатил дека недвижноста предмет на договорот за купопродажба е оптоварена со хипотека и се согласил со тоа и го склучил договорот за купопродажба. Од друга страна, со одобрувањето на рамковниот револвинг кредит од 250.000

евра од 18.11.2015 година била затворена претходната партија кое побарување К.Б го имала према првотужениот и обезбедено со предметниот недвижен имот. Со плаќањето на купопродажната цена не била затворена целата рамката туку бил затворен еден од кредитите кои што го имал второтужениот и Е па така и не постои услов сега тужениот К б да ја избрише хипотеката воспоставена на имотот на прво тужениот и Е. Плаќањето на купопродажната цена од страна на тужителот не значи дека банката автоматски треба да ја ослободи недвижноста, бидејќи од ниту еден доказ не произлегува дека банката дала согласност за бришење на хипотеката до колку се има во предвид дека со истата недвижност биле обезбедени побарувања и од другите две друштва. Со уплатата биле наплатени само достасаните обврски на првотужениот, а во никој случај не биле исполнети условите за преземање на обврска од страна на банката за ослободување на хипотеката. Од изведените докази не произлегува дека К б дала согласност или изјава дека недвижноста ќе биде отргната од обезбедувањето и ќе биде чисто обезбедувањето само за тужителот. Предметниот имот бил заложен како за В М така и за Е и В Н од причини што долговите спрема В М не се измирани апсолутно, па според тоа не можело да стане збор за бришење на хипотека. Од овие причини овој суд одлучи како во изреката на пресудата.

Овој суд не ги прифати наводите на тужителот дека намерата за склучување на договорот за револвинг кредит била да се одобри кредит на тужителот за да ја плати купопродажната цена да се стекне со сопственост на недвижниот имот врз основа на договорот за купопродажба и тој имот што се стекнува со право на сопственост да биде ставен под залог како обезбедување само на побарувањето што

тужителот го има према банката, па со исплатата на купопродажната цена од страна на тужителот настанала обврска за тужениот да го ослободи од останатите товари предметниот недвижен имот. Ова од причина што од ниту еден доказ не произлегува фактот дека со плаќањето на купопродажната цена од страна на тужителот банката автоматски ќе ја ослободи недвижноста од товари. Од изведените докази, пред се од сослушаните сведоци, произлегува фактот дека со одобрувањето на револвинг кредитот постојат повеќе кредитни партии па така со одобрувањето на овој кредит на тужителот биле затворени само стасани побарувања по две партии, а не на целокупната рамка, па од овие причини овој суд смета дека не постои основ за бришење на веќе воспоставените хипотеки, како од Е, така и од В М. Затварањето на една кредитна партија не значи дека тужениот требал да го ослободи недвижниот имот за претходно дадените кредити.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 08.03.2021 год. под ТСЖ.бр.185/20 и Врховен суд на РСМ на ден 20.04.2022 година под Рев1.бр.170/2021

СПОРОВИ ОД РАБОТНИ ОДНОСИ

1. Во случај кога тужените не се придржувале кон договорот за купопродажба на акции кој го склучиле меѓу себе и спротивно на одредбите од договорот со кој се регулирани и правата на работниците, му го откажале договорот за вработување на тужителот пред истекот на рокот предвиден во договорот за купопродажба на акции, во таков случај тужените имаат солидарна обврска на тужителот да му исплатат 60 нето просечни плати во последните 6 месеци од неговото работење, која што обврска е превземена со договорот.

Од образложението:

Основен суд Штип со пресуда Рo.908/19 од 11.03.2021 година, тужбеното барање на тужителот спрема тужените за исплата на договорен надомест поради предвременно прогласување на технолошки вишок, го усвоил.

Ги задолжил тужените да му исплатат на тужителот износ од 1.380.840,00 денари на име договорен надомест поради предвременно прогласување на технолошки вишок, со законска казнена камата во висина на референтната стапка на НБРСМ што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодието зголемена за 8 процентни поени, сметано од 01.01.2019 година до конечната исплата, како и да му ги надоместат трошоците во постапката во износ од 98.587,00 денари се во рок од 8 дена по приемот на пресудата.

Го задолжил тужителот да им плати на тужените износ од 45.559,00 денари по основ трошоци во постапката во рок од 8 дена по приемот на пресудата.

Барањето на тужителот за трошоци во постапката висина на разликата од досудените 98.587,00 до бараните 120.159,00 денари, го одбил.

Барањето на тужените за трошоци во постапката висина на разликата од досудените 45.559,00 денари до бараните 140.818,00 денари, го одбил.

Со решение Рo.908/19 од 24.03.2021 година, Основен суд Штип извршил поправка на погоре наведената пресуда и тоа во ст.2 ред 2 од изреката после зборот „Пробиштип“ треба да стои зборот „солидарно“ и во ред 7 од изреката после зборовите „како и “ треба да стои зборот „солидарно“.

Од ваквата пресуда во ст.1 и 2 од изреката останале незадоволни тужените, кои во навремен рок изјавиле жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлагаат жалбата да се уважи а пресудата во побиваниот дел укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Тужителот, преку полномошник од Ш, поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие а пресудата потврди.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалба и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде:

Жалбата е неоснована.

Правилно е применета одредбата од чл.190 ст.1 од ЗОО, согласно која учесниците во облигациониот однос се должни да ја извршат својата обврска и се одговорни за нејзиното исполнување.

По однос на недостаток на пасивна легитимација на тужените овој суд оцени дека правилно првостепениот суд утврдил дека двајцата тужени се солидарно одговорни. Овој суд наоѓа дека двајцата тужени имаат обврска кон тужителот бидејќи од списите во предметот произлегува дека од двајцата тужени се преземени дејствија за склучување на договорот како и дејствија за отпуштање на дел од вработените пред истекот на рокот од 3 години предвиден во договорот на купопродажба на акции. Точно е дека во договорот од 24.04.2018 година е наведено дека второтужениот е примател на акции, а дека акционери на С АД Р за неметали П. се преносители на акции. Ова создава впечаток дека договорот е склучен помеѓу второтужениот и акционерите на С АД Р за н П.. Меѓутоа ако добро се разгледа предметниот договор ќе се види дека тој е заведен кај првотужениот под бр. на 02.05.2018 година, потпишан е од двајцата тужени и на истиот се ставени печати на двајцата тужени. Сето ова упатува на заклучок дека договорот е склучен помеѓу првотужениот и второтужениот и дека обврска за исполнување на истиот имаат двајцата тужени. Одлуката за откажување на договорот за вработување од деловни причини на тужителот е донесена од првотужениот, но видно од истата е дека таа одлука е потпишана од управителот - законскиот застапник на второтужениот и покрај тоа што на одлуката стои печат на првотужениот. Во предметот постои понуда на нов променет договор за вработување за тужениот потпишана од управител Т Х и заверена со печат на првотужениот што исто така укажува дека прво и второтужениот настапуваат заеднички при донесувањето на одлуката за престанок на работниот однос. Оваа понуда не е потпишана од тужителот. Сето ова укажува на тоа дека двајцата тужени се пасивно легитимирани во спорот и дека тие солидарно треба да му исплатат на тужителот договорен надомест за предвремено откажување на договорот за вработување. Одредбата од чл.7 од договорот во која што е предвидено дека примателот на акции како нов сопственик нема да отпушта вработени до колку тие ги извршуват работите и работните задачи совесно и одговорно, а до колку му биде откажан договорот на било кој од вработените, вработен биде прогласен за технолошки вишок односно работниот однос му престане од деловни причини примателот на акциите се обврзува во законски утврден рок да спроведе постапка и на тој вработен да му исплати 60 просечни нето плати. Оваа одредба практично ги заштитува правата на вработените во АД С , а таа одредба потписниците на договорот - сега тужени не ја испочитувале при донесувањето на одлуката за откажување на договорот за вработување на тужителот. Во оваа смисла правилен е заклучокот на првостепениот суд за тоа дека тужените како потписници на договорот за купопродажба на акции имаат обврска кон тужителот кој што формално бил пријавен како вработен кај првотужениот. Меѓутоа со купувањето на акциите од првотужениот, второтужениот станал сопственик на првотужениот и со донесувањето на решение со отказ на договорот за вработување од првотужениот, во состојба кога второтужениот е сопственик на првотужениот се изиграни правата на тужителот како вработен кај тужените.

Тужените како учесници во облигациониот однос биле должни согласно чл.190 од ЗОО да ја извршат својата обврска, односно или да ги задржат вработените најмалку 3 години или да им исплатат по 60 нето плати.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 14.05.2021 год. под РОЖ.бр.252/21 и Врховен суд на РСМ на ден 07.12.2021 година под Рев2.бр.453/2021

2. Во случај кога постои судска одлука за незаконито разрешување од функцијата директор пред истекот на мандатот, а во судската постапка тужителот барал само поништување на решението со кое е разрешен од функцијата, а не и да се врати на работа ниту пак се вратил на повикот од тужениот да се јави на работа и да продолжи со извршување на функцијата, во таков случај тужителот нема право да бара надомест на штета за периодот од разрешувањето до истекот на неговиот мандат туку само за периодот од разрешувањето до моментот на донесување на правосилна судска одлука. Ова од причина што на страната на тужениот нема вина за настанатата штета во периодот после правосилноста на судската одлука за незаконито разрешување туку тужителот е тој што придонел за настанување на штетата за тој период.

Од образложението:

Основен суд Свети Николе, со пресуда Ро.245/20 од 06.04.2021 година, Тужбеното барање на тужителот, делумно го усвоил.

Го задолжил тужениот да му плати на тужителот на име материјална штета за неисплатени нето плати за период 25.01.2018 година до 01.06.2019 година износ од 492.808,00 денари со законска казнена камата во висина на референтна стапка на НБРСМ што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодие што претходи на тековно полугодие зголемена за 8 процентни поени од денот на поднесување на тужбата 22.01.2020 година до исплатата, во рок од осум дена од приемот на пресудата.

Го задолжил тужениот, во име и за сметка на тужителот во Ф за ПИО по основ на неуплатени придонеси за ПИО за период од 25.01.2018 година до 01.06.2019 година да му уплати вкупно износ од 179.286,00 денари, во рок од осум дена од приемот на пресудата.

Го задолжил тужениот да му ги плати на тужителот трошоците на постапката во износ од 171.240,00 денари во рок од 8 дена од денот на приемот на пресудата.

Тужбеното барање на тужителот да се задолжи тужениот да му плати на име материјална штета за неисплатени нето плати за период од 01.06.2019 година до 21.09.2020 година износ од 810.919,00 денари, како разлика од досудениот износ од 492.808,00 денари до бараниот износ од 1.303.727,00 денари, на име неисплатен регрес за годишен одмор за 2018,2019 и 2020 година износ од 72.052,00 денари, со законска казнена камата согласно ЗОО во висина на референтната стапка на НБРСМ што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодието што му претходело на тековното полугодие зголемена за осум процентни поени, сметано од денот на поднесување на

тужбата 22.01.2020 година, па се до исплатата, да се задолжи тужениот, во име и за сметка на тужителот во Ф за ПИО по основ на неуплатени придонеси за ПИО за период од 01.06.2019 година до 21.09.2020 година да му уплати вкупно износ од 177.713,00 денари, како разлика од досудениот износ од 179.286,00 денари до бараниот износ од 356.999,00 денари со законска казнена камата, да се задолжи тужениот на тужителот за период од 25.01.2018 година до 21.09.2020 година да му исплати: придонес за здравство во вкупен износ од 143.991,00 денари, придонес за вработување вкупен износ од 23.460,00 денари, придонес за дополнително здравство вкупен износ од 9.775,00 денари, неисплатениот персонален данок на доход во износ од 117.089,00 денари на сите законска казнена камата во висина на референтна стапка на НБРСМ што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодие што претходи на тековно полугодие зголемена за 8 процентни поени од денот на поднесување на тужбата 22.01.2020 година до исплатата, како и барањето за трошоците на постапката во износ од 158.184,00 денари како разлика од досудениот износ од 171.240,00 денари до бараниот износ од 329.424,00 денари, го одбил како неосновано.

Барањето на тужениот тужителот да му ги надомести трошоците на постапката во вкупен износ од 129.775,00 денари, го одбил како неосновано.

Од ваквата пресуда во одбивателниот дел останал незадоволен тужителот, кој во благовремен рок поднел жалба поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право. Предлага жалбата да се уважи, пресудата преиначи или укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Од ваквата пресуда во усвоениот дел останал незадоволен и тужениот, кој во благовремен рок поднел жалба поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право. Предлага жалбата да се уважи, пресудата преиначи или укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Тужителот преку полномошникот поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи на тужениот. Предлага жалбата да се одбие како неоснована, а пресудата потврди. Бара трошоци за одговор на жалба.

Тужениот преку полномошникот поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи на тужителот. Предлага жалбата да се одбие како неоснована, а пресудата потврди. Бара трошоци за одговор на жалба.

Апелациониот суд во Штип, ги разгледа жалбите, одговорите на жалба, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде:

Жалбите се неосновани.

Согласно чл.102 ст.1 од ЗРО, Ако судот донесе одлука со која е утврдено дека на работникот незаконски му престанал работниот однос, работникот има право да се врати на работа по правосилноста на одлуката, ако тоа го бара и ст.2, Покрај враќањето на работа, работодавачот е должен на работникот да му ја исплати бруто платата која би ја земал кога би бил на работа, согласно со закон, колективен договор и договорот за вработување, намалена за износот

на приходот кој работникот го остварил врз основа на работа, по престанокот на работниот однос“.

Согласно чл. 159 ст.1 од ЗРО, Ако на работникот му е предизвикана штета при работа или во врска со работата, работодавачот е должен да му ја надомести штетата, според општите правила на одговорност за надоместок на штетата, ст.2, Одговорноста за обештетување на работодавачот се однесува, исто така, и на штетата која работодавачот ја предизвикал со кршењето на правата на работникот од работниот однос“.

Согласно чл.141 од ЗОО, Тој што со вина ќе му причини штета на друг, должен е да ја надомести“.

Согласно чл.24 ст.1 и ст.2 од Законот за јавните претпријатија, Директорот на јавното претпријатие, основано од Владата на Република Македонија, за својата работа одговара пред управниот одбор на јавното претпријатие. Директорот склучува договор со управниот одбор за уредување на односите со јавното претпријатие, во кој поединечно се утврдуваат правата, одговорностите и овластувањата согласно со закон. Директорот на јавното претпријатие, основано од општината, односно градот Скопје, за својата работа одговара пред градоначалникот на општината, односно градот Скопје. Директорот склучува договор со градоначалникот на општината, односно градот Скопје за уредување на односите со јавното претпријатие, во кој поединечно се утврдуваат правата, одговорностите и овластувањата согласно со закон.

Согласно член 7 став 1 од Законот за пензиско и инвалидско осигурување, Средствата потребни за остварување на правата од пензиско и инвалидско осигурување ги обезбедуваат осигурениците и работодавачите преку плаќање на придонесот за пензиско и инвалидско осигурување согласно закон.

Согласно чл. 8 ст.1 од истиот закон, Средствата за пензиско и инвалидско осигурување и правата од пензиско и инвалидско осигурување се обезбедуваат односно остваруваат во Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Македонија.

Во конкретниот случај од изведените докази неспорно произлегува дека со решение за разрешување на директорот на ЈП Погребални услуги С.Н. бр. од договорот за уредување на односите се раскинува и тужителот се разрешува од функцијата директор сметано од 18.01.2018 година, а пред истекот на неговиот мандат за кој бил избран. Со пресуда на Основен суд С Н РО.бр. од 12.02.2019 година решението за разрешување на тужителот од функцијата директор било поништено како незаконито и ваквата одлука е потврдена од страна на АС Ш. со пресуда РОЖ.бр. од година. При неспорно утврдени факти дека тужителот бил разрешен од функцијата директор пред истекот на мандатот, а решението за разрешување е поништено, односно постои судска одлука за незаконитиот престанок на работниот однос, правилно првостепениот суд делумно го усвоил тужбеното барање и прифатил дека иако тужителот не се вратил на работа кај тужениот согласно одредбите од чл.102 од ЗРО, тужениот е должен на име надомест на штета поради незаконит престанок на работен однос да му исплати на тужителот износ од 492.808,00 денари која пресметка е согласно договорот кој е склучен помеѓу странките, а намалена за приходот кој тужителот го остварил по престанокот на работниот однос, а се однесува за периодот од разрешувањето до правосилноста на судската одлука за незаконитото разрешување од функцијата директор пред

истекот на мандатот. Покрај тоа тужениот е во обврска во име и за сметка на тужителот да ги исплати задолжителните придонеси по основ на пензиско и инвалидско осигурување во Фондот за ПИО. Од овие причини овој суд смета дека првостепениот суд правилно постапил кога одлучил како во изреката на побиваната одлука.

По наоѓање на овој суд првостепениот суд правилно прифатил дека штетата во одбиениот дел за периодот од правосилноста на судската одлука за незаконито разрешување, а до истекот на мандатот, не произлегува од незаконитото дејствие на работодавачот од причина што тужителот согласно договорот кој сеуште бил во правна сила, го задржал правото да биде вработен на работно место кое одговара на неговата стручна спрема и можел доброволно да се врати на работа кај тужениот кој го повикал да се јави на работа и да продолжи со извршувањето на функцијата. Со оглед на тоа што тужителот придонел за настанување на предметната штета односно не постои вина на страната на тужениот, правилен е ставот на првостепениот суд дека на тужителот не му следува надомест на штета од незаконит престанок на работен однос за целиот период. Неспорен е фактот дека тужителот имал право да не бара да се врати на работа, како што тоа е наведено во жалбата, но тоа не значи дека тужениот е должен да му ја плати штетата и за периодот откако тој имал право да се врати на работа, па со тоа што тужителот не се вратил на работа ниту пак побарал да се врати, понатамошната штета што ја трпи е по вина на самиот тужител.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 01.07.2021 год. под РОЖ.бр.328/21 и Врховен суд на РСМ на ден 01.02.2022 година под Рев2.бр.537/2021

3. Во случаите кога работодавачот го откажува договорот за вработување, во својата одлука е должен да го наведе основот за откажување на договорот за вработување и во истата да го образложи откажувањето на договорот за вработување односно да наведе на кој начин, со кои дејствија и во кој временски период работникот сторил повреда на работниот ред и дисциплина.

Од образложението:

Основен суд Струмица со пресуда «Ро.160/19» од 13.11.2020 година, тужбеното барање на тужителот, го усвоил.

Се поништуваат како незаконити Одлуката на Директорот на тужениот под бр. од 18.10.2019 год. за откажување на Договор за вработување со отказан рок и Одлуката на Училишниот Одбор на тужениот бр. од 31.10.2019 година со кој се прогласува за ненадлежен и некомпетентен по приговорот на тужителот.

Го задолжил тужениот да го врати тужителот од на работно место на кое бил пред отказот, како и да му ги надомести трошоците по постапката во износ од 56.640,00 денари, сето тоа во рок од 8 дена од приемот на пресудата.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужениот, кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната

постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи а пресудата укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Тужителот поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие а пресудата потврди.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалба и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде:

Жалбата е неоснована.

Првостепениот суд правилно ги применил одредбите од чл.72 од ЗРО како и одредбите од чл.58, чл.63, чл.64, чл.85 и чл.87 од КД за основно образование кога тужбеното барање на тужителот го усвоил и одлучил како во изреката на побиваната одлука.

Во конкретниот случај, од сите изведени докази правилен е заклучокот на првостепениот суд дека тужениот како работодавач не се придржувал на горечитираните одредби при носењето на спорната одлука.

Имено, во текот на доказната постапка, тужениот не ја докажа основаноста на причината која го оправдува отказот односно не постапил согласно чл.72 од ЗРО според кој „Ако работодавачот го откажува договорот за вработување, е должен да го наведе основот за отказот, утврден со закон, колективен договор и акт на работодавачот и да ја докаже основаноста на причината која го оправдува отказот и истите да ги наведе во образложението.“

Во побиваното решение не се содржани сите законски елементи, односно во него не се наведени временски дејствијата или пропуштањата на тужителот, односно јасно и недвосмислено не е наведено кои се дејствија на неодговорно и несовесно работење односно основот и причините за откажување на договорот за вработување кое го оправдува отказот, а кое нешто е од суштествено значење при давањето на отказот. Наведените причини во одлуката за престанок на работниот однос со откажување на договорот за вработување, не се доволна причина за дадениот отказ за да може да се прифати дека одлуката е законита. Имено, кога работодавачот го откажува договорот за вработување во својата одлука е должен да го наведе основот за откажување на договорот за вработување и во истата да го образложи откажувањето на договорот за вработување односно да наведе на кој начин, со кои дејствија и во кој временски период работникот сторил повреда на работниот ред и дисциплина.

Имено, со оглед на тоа што во спорното решение, како причини за отказ, само паушално е наведено непочитување на работниот ред и дисциплина, несовесно и ненавремено извршување на работни обврски, непридржување кон прописите кои важат за вршење на работите на работното место, непридржување на работното време, непобарувањето отсуство или навремено писмено известување на работодавачот за отсуство од работа, упатување омаловажувачки зборови кон учениците, родителите за време на работа, правилно првостепениот суд заклучил дека во решението нема прецизен основ за отказ на договорот за вработување, ниту пак се наведени деновите кога тужителот ги превзел дејствијата наведени во решението за откажување на вработувањето, кое го оправдува отказот, што е од суштествено значење за отказот.

Од друга страна во образложението на решението за откажување на договорот за вработување тужениот наведува дејствија поради кои тужителот е веќе парично казнет и задолжен со штета за изгубениот лап топ, а самите одлуки со кои му се изречени дисциплинските мерки се извршени. Воедно, во образложението на одлуката за откажување на договорот за вработување е наведено дека тужителот јавно на социјалните мрежи објавувал интерни акти на училиштето, иако во законот не е предвидено како основ за отказ-објавувањето на интерни акти на училиштето, јавно на социјалните мрежи.

При ваква состојба на работите, кога одлуката не ги содржи сите законски елементи односно кога во образложението на одлуката за откажување на договорот за вработување поради кршење на работниот ред и дисциплина, не се наредени дејствијата со кои тужителот сторил повредата која му се става на товар и не е наведено кога и на кој начин тужителот не го почитувал работниот ред и дисциплина, правилен е заклучокот на првостепениот суд дека решението на тужениот со кое му е откажан договорот за вработување на тужителот, не е во согласност со законот и дека тужениот не ја докажал основаноста на причината за откажување на договорот за вработување.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 10.02.2021 год. под РОЖ.бр.41/21 и Врховен суд на РСМ на ден 31.05.2022 година под Рев3.бр.63/2021

4. Во случаите кога тужителот со тужбата бара да се поништи како незаконито решението на тужениот и решението на ДК за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен како и да се утврди право на исплата на основна плата која му била утврдена со решение пред да биде распореден, па да се задолжи тужениот да му исплаќа на тужителот основна плата утврдена во тој износ, судот ќе го одбие тужбеното барање како неосновано доколку оспореното решение за распоредување е донесено согласно одредбите од чл.111 ст.1 ал.2 од ЗВР и доколку се исполнети кумулативните услови за распоредување утврдени со чл.107 од ЗВР и чл.37 од КД на МВР.

Од образложението:

Основен суд Делчево со пресуда РО.бр.108/ од 24.03.2021 година, тужбеното барање на тужителот спрема тужениот, го усвоил.

Го поништил како незаконито Решението на МВР на РСМ., во точка 2, алинеја 1 и Решението бр.на ДК за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Утврдил спрема тужениот дека тужителот има право на исплата на основна плата утврдена во износ од 720 бодови која му била утврдена со Решение бр. од 23.08.2018 год., пред да биде распореден, па се задолжува тужениот да му исплаќа на тужителот основна плата утврдена во износ од 720 бодови сметано од денот на правосилноста на пресудата.

Го задолжил тужениот да му ги надомести на тужителот трошоците во постапката во износ од 63.040,00 денари, во рок од 8 дена по приемот на пресудата.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужениот, кој во благовремен рок поднел жалба поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, погрешна примена на материјалното право и одлуката за парничните трошоци. Предлага жалбата да се уважи, пресудата преиначи или укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Тужителите, преку полномошникот, поднеле одговор на жалба со кој ги побиваат жалбените наводи на жалителот.

Предлагаат жалбата да се одбие како неоснована, а пресудата потврди. Бараат трошоци за одговор на жалба во износ од 16.707,00 денари.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, одговорот на жалбата, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде:

Жалбата е основана.

На вака правилно утврдена фактичка состојба првостепениот суд погрешно го применил материјалното право повикувајќи се на одредбите од чл.111 ст.1 алинеја 1 од Законот за внатрешни работи и чл. 41 од Колективниот договор прифаќајќи притоа дека побиваното Решение за распоредување е незаконито бидејќи со истото на тужителот му е утврдена плата од 670 бодови, додека на работното место од кое бил распореден имал основна плата од 720 бодови.

Согласно чл.106 ст.1 од Законот за внатрешни работи:„Работник во Министерството може во текот на работниот однос да биде распореден на друго работно место различно од она на кое претходно работел, во транспарентна постапка“.

Согласно чл.107 од истиот закон:„Распоредување на работник може да се изврши само ако се исполнети следниве услови: работното место на кое се распоредува работникот е во организациска единица во местото на живеење на работникот, работното место на кое се распоредува е слободно или упразнето, работното место на кое се распоредува е идентично по вид во рамки на исто подниво согласно Класификацијата на работните места, работникот во целост ги исполнува условите утврдени во актот за систематизација на работните места утврдени за работното место на кое се врши распоредување (вид на образование, потребно работно искуство и слично) и на работното место на кое работникот се распоредува, се вршат исти или сродни работи со работите што се вршат на работното место од кое работникот се распоредува“.

Согласно чл.111 ст.1 алинеја 2 од истиот закон:„По потреба на Министерството, работник може да биде распореден на друго работно место, кога во Министерството се вршат промени во организациската структура или во однос на бројот на работните места во актите за организација и работа и за систематизација на работните места на Министерството, а нема потреба да се намали бројот на вработените, доколку се исполнети условите од членот 107 од овој закон.“

Поаѓајќи од содржината на цитираните законски одредби, како и од содржината на одредбите од чл.37 и чл.41 ст.1 алинеја 1 од Колективниот договор на МВР, а имајќи ги во предвид утврдените факти во конкретниот спор, овој суд смета дека тужбеното барање на тужителот е неосновано, поради што следуваше жалбата на тужениот да ја усвои и да одлучи на начин како во изреката на оваа одлука. Имено, во случајот од изведените докази неспорно може да се утврди дека тужителот со оспореното решение од работното место 1643 -Главен инспектор во одделение Д. Во Регионален оперативен сектор на УБК - Ш, во управата за безбедност и контра разузнавање категорија Ѓ ниво Ѓ1, при МВР на РСМ бил распореден на работно место, Виш инспектор за економски криминалитет, категорија Ѓ, ниво Ѓ3, во надворешна канцеларија за криминалистички работи, Одделение за внатрешни работи Д., СВР - Ш, биро за јавна безбедност, при МВР на РСМ. Работното место на кое бил распореден тужителот било утврдено согласно Правилникот за систематизација на работните места од 2019 година со утврдени 240 кредити според ЕКТС или 7-ми степен стручна подготовка, со потребно работно искуство од 4 години и со статус на овластено службено лице. Од изведените докази произлегува дека предметното распоредување било како последица на укинување на работното место на кое тужителот претходно работел, односно по укинување на Управата за безбедност и контра разузнавање и распоредувањето, па согласно чл.188 од Законот за АНБ тужителот бил распореден на соодветно работно место во министерството, согласно степениот на неговата стручна подготовка. Тоа значи дека распоредувањето било како резултат на промените во организациската структура во МВР, а согласно одредбите од чл.111 ст.1 алинеја 2 од ЗВР каде не пропишано дека на работното место на кое се распоредува работникот треба да биде утврдена основна плата што е еднаква со платата од работното место од кое се распоредува, а не согласно чл.111 ст.1 алинеја 1 од Законот за внатрешни работи како што прифатил првостепениот суд. Во случајот тужителот по потреба на Министерството е распореден на работно место соодветно на неговата стручната подготовка и согласно условите од Правилникот за систематизација на работните места, истиот е распореден на слободно и упразнето работно место, на двете работни места се извршуваат исти или сродни работни задачи, распоредувањето било извршено во организациона единица во местото на живеење на тужителот што упатува на фактот дека во случајот биле исполнети кумулативните услови за распоредувањето предвидени во чл.107 од Законот за внатрешни работи и чл.37 од Колективниот договор на МВР, па оспореното решение за распоредување по наоѓање на овој суд е донесено согласно законската регулатива и интерните акти на тужениот. Имајќи го ова во предвид неосновано е и барањето на тужителот дека има право на исплата на основна плата утврдена во износ од 720 бодови која му била утврдена со Решение бр. од., пред да биде распореден, па да се задолжи тужениот да му исплаќа на тужителот основна плата утврдена во износ од 720 бодови.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 14.06.2021 година под РОЖ.бр.307/21 и Врховен суд на РСМ на ден 22.06.2022 година под Рев3.бр.104/2021

5. Доколку во решението со кое на работникот му престанува работниот однос без отказан рок поради кршење на работниот ред и дисциплина поради тоа што неоправдано отсутствувал од работа три последователни работни дена, не се конкретно наведени деновите на отсуство, судот ќе го поништи таквото решение како незаконито.

Од образложението:

Основен суд Струмица, со пресуда Ро.12/21 од 07.12.2021 година, тужбеното барање на тужителот, го усвоил.

Го поништил како незаконито Решението бр.03-2913/2 од 16.12.2020 година, за отповикување на Договор за вработување бр.04-5/150 од 05.08.2020, потврдено со Одлука на Одборот на Директори бр.0202-3111 од 30.12.2020 година донесени од страна на тужениот, а кое решение на тужителот му престанува работниот однос без отказан рок поради кршење на работниот ред и дисциплина-неоправдано отсуство три последователни работни дена.

Го задолжил тужениот да го врати тужениот на работа на работното место - Оператор на главен испуст/затварачи кај тужениот во подружница Р П, Р, како се задолжува да му ги надомести направените трошоци во постапката во износ од вкупно 44.260,00 денари, а сето тоа во рок од 8 дена од приемот на одлуката.

Од ваквата одлука останал незадоволен тужениот кој преку полномошник во навремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите од ЗПП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се усвои, а побиваната пресуда преиначи.

Тужителот преку полномошникот поднел одговор на жалбата со кој ги побива жалбените наводи на тужениот, па предлага жалбата да се одбие, а побиваната пресуда потврди. Бара дополнителни трошоци за одговорот на жалбата.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалбата и сите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл. 354 од ЗПП па најде:

Жалбата е неоснована.

На вака целосно и правилно утврдена фактичка состојба првостепениот суд правилно го применил и материјалното право.

Согласно чл.72 од ЗРО, ако работодавачот го откажува договорот за вработување, е должен да го наведе основот за отказот, утврден со закон, колективен договор и акт на работодавачот и да ја докаже основаноста на причината која го оправдува отказот и истите да ги наведе во образложението.

Првостепениот суд правилно ја применил цитираната законска одредба, кога одлучил како во изреката на побивната одлука бидејќи од изведените докази правилно утврдил дека тужениот во текот на првостепената постапка не ја докажал основаноста на причината за донесување на побиваното решение која го оправдува отказот. Имајќи во предвид дека тужителот немал обврска да се потпишува во тетратка за евиденција за присутност на работното место, кој што факт неспорно е утврден од изјавите на сведоците, како и изјавата на

тужителот, контрола над работата на тужителот била вршена од страна на неговите претпоставени. При состојба кога тужителот се јавувал на сведокот В кога ќе остане на боледување, за што и му носел боледување, како и имајќи го во предвид фактот дека по завршување на боледувањето на 02.10.2020 година на тужителот му е исплаќана плата за предметниот период, тужениот не го докажал решителниот факт на кој се повикува во побиваното решение дека тужителот отсутствувал од работа три последователни дена. Ова од причина што во побиваното решение тужениот не навел кои три последователни дена тужителот отсутствувал од работа, не наведувајќи го ниту првиот ден од наводното отсуство на тужителот, поради што истиот не ја докажал основаноста на побиваното решение донесено од негова страна. Имено, видно од содржината на споменатото решение на тужителот му се откажува договорот за вработување поради кршење на работниот ред и дисциплина поради тоа што неоправдано отсутствувал од работа три последователни работни дена без конкретно наведување на деновите на отсуство, при што се наведува дека работниот однос му престанува заклучно со 14.12.2020 година.

Со оглед на тоа што во конкретниот случај во побиваното решение не се наведени кои три последователни дена тужителот отсутствувал од работа, за да тужениот можел согласно чл.82 ст.1 т.1 од ЗРО да го донесе решението, ниту пак во текот на постапката е докажан овој решителен факт кои три дена отсутствувал тужителот, а имајќи во предвид дека истиот не се потпишувал во тетратка за евиденција за присутност на работното место, како и фактот што му е исплаќана плата во предметниот период од страна на тужениот, првостепениот суд правилно одлучил кога тужбеното барање на тужителот го усвоил и одлучил како во ст.1 и 2 на потврдениот дел од изреката на побиваната одлука, поништувајќи го побиваното решение како незаконито.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 01.03.2022 година под РОЖ.бр.35/22 и Врховен суд на РСМ на ден 13.07.2022 година под Рев3.бр.78/2022.

СПОРОВИ ОД ИМОТНИ И ОБЛИГАЦИОНИ ОДНОСИ

1. Кога дел од недвижен имот-куќа е граден од повеќе градители без градежно одобрение, тужителот по однос на тужениот неможе врз основа на правни дела и судско порамнување да се стекне со право на сопственост на тој дел од куќата изграден без градежно одобрение бидејќи во моментот на склучување на правните дела и во моментот на постигнувањето на судското порамнување никој од странките кој го градел овој имот изграден без градежно одобрение не бил запишан во јавните книги како сопственик и поради тоа не можел да располага со тој дел од куќата, односно да се договара дека ќе му припадне на било кој од градителите.

Од образложението:

Основен суд Штип со пресуда П1.бр.15/19 од 14.07.2020 година, тужбеното барање на тужителот према тужената делумно го усвоил.

Утврдил дека тужителот према тужената врз основа на договор за поклон на недвижен имот ЗАВ I од 04.03.1997 година на Општинскиот суд Ш. и судски тестамент Р.бр.238/09 од 24.07.2009 година на Основен суд Штип прогласен од нотар И К од Ш. со клаузула за прогласување на тестамент УЗП.бр. од 29.12.2016 година е сопственик на бесправно изградени објекти на КП.бр. дел 1 во КО Ш. во место викано П и тоа: на кат подрум со вкупна површина од 73, 6 м² и тоа 3 помошни простории со посебни влезови, гаража и две ВЦ-иња, на кат сутерен со вкупна површина од 139 м² од кои 55,22 м² на простории со намена становање (дел од кујна, трпезарија и дневна соба, како и ходник и тераса) изведени на источната страна од објектот, до моментот на рушење или легализација од надлежен орган, па ја задолжил тужената ова право да му го признае на тужителот.

Утврдил дека тужителот према тужената врз основа на судско порамнување ВПП.бр. 63/95 од 02.06.1995 година е сопственик на бесправно изградени објекти на КП.бр дел 1 во КО Ш. 5 во место викано П и тоа на кат приземје со вкупна површина од од 16,24 м² и тоа тераса и дел од соба изведени на јужната страна од објектот до моментот на рушење или легализација од надлежен орган, па ја задолжил тужената ова право да му го признае на тужителот.

Тужбеното барање на тужителот према тужената со кое барал да се утврди дека тужителот према тужената врз основа на судско порамнување ВПП.бр. 63/95 од 02.06.1995 година, на Општинскиот суд Штип, договор за поклон на недвижен имот ЗАВ I од 04.03.1997 година на Општинскиот суд Штип, судски тестамент Р.бр.238/09 од 24.07.2009 година на Основен суд Ш. прогласен од нотар И К од Ш. со клаузула за прогласување на тестамент УЗП.бр. 6601 од 29.12.2016 година и одржувачка е сопственик и на 1/3 (една третина) идеален дел од градежно земјиште евидентирано во ИЛ.бр. за КО Ш. 5, лист Б, на КП бр. дел 1, викано место П култура ДМ, со површина од 196 м², сосопственост; на КП , дел 1 викано место П култура ЗПЗ 1, со површина од 202 м², сосопственост и на КП бр 8128, дел 1, викано место П , култура ЗПЗ2,

со површина од 1 м², сопственост, дел кој во катастерската евиденција е запишан во сопственост на тужената и се задолжува тужената ова право да му го

признае на тужителот, недвижниот имот да му го предаде во сопственост и владение а пресудата за овој недвижен имот да преставува правен основ за промена на уписот на правото на сопственост во Јавните книги во Агенцијата за катастар на недвижности, го одбил како неосновано.

Со решение, Основниот суд Штип се огласил за ненадлежен за решавање на парницата заведен по тужбата на тужителот, против тужениот во делот на тужбеното барање со кое тужителот барал да се утврди према тужената врз основа на судско порамнување ВПП.бр. 63/95 од 02.06.1995 година на Општинскиот суд Штип, договор за поклон на недвижен имот ЗАВ I од 04.03.1997 година на Општинскиот суд Штип, судски тестамент Р.бр. од 24.07.2009 година на Основен суд Штип прогласен од нотар И К од Ш. со клаузула за прогласување на тестамент УЗП.бр. од 29.12.2016 година, врз основа на градба и одржувачка има право на утврдување на правен статус на бесправно изградени објекти на КП.бр дел 1 во КО Ш. 5 во место викано П со вкупна површина од 228, 84 м² и тоа : на кат подрум со вкупна површина од 73, 6 м² и тоа 3 помошни простории со посебни влезови, гаража и две ВЦ-иња, на кат сутерен со вкупна површина од 139 м² од кои 55,22 м² на простории со намена становање (дел од кујна, трпезарија и дневна соба, како и ходник и тераса) изведени на источната страна од објектот, и на кат приземје со вкупна површина од 16,24 м² и тоа тераса и дел од соба изведени на јужната страна од објектот орган и се задолжува тужената ова право да му го признае на тужителот, и тужбата на тужителот, ја отфрлил.

Секоја странка да ги сноси своите трошоци во постапката.

Од ваквата пресуда останале незадоволни тужителот и тужениот , кои преку своите полномошници во навремен рок изјавиле жалби поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба , погрешна примена на материјалното право, и поради одлуката за трошоците во постапката, па предлагат жалбите да се уважат, а пресудата преиначи или укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Тужената преку полномошникот В А адвокат од Ш., поднела одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие а пресудата потврди.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбите , одговорот на жалба и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде:

Жалбата на тужителот е неоснована.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот - тужителот дека при донесувањето на пресудата во став 4 од изреката, првостепениот суд сторил суштествена повреда од чл.343 ст.2 т.14 од ЗПП, која според него се состои во тоа што пресудата во овој дел има недостатоци поради кои не може да се испита, истата е нејасна, неразбирлива и не содржи причини за решителните факти, а дадените причини биле нејасни и противречни.

По наоѓање на овој суд, изреката на обжалената пресуда - став 4 е јасна и разбирлива, не противречи самата на себеси ниту на причините на

пресудата, пресудата содржи доволно причини за решителните факти, тие причини се јасни и произлегуваат од доказите изведени во текот на постапката. Првостепениот суд во овој дел од постапката утврдил дека предметната куќа е градена на земјиште во општествена сопственост која потоа преминала во државна сопственост како и тоа дека согласно чл. 29 од Законот за основните сопственосно правни односи, на предмет во општествена сопственост право на сопственост не може да се стекне со одржувачка, а аналогно на тоа правото на сопствениост на ова земјиште не може ниту да се пренесува врз основа на правно дело.

Правилно првостепениот суд со примена на одредбите од чл.124 од Законот за сопственост и други стварни права, кој што се применува од месец септември 2001 година, утврдил дека тужителот не може да стекне право на сопственост со одржувачка бидејќи не истекло доволно време - 20 години на совесно држење на стварта за да може тужителот да се стекне со право на сопственост по пат на одржувачка. Покрај ова првостепениот суд утврдил и тоа дека тужената по спроведена управна постапка за приватизација на градежно земјиште е запишана како сопственик на 1/3 идеален дел од градежното земјиште на кое што е изградена предметната куќа.

Жалбените наводи на тужителот за тоа дека тој по пат на одржувачка согласно чл. 124 ст.2. од ЗСДСП, односно по протек на рок од 10 години се стекнал со право на сопственост на 1/3 идеален дел од градежното земјиште кое што е запишано во Имотен лист на тужената не се прифатени, бидејќи првостепениот суд на оваа околност дал доволно причини во својата одлука а тоа е дека пред истекот на 20 години од стапувањето во сила на Законот за сопственост и други стварни права тужителот не може да се стекне со право на сопственост по пат на одржувачка. Покрај ова тужителот не докажал дека тој континуирано е во владение на дворното место како и тоа дека само тој го има владението а не и тужената.

Овој суд при одлучувањето ги имаше во предвид и жалбените наводи на тужителот за тоа дека Г и С, родители на тужителот при располагањето со имотот јасно ја изразиле нивната волја на кого треба да му припадне дворното место но најде дека правните дела со кои што Г и С располагале со својот имот не го исклучуваат правото на сопственост на наследникот на покојниот Н кој што заедно со сега тужителот и нивниот татко Г ја граделе предметната куќа, а воедно склучиле и договор- судско порамнување за физичка делба согласно кој што на покојниот Н му припаѓа една третина од изградената куќа како и една третина од градежното земјиште - дворното место.

Жалбата на тужениот е основана.

Основани се жалбените наводи на тужената за тоа дека првостепениот суд при одлучувањето на правилно утврдената фактичка состојба погрешно го применил материјалното право кога утврдил дека тужителот по однос на тужителката врз основа на договор за поклон на недвижен имот Зав. I од 04.03.1997 година на Општински суд Штип и судски тестамент Р.бр од 24.07.2009 година, на Основен суд Штип, прогласен од нотар И К од Ш. со клаузула за прогласување на тестамент УЗП.бр. од 29.12.2016 година, е сопственик на безправно изградени објекти на КП.бр. , дел I, во КО Ш. 5, во м.в.,П „ - имот опишан во став 2 од изреката на пресудата и утврдил дека тужителот по однос на тужеанта врз основа на градба, судско порамнување

ВПП.бр.63/95 од 02.06.1995 година и одржувачка е сопственик на безправно изградени обекти на КП.бр. дел I во КО Ш. 5 м.в., П „ и тоа на кат приземје во вкупна површина од 16,24 м².

Имено, првостепениот суд утврдил дека на ден 07.08.1982 година договорачите Г И , татко на тужителот, тужителот С И , и Н И , брат на тужителот, син на Г И склучиле договор за заедничка градба заверен во Општински суд Штип под I. Ов.бр.1196/82. Утврдил дека согласно тој договор договорачите се здружуваат со заеднички средства да изградат нова планска индивидуална семејна зграда во населбата П , урбанистичка парцела бр. - а , за потребите на тројцата договорачи. Договорачот Г И во изградбата учествувал со градежно неизградено земјиште урбанистичка градежна парцела бр. а, со површина од 398 м², кое му било доделено со решение на Собрание на Општина Ш. бр. Од 11.08.1982 година. Согласно договорот, договорачите учествуваат со еднакви средства за плаќање на комуналии и изградба на куќата. Согласно договорот договорачите стануваат сопственици на по еднаков дел од индивидуална стамбена семејна зграда и подеднаков дел од дворното место. Договорот помеѓу страните бил работите на сидањето, набавка на материјалот и ангажирањето на изведувачи на сите градежни работи да ги вршат заеднички договорните странки. Понатаму судот утврдил дека градбата на куќата започнала во 1982 година, а завршила во 1985 година. Утврдил дека во градбата на куќата договорачите од договорот од 27.08.1982 година, учествувале заеднички со вложување на труд и средства во изградбата на куќа. Куќата била градена етапно така што прво бил изграден подрумскиот дел и сутеренот во кој што на почетокот живеел тужителот заедно со неговата фамилија, неговиот татко, макеата, и братот Н и тоа сите заедно во семејна заедница се вселиле и живееле во сутеренот во куќата. Во текот на 1984 и 1985 година бил изграден приземниот дел од куќата и спратот од куќата, односно куќата била изградена во целост. Понатаму судот утврдил дека тужената била сопруга на Н , сега покоен кој е брат на тужителот а син на договорачот Г . Утврдил дека тужената во куќата се вселила во месец мај 1985 година, кога што стапила во брак со Н и во тој период живеела заедно со нејзиниот сопруг, свекорот, свекрвата, тужителот и неговата фамилија во семејна заедница во сутеренот од куќата. Судот утврдил дека откако биле изградени приземниот дел од куќата и спратот од истата тужителот со неговата потесна фамилија се вселил во приземниот дел од куќата а сега покојниот Н и тужената се вселиле на катот од куќата. Утврдил дека помеѓу градителите бил постигнат усмен договор за начинот на делбата на куќата во реални делови на тој начин што сутеренот од куќата заедно со подрумскиот дел да припадне на таткото Г , приземниот дел да припадне на тужителот, а катот од куќата да припадне на сега покојниот Н . После усмениот договор градителите склучиле и писмен договор за физичка делба односно судско порамнување пред Општински суд Штип ВПП.бр.63/95 од 02.06.1995 година. Согласно судското порамнување на Г му припаднал сутеренот заедно со подрумски простории и гаражи и целото дворно место од југоисточниот дел од куќата. На С му припаднал приземниот дел од куќата со влез од западната страна така што да го користи дворното место пред влезот односно целата бетонска плоча што се наоѓа пред влезот на предметниот спрат како и 1/2 од земјиштето спрема парцелата бр. 40 кон северната страна до улицата како и гаража што се наоѓа од северната страна од спратот. На Н согласно судското порамнување му припаднал во сопственост катот од куќата со влез од западната страна,

таванскиот дел од куќата како и 1/2 од дворното место од јужната страна на првиот спрат до земјиштето. Начинот на делба договорен со судското порамнување бил спроведен и почитуван од страна на договарачите. Понатаму судот утврдил дека на 28.02.1997 година, покојниот Г И како дародавач и тужителот С како даропримач склучиле договор за дар на недвижен имот заверен во Основен суд Штип под Зав. I бр. 170/97 од 04.03.1997 година. Согласно тој договор дародавачот како сопственик на 1/3 идеален дел од индивидуална семејна станбена зграда изградена на земјиште во општествена сопственост која се состои од долниот спрат од предметната куќа со две простории заедно со гаража на ул., С бр. И дворното место од југоисточниот дел му го поклонува на сега тужителот. Судот утврдил дека договорот за дар е спроведен во катастарот во недвижности во ИЛ.бр. за КО Ш. 5 , на начин што тужителот И С е запишан како носител на право на сопственост на 2/3 идеален дел од недвижниот имот индивидуална семејна станбена зграда во м.в.„П „ на КП.бр. дел I со вкупна површина од 265 м2, и тоа на кат први, во пов. Од 92 м2, на кат приземје во пов. од 92 м2, сутерен површина од 67 м2, и приземен дел гаража од 14 м2. Безправно изградените делови од предметната куќа и тоа подрумскиот дел од куќата и делот од сутерениот и дел од приземниот дел од куќата не биле запишани во имкотниот лист бидејќи истите се изградени бвез градежно одобрение. Понатаму првостепениот суд утврдил дека во 2009 година Г И и неговата сопруга С И составиле судски тестамент во Основен суд Штип, заверен под Р.бр. .Со овој тестамент завештателите Г и С изјавиле дека нивна последна волја е имотот кој го имаат во сопственост и тоа 1/3 идеален дел од куќа која се наоѓа на ул,С „ м.в. „П „ во Ш. кој се состои од долниот кат од предметната куќа со две подрумски простории заедно со гаража што се наоѓа под тој кат како и дворното место од источната страна пред куќата и од јужната страна на самиот влез, односно целото дворно место до југоисточниот дел како и просторот на бетонската плоча позади куќата од западната страна го оставаат на сега тужителот. Тој тестамент е прогласен од нотар И К на 29.12.2016 година. Судот утврдил и тоа дека по смрта на Г и С сутеренот од предметната куќа го користи и владее тужителот.Утврдил дека објектот на ул., С „ бр. преставува семејна куќа со катност ПО + СУ + приземје + 1, за секој кат е изведен посебен прилаз, објектот е изведен на терен испод котата на улицата, а од улицата се доаѓа на кота на дворно место. Утврдил дека од дворното место со надворешни скали изведени од северната страна е обезбеден пристап до кат подрум кој е изведен на кота на дворно место од источната страна. За влез на кат приземје е изведен влез од западната страна директно преку дворното место од самата улица а за кат први влезот е изведен со надворешни степеници од јужната страна. Судот утврдил и тоа дека од страна на вешто лице биле измерени нелегалните површини на објектот и било утврдено дека на кат подрум се со вкупна површина од 73,6 м2, на кат сутерен со пов. од 139 м2, од кои 55,22 м, простории со намена за живеење, 16,24 м2, тараса и дел од соба изведени на јужната страна од објектот, а вкупната површина на безправно изградени објекти изнесува 228,84 м2. Утврдил дека безправно изградените објекти и делови од објекти биле изградени со градбата на куќата односно со основната градба на куќа а по извршената градба не се вршени дополнителни доградби и надградби. Со решение УП.бр. 2609- 5863 од 11.07.2013 година на Министерството за финансии, градежното земјиште во државна сопственост на градежна парцела бр. 40 а, КП.бвр. со пов., од 398 м2,

ИЛ.бр. за КО Ш. 5, е приватизирано и тоа 2/3 во сопственост на С И , а 1/3 идеален дел во сопственост на тужената Л И .

На утврдената фактичка состојба првостепениот суд погрешно го применил материјалното право кога тужбеното барање на тужителот да се утврди дека тој врз основа на договор за поклон и судски тестамент е сопственик на безправно изградени објекти опишани во став 2 од изреката на пресудата, и по основ на градба судско порамнување и одржувачка е сопственик на 16,24 м2, - тераса и дел од соба изведени на јужната страна од објектот, до моментот на рушење и легализација од надлежен орган е сопственик го усвоил.

Судот при одлучувањето се повикал на одредбата на чл. 112 ст.1. и 2 од Законот за сопственост и други стварни права согласно кои правото на сопственост се стекнува според закон, врз основа на правна работа и со наследување. Право на сопственост се стекнува и со одлука на надлежен Државен Орган на начин и под услови определени со закон.

Во конкретниот случај првостепениот суд утврдил дека куќата изградена на КП.бр. во КО Ш. со катност ПО +СУ + ПР + 1, на ул„С „ 17 е изградена со заеднички труд и заеднички вложуања - средства на Г И , С И , и Н И , а согласно договор за заедничка градба заверен во Општински суд Штип под I .Ов.бр.1196/82. И дека на секој од договарачите му припаѓа подеднаков дел од куќата. Утврдил дека по градењето на куќата – со самата градба на куќата биле изградени бесправни делови кои се составен дел на објектот. Што значи со договорот за заедничка градба секој од градителите се стекнал со по 1/3 идеален дел од предметната куќа. Со оглед на тоа што бесправно изградениот дел од куќата е граден од сите тројца градители, и тие делови согласно договорот за заедничка градба припаѓаат по 1/3 на секој од градителите.

Од доказите произлегува дека поголем дел од безправно изградени делови од куќата ги користел таткото Г И и дека тој располагал со делот од куќата кој што го користел, на начин што со тужителот С склучил договор за дар со кој што покрај легално изградениот дел од куќата му поклонил и делот кој што го користел а кој што бил изграден без градежно одобрение. Подоцна Г составил и судски тестамент со кој што располагал на идентичен начин како и со договорот за дар, склучен со неговиот син С . Договорот за дар е спроведен во катастарот и легално изградениот дел од објектот кој што бил опфатен со договорот е запишан на сега тужителот. Нелегално изградениот дел останал незапишан бидејќи дародавачот немал доказ за сопственост на тој дел од имотот. Овој суд наоѓа дека првостепениот суд погрешно ја применил одредбата од чл.112 ст.1. и 2 од Законот за сопственост и други ствари права бидејќи во моментот на склучувањето на договорот за дар помеѓу Г и С , Г не бил сопственик на делот од куќата кој што бил опфатен со договорот а бил изграден без градежно одобрение. Што значи во моментот на склучувањето на договорот, дародавачот не можел да му отстапи - поклони на даропримачот нешто што тој во моментот го нема.Токму од овие причини договорот за дар не е во целост реализиран во катастар и на сега тужителот врз основа на тој договор запишано му е

право на сопственост само на делот кој што е изграден врз основа на градежно одобрение, а согласно судското порамнување склучено помеѓу градителите му припаднал на Г . Од овие причини овој суд наоѓа дека тужителот врз основа на правна работа - договорот за поклон од 04.03.1997 година и тестаментот од

24.07.2009 година не може да се стекне со право на сопственост на имотот опишан во став 2 од изреката на првостепената пресуда, односно опишано во изреката на оваа пресуда.

По однос на тужбеното барање на тужителот С да се утврди дека тој према тужената Л И врз основа на градба, судско порамнување и одржувачка е сопственик на безправно изградени објекти во пов. Од 16,24 м², опишани во изреката на оваа пресуда, овој суд наоѓа дека првостепениот суд погрешно го применил материјалното право бидејќи градители на предметниот објект, се Г, С и Н. Затоа С не може да се стекне со право на сопственост по основ на градба на делот од куќата кој што го граделе тројца градители. Тој не може да се стекне со сопственост на тој дел и по пат на одржувачка бидејќи тиој дел е изграден без градежно одобрение, и не е запишан во имотен лист на ниту еден од градителите. Со судското порамнување од 02.06.1995 година, е располагаано со безправно изграден дел од објектот и врз основа на тоа судско порамнување тужителот не може да се стекне со право на сопственост на дел од објектот изграден без градежно одобрение. Во моментот на постигнувањето на судското порамнување никој од страните во истото не бил сопственик на предметната површина и поради тоа не можел да располага односно да се договара дека ќе му припадне на било кој од градителите.

Одредбата од чл. 121 ст.1. од Законот за сопственост и други стварни права во случајот не може да најде примена, бидејќи диво изградениот дел од предметната куќа не е граден само од тужителот туку уште од двајца градители, врз основа на договор за заедничка градба и секој од нив согласно договорот за заедничка градба е сопственик на 1/3 од изграденото.

Тужителот по однос на тужената не може врз основа на судското порамнување од 02.06.1995 година, како и врз основа на договорот за дар од 28.02.1997 година, и тестаментот од 24.07.2009 година, да се стекне со право на сопственост на делови од куќата изградени без градежно одобрение бидејќи во моментот на склучувањето на правните дела страните од истите не биле сопственици на делот од имотот кој што е изграден без градежно одобрение и не можат да располагаат со тој дел од предметната куќа. Делот од куќата со кој што Г можел да располага врз основа на договорот склучен помеѓу него и тужителот Стојан е запишан во катастар на име на тужителот, а останатиот дел опфатен со договор за дар не е запишан бидејќи тужителот немал правен основ за запишување на правото на сопственост.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 19.03.2021 год. под ГЖ.бр.696/20 и Врховен суд на РСМ на ден 19.05.2022 година под Рев2.бр.410/2021

2. Кога исполнувањето на обврската во определен рок е суштествена состојка на преддоговорот, а должникот не ќе ја исполни обврската во тој рок, ниту тоа го сторил дополнително, исполнети се законските услови од чл.114 од ЗОО за раскинување на преддоговорот по сила на закон.

Од образложението:

Основен суд Струмица со пресуда П4.39/20 од 19.03.2021 година, тужбеното барање на тужителот го усвоил.

Утврдил дека преддоговорот за купопродажба на стан заклучен помеѓу тужителот и тужениот заведен кај тужениот под архивски број од 09.02.2016 година за купопродажба на: стан број 40 и 40 Т (помошни простории) кат 6, влез 1 со вкупна површина од 86 плус 13 м² и стан број 41 и 41 Т (помошни простории) кат 6, влез 1 со вкупна површина од 103 плус 13 м², кој се гради по систем инжинеринг во станбена зграда за семејно домување во објект на ул.Број 3, блок 37, ГП 37-6, на КП бр.7034/7 м.в.Војни круг зграда 2 КО С. со одобрение за градба УП бр.19-39 од 30.10.2014 година е раскинат по сила на законот (поради неисполнување на обврска од страна на тужениот).

Го задолжил тужениот да му ги поврати на тужителот уплатените парични средства на име купопродажна цена во износ од 6.765.000,00 денари со законска казнена камата, и тоа на износ од 3.075.000,00 денари сметано од 09.02.2016 година и на износ од 3.690.000,00 денари сметано од 15.02.2016 година до конечната исплата, конкретно наведено во ст.3 од изреката на пресудата, како и да на тужителот му ги надомести трошоците по постапката во вкупен износ од 246.740,00 денари, се во рок од 15 дена по приемот на пресудата.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужениот, кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи а пресудата укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Тужителот, преку полномошник адвокат Д М од С., поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие а пресудата потврди.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалба и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде:

Жалбата е неоснована.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот дека при донесувањето на побиваната пресуда, првостепениот суд сторил суштествена повреда од чл.343 ст.2 т.14 од ЗПП, која според него се состои во тоа што пресудата има недостатоци поради кои не може да се испита, истата е нејасна, неразбирлива и не содржи причини за решителните факти, а дадените причини биле нејасни и противречни. По наоѓање на овој суд, изреката на обжалената пресуда е јасна и разбирлива, не противречи самата на себеси ниту на причините на пресудата, пресудата содржи доволно причини за решителните факти, тие причини се јасни и произлегуваат од доказите изведени во текот на постапката.

Неосновани се жалбените наводи за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, бидејќи од изведените и правилно ценети докази првостепениот суд правилно и целосно ја утврдил фактичката состојба на која е заснована пресудата.

Првостепениот суд утврдил дека тужениот е правно лице чија основна дејност е изградба на станбени и нестанбени згради. Тужителот со тужениот на ден 09.02.2016 година имале заклучено преддоговор за купопродажба на стан заверен кај тужениот под број од 09.02.2016 година, во кој преддоговор предмет

на купопродажбата биле: стан број и 40 Т (помошни простории) кат 6, влез 1 со вкупна површина од 86 плус 13 м² и стан број 41 и 41 Т (помошни простории) кат 6, влез 1 со вкупна површина од 103 плус 13 м², кој се гради по систем инжинеринг во станбена зграда за семејно домување во објект на ул.Број 3, блок 37, ГП 37-6, на КП бр. м.в.Војни круг зграда 2 КО С. со одобрение за градба УП бр.19-39 од 30.10.2014 година. Во овој преддоговор во одредбата од чл.2 договорена е купопродажна цена од 110.000,00 евра или денарска противвредност од 6.765.000,00 денари. Оваа сума од страна на тужителот како купувач била во целост исплатена на жиро сметка на тужениот и тоа согласно договореното во чл.2 од овој преддоговор и тоа на следниот начин: износ од 50.000,00 евра или 3.075.000,00 денари тужителот уплатил на денот на потпишување на овој преддоговор 09.02.2016 година и износ од 60.000,00 евра или 3.690.000,00 денари тужителот уплатил на ден 15.02.2016 година. Во одредбите од чл.3 ст.4 од овој преддоговор за купопродажба на стан било предвидено дека продавачот сега тужениот недвижноста предмет на оваа купопродажба на купувачот, сега тужителот ќе му ја предаде и во фактичко владение на тужителот по добивање на употребната дозвола за објектот односно најкасно до 31.12.2017 година. Во чл.4 од овој договор е предвидено дека по исплаќање на целата купопродажна цена од страна на купувачот ќе се склучи главен купопродажен договор врз основа на кој продавачот ќе ја пренесе сопственоста од негово име на име на купувачот и ќе стане единствен сопственик на горенаведениот недвижен имот. Тужителот во целост ги испочитувал роковите во кои требало да ја плати купопродажната цена и во два наврати како што е договорено и тоа на ден 09.02.2016 година уплатил на жиро сметка на тужениот сума од 3.075.000,00 денари и на ден 15.02.2016 година на жиро сметка на тужениот уплатил сума од 3.690.000,00 денари или вкупно на име купопродажна цена уплатил износ од 110.000,00 евра во денарска противвредност од 6.765.000,00 денари. Тужителот бил на привремена работа во странство и за целиот овој временски период од склучување на предметниот преддоговор па се до поднесување на тужбата, кога истиот доаѓал во С. се интересирал за објектот и не било ни приближно од она кое што е ветено. Телефонски контактирал со законскиот застапник на тужениот Ристо Крмзов кој му имал кажано дека станот наскоро ќе биде готов и истиот ќе му биде предаден во владение и сопственост. Меѓутоа и покрај ветувањето од законскиот застапник на тужениот дека становите ќе бидат готови, рпед да поднесе тужба тужителто во месец август 2020 година бил на објектот при што видел дека станот е во завршна фаза но далеку од истиот да биде готов и да му биде предадено владението. Во меѓувреме тужителот и законскиот застапникна тужениот имале разговарано да од страна на тужениот на тужителот му биде вратена купопродажната цена која што ја има уплатено како купопродажна цена за недвижен имот. Како тужениот не ја исполнил својата обврска со склучениот преддоговор односно објектот го немал изградено во определениот рок, а паричните средства на име купопродажна цена му биле исплатени од тужителот во целост, тужителот ја поднел предметната тужба со која бара да се утврди дека преддоговорот за купопродажба на стан заклучен помеѓу тужителот и тужениот заведен кај тужениот под архивски број од 09.02.2016 година е раскинат по сила на закон, како и да се задолжи тужениот да му ги поврати на тужителот уплатените парични средства на име купопродажна цена во износ од 6.765.000,00 денари со законска казнена камата, и тоа на износ од 3.075.000,00 денари сметано од

09.02.2016 година и на износ од 3.690.000,00 денари сметано од 15.02.2016 година до конечната исплата.

На вака правилно и целосно утврдена фактичка состојба првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога ја донел побиваната пресуда.

Согласно чл.5 од ЗОО „Во засновувањето на облигационите односи и остварувањето на правата и обврските од тие односи учесниците се должни да се придржуваат кон начелото на совесност и чесност.“

Согласно чл.37 ст.1 и 3 од ЗОО „Преддоговор е таков договор со кој се превзема обврска да се склучи подоцна друг главен договор. Ако пропишаната форма е услов за полноважноста на главниот договор тогаш одредбите на овој закон за формата на главниот договор важат и за преддоговорот. Преддоговорот обврзува ако ги содржи суштествените состојки на главниот договор.“

Согласно чл.113 од ЗОО „Во двостраните договори кога другата страна не ќе ја исполни својата обврска, ако не е определено нешто друго, може да бара исполнување на обврските или под условите предвидени во натамошните членови да го раскине договорот со проста изјава, ако раскинувањето на договорот не настанува според самиот закон, а во секој случај има право на надомест на штета“.

Согласно чл.442 ст.1 од ЗОО „Со договорот за продажба продавачот се обврзува предметот што го продава да му го предаде на купувачот, така што купувачот да стекне право на сопственост, а купувачот се обврзува да ја плати на продавачот цената.“

Во конкретниот случај првостепениот суд правилно ги применил цитираните законски одредби кога одлучил како во изреката на побиваната пресуда, бидејќи од изведените докази утврдил со сигурност дека на ден 09.02.2016 година странките и тоа тужителот како купувач и тужениот како продавач стапиле во договорен однос со склучување на преддоговор за купопродажба заведен кај тужениот под бр.03-42 од 09.02.2016 година на: стан број 40 и 40 Т (помошни простории), кат 6, влез 1, со вкупна површина од 86 + 13 м² и стан број 41 и 41 Т (помошни простории), кат 6, влез 1, со вкупна површина од 103 + 13 м², кој се гради по систем и инжинеринг во станбена зграда за семејно домување во објект на ул. Број 3, блок 37, ГП 37-6 на КП.бр.7034/7, м.в.Војни круг, зграда 2, КО С. со одобрение за градба. Овој преддоговор бил заверен кај нотар С Ј под УЗП бр.760/16 од 09.02.2016 година. Утврдил дека тужителот во целост ги исполнил превземените договорни обврски спрема тужениот, односно истиот на тужениот му ја исплатил вкупната купопродажна цена во износ од 6.765.000,00 денари и тоа со две уплатници, едната на износ од 3.075.000,00 денари од 09.02.2016 година и другата на износ од 3.690.000,00 денари од 15.02.2016 година. Тужениот пак од своја страна ја немал исполнето својата обврска во рокот определен во договорот, односно истиот ниту во договорениот рок - 31.12.2017 година, ниту по истекот на рокот ја немал исполнето својата обврска, недвижноста предмет на договорот да му ја предаде во фактичко владение на тужителот, иако рокот за исполнување на обврската од страна на тужениот бил суштествена состојка на преддоговорот. Од овие причини првостепениот суд правилно постапил и донел правилна и законита одлука кога утврдил дека предметниот преддоговор за купопродажба на стан заклучен помеѓу странките е раскинат по сила на законот поради неисполнување на обврската од страна на тужениот

задолжувајќи го тужениот да му ги поврати на тужителот уплатените парични средства на име купопродажна цена во износ од 6.765.000,00 денари со законска казнена камата и тоа на износот од 3.075.000,00 денари сметано од 09.02.2016 година па до конечната исплата, а на износот од 3.690.000,00 денари со законска казнена камата сметано од 15.02.2016 година па до конечната исплата.

Овој суд при одлучувањето ги ценеше жалбените наводи на жалителот дека тужителот во ниту еден случај немал право да бара каматата на паричните износи кои бара да му бидат вратени да тече од денот на уплаќањето на тие средства, но не ги прифати ваквите жалбени наводи бидејќи согласно чл.121 ст.5 од ЗОО, страната што враќа пари е должна да плати затезна камата од денот кога ја примила исплатата.

Овој суд при одлучувањето ги ценеше и останатите жалбени наводи, меѓутоа истите ги одби како неосновани и смета дека тие не преставуваат основ за поинакво одлучување во конкретната правна работа.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 14.05.2021 год. под ГЖ.бр.372/21 и Врховен суд на РСМ на ден 21.06.2022 година под Рев2.бр.412/2021

3. Во случаите кога тужителот со тужбата бара да се утврди дека тужениот како вработено лице при тужителот, намерно или од тешка небрежност, му предизвикал материјална штета на тужителот но со ниту еден доказ не ја поткрепил вината кај тужениот дека тој е виновен за случената сообраќајна незгода ниту докажал дека тужениот му има причинето штета намерно, со невнимание или од тешка небрежност, тужениот не е должен да му ја надомести од причина што не е исполнет условот од чл.156 ст.1 од ЗРО.

Од образложението:

Основен суд Струмица со пресуда П4.17/20 од 10.02.2021 година, тужбеното барање на тужителот да се задолжи тужениот да на име надомест на штета му го плати износот од вкупно 1.918.928,00 ден., од кои: износ од 1.531.350,00 ден. на име надомест на штета поради изгубена заработка, износ од 154.094,00 ден. на име трошок за шлепување на оштетено возило, износ од 27.767,00 ден. на име трошок за гаражирање на оштетено возило, износ од 158.362,00 ден. на име трошок за поправка на оштетена полуприколка, износ од 47.355,00 ден. на име трошок за растовар-утовар на стока од оштетената во друга приколка и износ од 52.275,00 ден. на име трошок за дислоцирање на моторно возило со законска казнена камата во висина на референтна стапка на НБ на РМ што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодието што му претходело на тековното полугодие зголемено за осум процентни поени, сметано од денот на поднесувањето на тужбата 08.10.2019 г. па до конечната исплата, како и да се задолжи со трошкови по постапката во износ од вкупно 297.102,00 ден., го одбил во целост како неосновано.

Го задолжил тужителот да на привремениот застапник на тужениот В А му ги надомести направените трошкови по постапката во вкупен износ од 39.780,00 ден. во рок од 15 дена од приемот на пресудата.

Констатирал дека посебниот предлог за издавање на привремена мерка на тужителот со кој бараше да му се забрани на тужениот да го отуѓува, оштетува, оптоварува или на било кој начин обезвреднува недвижениот имот запишан во Имотен лист бр. за КО С., заведена под П4.бр.16/20, се смета за повлечен.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот, кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи а пресудата укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде:

Жалбата е неоснована.

Согласно чл.141 ст.1 од ЗОО: „Тој што ќе му причини штета на друг должен е да ја надомести, доколку не ќе докаже дека штетата настанала без негова вина“.

Согласно чл.142 од ЗОО: „Штетата е намалување на нечиј имот (обична штета) и спречување на негово зголемување (испуштена корист) како и нанесување на друга физичка или душевна болка или страв (нематеријална штета).

Согласно чл.145 од ЗОО: „Вина постои кога штетникот причинил штета намерно или со невнимание“

Согласно чл.156 ст.1: „Работникот кој на работа или во врска со работата намерно или од тешка небрежност му предизвикал штета на работодавачот е должен да ја надомести.“

Во конкретниот случај првостепениот суд правилно ги применил цитираните законски одредби кога одлучил како во изреката на побиваната пресуда, бидејќи од изведените докази утврдил со сигурност дека во предметниот случај не е исполнет условот од чл.156 ст.1 од ЗРО. Имено со тужбата тужителот бара да се утврди дека тужениот како вработено лице при тужителот намерно или од тешка небрежност му ја предизвикал предметната материјална штета на тужителот. Видно од списите во предметот тужителот не докажал дека е водена законита кривична постапка за тужениот ниту докажал дека е утврдена вината на страната на тужениот за случената сообраќајна незгода на ден 26.10.2018 г. во X ниту приложил правосилна кривична пресуда за предметната сообраќајна незгода. Бидејќи тужителот со ниту еден доказ не ја поткрепил вината кај тужениот дека тој е виновен за случената сообраќајна незгода ниту докажал дека тужениот му има причинето штета намерно, со невнимание или од тешка небрежност по мислење и на овој суд, тужениот не е должен да му ја надомести.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 14.06.2021 год. под ГЖ.бр.440/21 и Врховен суд на РСМ на ден 22.06.2022 година под Рев2.бр.536/2021

4. Промената на психичката состојба на мајката-тужителката и подобрувањето на нејзината здравствена состојба не е од пресудно значење за промена на одлуката за чување, воспитување и одгледување на малолетното дете во смисла на одредбите од чл.80 ст.3 и 4 од Законот за семејството доколку од извештајот и мислењето на надлежниот Центар за социјални работи и од останатите изведени докази произлезе дека според начинот на грижа и задоволување на основните потреби на детото, наклонетоста и дисциплинскиот однос на таткото кон детото, како и интеграцијата на детото во животната средина во која живее, нема променети околности и малолетното дете треба да остане да расте и живее со неговиот татко.

Од образложението:

Основен суд Штип, со пресуда П2.104/19 од 09.06.2021 година, тужбеното барање на тужителот против тужениот со кое бара да се измени одлуката содржана во Пресудата на Основен суд Штип П2- 142/17 од 06.06.2018 година во делот на доверувањето на малолетното дете М. А. роден на година во на чување, воспитување и делумно издржување на мајката - тужителката, да се задолжи тужениот да плаќа месечна издршка во износ од 2.000,00 денари сметано од денот на пресудувањето по во иднина се додека постојат законски услови за тоа и да се задолжи тужениот во рок од 15 дена по приемот на пресудата да го предаде малолетното дете на тужителката, го одбил. Не го усвоил барањето на тужениот тужителот да му ги надомести трошоците во постапката во износ од 94.440,00 денари.

Од ваквата одлука останал незадоволен тужителот кој во навремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите од ЗПП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се усвои, а побиваната пресуда укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Тужениот преку полномошникот поднел одговор на жалбата со кој ги побива жалбените наводи на жалителот, па предлага жалбата да се одбие, а побиваната пресуда потврди. Бара дополнителни трошоци за одговорот на жалбата.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалбата и сите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл. 354 од ЗПП па најде:

Жалбата е неоснована.

Согласно чл.80 ст.3 и 4 од Законот за семејството, родителот на кого не му се доверени децата има право да одржува лични односи и непосредни контакти со нив, ако судот не определи поинаку со оглед на интересите на децата. Судот, по барање на еден од разведените брачни другари или

Центарот за социјална работа, ќе ја измени одлуката за чување и воспитание на децата и за односите на разведените брачни другари спрема нивните заеднички деца, доколку тоа го бараат изменетите околности.

По мислење на овој суд првостепениот суд правилно ја применил погоре цитираната одредба кога одлучил малолетниот М. да остане на чување, воспитување и делумно издржување на неговиот татко, сега тужениот. Ова посебно од причини што од изведените докази, а пред се од увидот во извештајот и мислењето на ЈУ Центар за социјална работа од 09.01.2020 год. и дополненијата од 03.11.2020 година, 12.02.2021 година и 21.04.2021 година, во соработка со ЦСР Скопје првостепениот суд неспорно утврдил дека интересите и неминовната потреба на малолетното дете е да остане да расте, живее и опстојува заедно со својот татко. Имајќи ги во предвид условите за живеење кај тужениот, со сите потребни елементи за функционирање на едно семејство, како и начинот на грижа и за задоволување на основните потреби на детето од негова страна, воспитувањето, неговата наклонетост и дисциплинираниот однос на детето, се услови кои се во целост исполнети за истото да остане на чување, воспитување и одгледување на неговиот татко, а мајката да остварува лични контакти со детето и да партиципира во неговото издржување. Што се однесува пак до промената на психичката состојба на тужителката и незиното подобрување, врз основана на што истата и ја бара промената на одлуката за доделување на малолетниот М., правилен е заклучокот на првостепениот суд дека оваа околност не е од пресудно значење за промена на одлуката, со оглед на останатите изведени докази кои укажуваат на потребата да детето остане кај неговиот татко поради тоа што нема промена на останатите околности како би се јавила и потреба од промена на одлуката за доделување и чување на детето. Имајќи ги во предвид сите докази изведени во текот на постапката, како и потребите, возраста и полот на детето, првостепениот суд правилно одлучил како во изреката на побиваната пресуда кога го одбил тужбеното барање на тужителката да се измени одлуката содржана во Пресудата на Основен суд Штип П2-142/17 од 06.06.2018 година, во делот каде малолетното дете М. е доверено на чување, воспитување и делумно издржување на тужениот -таткото.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 20.04.2022 год. под ГЖ.бр.713/21 и Врховен суд на РСМ на ден 28.09.2022 година под Рев2.бр.294/2022

5. Доколку тужениот поднел барањето за ослободување од регресен долг настанува прекин на застарувањето согласно чл.376 од ЗОО и застарувањето почнува да тече одново согласно чл.381 ст.2 од ЗОО, бидејќи ваквото барање претставува посреден начин на кој тужениот го признал побарувањето на тужителот. Ова од причина што во одредбата од член 376 ст. 2 од ЗОО не е прифатен принципот на позитивна законска енумерација во смисла на прецизно набројување на дејствијата со кои должникот може да го признае долгот на посреден начин, туку е дадено упатување на некои од овие дејствија.

Од образложението:

Основен суд Кочани со пресуда П4.26/20 од 18.02.2021 година, тужбеното барање на тужителот, го усвоил.

Го задолжил тужениот да му исплати на тужителот регресно побарување во вкупен износ од 1.080.043,00 денари со казнена камата во висина на референтната стапка на НБ на РСМ, што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодието што му претходело на тековното полугодие, зголемена за 8% поени сметано од денот на поднесување на тужбата т.е. 26.10.2020 година до денот на плаќањето, како и да му ги надомести парничните трошоци на тужителот во износ од 63.718,00 денари, се во рок од 15 дена по приемот на пресудата.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужениот, кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, погрешна примена на материјалното право и одлуката за парничните трошоци, па предлага жалбата да се уважи, а пресудата преиначи или укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Тужителот поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие, а пресудата потврди.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалба и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде:

Жалбата е неоснована.

На вака правилно и целосно утврдени факти првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога ја донел побиваната пресуда.

Согласно член 16 став 1, 2 и 3 од Законот за задолжително осигурување во сообраќајот „Со осигурувањето од автомобилска одговорност се опфатени и штетите предизвикани со употреба на моторно возило од неовластено лице.“ „За неовластено лице во смисла на ставот 1 од овој член се смета лице кое: а) управувало со моторно возило без соодветна возачка исправа (вклучувајќи лице кое е на обука за добивање возачка исправа без присуство на овластено лице) или б) на нелегален начин управувало со моторно возило или лице кое е соучесник во таквиот чин или в) управувало со моторното возило под дејство на алкохол над дозволеното ниво согласно со закон, наркотички дроги или психотропни супстанции.“ и „Друштвото за осигурување што ќе ја надомести штетата предизвикана со употреба на моторно возило од страна на неовластено лице има право на регрес за исплатениот износ на надомест на штета заедно со камата и трошоци создадени на тој начин од неовластеното лице.“

Согласно член 369 став 3, став 4 и став 6 „Побарувањата на осигурителот од договорот за осигурување застаруваат за три години.“ „Кога во случај на осигурување од одговорност на трет, оштетеното лице бара надомест од осигуреникот или го добие од него, застарувањето на барањето на осигуреникот спрема осигурителот почнува од денот кога оштетеното лице барало по судски пат надомест од осигуреникот, односно кога осигуреникот го обештетил.“ „Застарувањето на побарувањето кое му припаѓа на осигурителот спрема трето лице одговорно за настапување на осигурениот случај почнува да

тече тогаш кога и застарувањето на побарувањето на осигуреникот спрема тоа лице и се навршува во истиот рок.“

Согласно член 1 од Уредбата со законска сила за роковите во судските постапки за време на вонредната состојба и постапувањето на судовите и јавните обвинителства од 30 март 2020 година, Законските и преклузивните рокови за поднесување на тужба во парична постапка, приватна тужба во кривична постапка, предлог за кривично гонење, предлог за поведување на вонпарична постапка, поднесување на барање за присилно извршување, постапка за обезбедување на побарувања, тужба за поведување управен спор, иницирање на постапка пред Уставен суд или иницирање и поведување на друга судска постапка, престануваат да течат во моментот на стапување во сила на оваа уредба се до престанување на вонредната состојба.

Согласно член 376 став 1 и 2 „Застарувањето се прекинува кога должникот ќе го признае долгот. Признавањето на долг може да се стори не само со изјава до доверителот, туку и на посреден начин, како што се давањето отплата, плаќањето камата, давањето обезбедување.“

Во конкретниот случај првостепениот суд правилно ги применил цитираните законски одредби кога одлучил како во изреката на побиваната пресуда, бидејќи од изведените докази утврдил дека тужениот како учесник во сообраќајот на ден 30.11.2016 година околу 16:40 часот, на крстосница од магистралниот пат А-3 Штип-Кочани со ул.Б управувајќи под дејство на алкохол во крвта од 0,90 грама промили, патничко возило марка „О Т “ со рег. број ШТ- - ПХ, во сопственост на Г М удрил во патничко моторно возило „Ц Ч “ со бугарски национални регистарски таблаци Е КХ, во сопственост и управувано од лицето И К со што го загорозил јавниот сообраќај и ги довел во опасност и ги загорозил другите учесници во сообраќајот постапувајќи спротивно на чл.228 од ст.1 и ст.2 и чл.41 ст.2 од ЗБСП , па со правосилна пресуда К.бр.440/17 од 29.12.2017 година на Основен суд Штип утврдено е дека е виновен и дека сторил кривично дело „Тешки дела против безбедноста на луѓето и имотот во сообраќајот“ од чл.300 ст.2 со чл.297 ст.1 од КЗ па му е изречена казна согласно со закон.Во сообраќајната несреќа сопатникот во ПМВ О Т К С се здобила со тешки телесни повреди:повеќе скршеници на двете нозе,скршеница на карлицата од кои повреди починала, а оштетените К И и К Р се здобиле со телесни повреди набиеници на граден кош и глава, оштетената М Н се здобила со тешка телесна повреда скршеница на лев рачен зглоб.Тужителот по претходно извршена пресметка и склучена спогодба со оштетените лица извршил исплата на штета во вкупен износ од 1.080.043,00 денари.На оштетениот И К по утврдувањето на оштетувањата, тужителот определил надомест на штета во висина од 180.043,00 денари и од сметката на тужителот на сметката на оштетениот биле исплатени на ден 01.08.2017година.На оштетеното лице С А - ќерка на починатата С К на барањето за исплата на надомест на штета за претрпени душевни болки поради смрт на блиско лице - родител склучиле Спогодба ја утврдиле висината на нематеријалната штета и штета в висина од 400.000,00 денари од сметка на тужителот на сметка на оштетената биле исплатени на ден 27.07.2017 година. На оштетниот С К - сопруг на починатата со спогодба за претрпени душевни болки поради смрт на блиско лице биле исплатени 400.000,00 денари на ден 13.07.2017 година. На оштетените А К и С К - внуци на починатата од сообраќајната несреќа С К со спогодба за претрпени душевни болки поради смрт на блиско лице-баба биле исплатени од по 50.000,00 денари на ден 13.07.2017 година на сметка на законскиот

застапник мајката Б К . Возилото со кое било причинета штетата тужениот го управувал под дејство на алкохол, па имајќи го ова во предвид тужителот согласно чл.16 од Законот за задолжително осигурување во сообраќајот има право од тужениот да бара регресирање на исплатената штета во вкупен износ од 1.080.043,00 денари. Од овие причини првостепениот суд правилно постапил кога одлучил како во изреката на побиваната одлука.

Жалбените наводи на жалителот кои се однесуваат на приговорот на застареност за исплата на регресниот долг на тужениот и околностите наведени во прилог на приговорот на застареност да тужениот не ја јасно изразил својата волја дека го признава долгот ниту пак пројавил јасна и изречна манифестација дека го признава долгот , овој суд ги одби како неосновани. Ако се има во предвид поднесеното Барање за ослободување на регресен долг бр од 07.05.2020 година поднесено од тужениот преку полномошникот адвокат А П од С. и содржината на ова барање јасно произлегува дека се врши признавање на постоењето на наведениот регресен долг имајќи ги во предвид доказите на кои се повикува, околностите на случајот, неговата финансиска состојба, па бара истиот да се ослободи од регресниот долг кој е истакнат во пет писмени известувања од 31.03.2020 година, односно наведеното барање за ослободување од регресен долг претставува и признавање на доверителовото побарување што значи настанува прекинување на застарувањето согласно чл.376 од ЗОО и застарувањето почнува да тече одново согласно чл.381 ст.2 од ЗОО.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 11.05.2021 год. под ГЖ.бр.295/21 и Врховен суд на РСМ на ден 29.11.2022 година под Рев2.бр.539/2021

ЗАКЛУЧОЦИ

Од Работната средба на Апелациониот суд Битола, Апелациониот суд Гостивар, Апелациониот суд Скопје и Апелациониот суд Штип, одржана на 08 и 09 јуни 2022 во просториите на хотел Рамада Плаза - кривичен оддел

1. Дали е дозволен вонреден правен лек повторување на кривичната постапка, за постапка завршена со правосилна пресуда за отповикување на условната осуда на осудениот? (Апелационен суд Битола)

По однос на ова прашање не беше постигнат општ консензус меѓу судиите, а со тоа и општ заклучок, бидејќи имаше поделени ставови помеѓу судиите од различните апелациони подрачја.

2. Дали мерките на претпазливост може да се заменат со понудена гаранција од осудениот? (Апелационен суд Скопје)

Судиите по однос на ова правно прашање после дискусијата не постигнаа општ заклучок.

3. Кога обвинетиот е суден во отсуство, а станал достапен во жалбена постапка и присуствувал на јавна седница во второстепен суд, дали првостепената пресуда треба да се укине? (Апелационен суд Скопје)

Судиите не постигнаа општ консензус и општ заклучок по однос на поставеното правно прашање.

4. Дали во случај кога е изречена само прекршочна санкција забрана за управување со моторно возило, треба задолжително да се спроведе постапка за порамнување?(Апелационен суд Скопје)

ЗАКЛУЧОК

Во однос на ова правно прашање судиите постигнаа општ заклучок односно кога со барањето за поведување на прекршочна постапка се бара изрекување само на прекршочна санкција-забрана за управување со моторно возило, барањето не се враќа на подносителот за да спроведе постапка за порамнување, бидејќи постапката за порамнување во

прекршочен платен налог се однесува за изрекување прекршочна санкција – глоба.

5. Дали постои законска можност на домашните судови да постапуваат по поднесено барање за бришење на осуда од казнена евиденција, изречена со одлука на странски суд за лице државјанин на РСМ, доколку странската одлука со која е изречена осудата чие бришење се бара, не е призната од домашниот надлежен суд? (Апелационен суд Штип)

ЗАКЛУЧОК

Општ заклучок на сите судии е дека нема пречка за бришење од казнена евиденција на странската судска одлука доколку се исполнети условите за тоа и не треба да има признавање на странската одлука, ами може да се пристапи само кон утврдување на условите дали истите се исполнети признавање на одлуката.

6. Кога е покрената постапка за кривично дело од чл. 392 ст.2, вв ст.4, односно оштетениот поднел предлог за гонење до овластениот ОЈО, а на главната расправа во завршен збор оштетениот изјави дека не се приклучува кон кривичниот прогон, дали тоа значи дека не се исполнети условите за завршување на предметот, согласно член 392, ст.4 од КЗ за да се донесе мериторна одлука или одбивателна пресуда согласно чл.402 ст.4 од ЗКП, затоа што оштетениот се откажал од предлогот? (Апелационен суд Штип)

ЗАКЛУЧОК

Судиите постигнаа општ заклучок по однос на ова правно прашање, односно може да се донесе одбивателна пресуда, зависно од фазата на постапката, само врз основа на изрична изјава од оштетениот.

7. Како треба да постапува второстепен суд кога Врховниот суд ја укинал пресудата на второстепениот суд по одржана расправа пред истиот суд, дали треба да се врати постапката во фаза на жалбена постапка или во фаза на расправа? (Апелационен суд Гостивар)

ЗАКЛУЧОК

Судиите по однос на наведеното правно прашање постигнаа општ заклучок, дека кога Врховниот суд во жалбена постапка ја укинал пресудата на апелациониот суд донесена по одржана расправа пред

второстепен суд, при повторното постапување апелациониот суд е должен повторно да закаже и одржи расправа, после што, да донесе соодветна одлука.

ЗАКЛУЧОЦИ

Од Работната средба на Апелациониот суд Битола, Апелациониот суд Гостивар, Апелациониот суд Скопје и Апелациониот суд Штип, одржана на 08 и 09 јуни 2022 во просториите на хотел Рамада Плаза - граѓански оддел

1. Дали по тужбата на тужителот против тужената Општина Охрид, за утврдување на повреда на правото на заштитата и унапредувањето на животната средина и на природата како темна вредност утврдена со Уставот на РСМ, тужбите ќе се отфрлаат заради немање на стварна судска надлежност или пак во ваквите предмети ќе се носат мериторни одлуки? (Прашање од АС Битола)

ЗАКЛУЧОК

Тужбата против општината за утврдување на повреда на правото на заштита и унапредување на животната средина и на природата како темелна вредност утврдена со Уставот на Република Северна Македонија, ќе се отфрли заради немање на судска надлежност.

2. Дали, работникот за да го оствари правото од чл. 128 од ЗРО на соодветна храна за работа ноќно време или надоместок на трошоци за исхрана во висина од 20% од просечната нето плата по работник исплатена во РМ во претходната година, сразмерно за деновите кога работникот работи ноќе, е потребно работникот да работи ноќе барем три часа од својата редовна дневна работна обврска и истиот да одработува ноќе третина од полното работно време од својата годишна работна обврска, или е доволно работникот да работи ноќе барем три часа од својата редовна дневна работна обврска, без оглед дали одработува ноќе третина од полното работно време од својата годишна работна обврска или не. (Прашање од АС Битола)

ЗАКЛУЧОК

Работникот за да го оствари правото на соодветна храна за работа ноќно време или надоместок на трошоци за исхрана за работа ноќе согласно чл. 128 од ЗРО, доволно е да биде исполнет еден од двата услови предвидени во овој член.

Правното прашање да се достави до Врховен суд на Република Северна Македонија на разгледување и изјаснување.

3. Дали на вработените во судска полиција – судски полицајци им следуваат бонус плата предвиден со член 117 ст. 4 од ЗРО како и надоместок на трошоци за исхрана на ноќна работа предвиден во членот 128 од ЗРО, со оглед на тоа што овие надоместоци не се предвидени во Законот за судска служба, но се предвидени со законот за работни односи и дали во конкретниот случај за оваа категорија на вработени треба да се примени Законот за работни односи. (Прашање од АС Гостивар)

ЗАКЛУЧОК

На вработените во судска полиција-судски полицајци им следува бонус плата и надоместок на трошоци за исхрана за ноќна работа согласно Законот за работни односи.

Правното прашање да се достави до Врховен суд на Република Северна Македонија на разгледување и изјаснување.

4. 1. Дали на лице кое било во притвор му следува надомест на штета доколку постапката била запрена поради апсолутна застареност на кривично гонење во смисла на чл. 553 од ЗКП (во услови кога самиот не се довел со недозволени постапки да биде лишеан од слобода). (Прашање од АС Скопје)
2. Дали на осудено лице со правосилна пресуда за кое по вонреден правен лек обвинението е одбиено, му следува надомест на штета доколку не бил лишен од слобода или не започнал со издржување на казна затвор од таа пресуда. (Прашање од АС Скопје)

ЗАКЛУЧОК

4.1. Неусогласеност помеѓу Апелационите судови по ова правно прашање и истото да се достави до Врховниот суд на Република Северна Македонија да се произнесе по правното прашање.

4.2. Неусогласеност помеѓу Апелационите судови по ова правно прашање и истото да се достави до Врховниот суд на Република Северна Македонија да се произнесе по правното прашање.

5. Дали спорот помеѓу УЈП и даночниот обврзник за враќање на повеќе или погрешно уплатен данок, може да се разрешува во парничната постапка со примена на одредбите од Законот за облигациони односи – Институт стекнување без основ, ако во управна постапка веќе е донесено решение со кое е одлучено за барањето за враќање на истиот данок и барањето е одбиено. (Прашање од АС Скопје)

ЗАКЛУЧОК

Се констатира дека се повлекува прашањето.

6. Дали работникот вработен во фондот на ПИО на РСМ има право на разлика во плата од платата која е предвидена за работното место за кое има решение за распоредување до платата која е предвидена за работното место на кое е упатен да работи врз основа на дадено задолжување, односно овластување од Директорот на Фондот на ПИО на РСМ Скопје, а кое задолжение е дадено согласно чл.34 ст.2 од Законот за вработените во Јавниот сектор. (Прашање од АС Штип)

ЗАКЛУЧОК

Работникот вработен во Фондот на ПИО на РСМ има право на разлика во плата од платата која е предвидена за работно место за кое има решение за распоредување до платата која е предвидена за работното место на кое е упатен да работи врз основа на дадено задолжување, односно овластување од Директорот на Фондот на ПИО на РСМ Скопје, а кое задолжение е дадено согласно чл. 34 ст.2 од Законот за вработените во Јавниот Сектор.

7. Дали работникот, за да ги оствари своите права утврдени во чл.128 од ЗРО треба да се исполнети кумулативно предвидените услови, а тоа е да на годишно ниво работникот одработува ноќе 1/3 од полното работно време и на дневна обврска, или доволно е да биде исполнет барем еден од вака предвидените услови со овој член. (Прашање од АС Штип)

ЗАКЛУЧОК

Работникот за да го оствари правото на соодветна храна за работа ноќно време или надоместок на трошоци за исхрана за работа ноќе согласно чл. 128 од ЗРО, доволно е да биде исполнет еден од двата услови предвидени во овој член.

Правното прашање да се достави до Врховен суд на Република Северна Македонија на разгледување и изјаснување.

ЗАКЛУЧОЦИ

Од Работната средба на Апелациониот суд Битола, Апелациониот суд Гостивар, Апелациониот суд Скопје и Апелациониот суд Штип, одржана на 01 декември 2022 во просториите на Апелационен суд Скопје – работни спорови

1. На кој начин да се обезбеди правото на соодветна храна на припадниците на судската полиција кои работат ноќе, во смисла на чл.128 од ЗРО.

ЗАКЛУЧОК

На судски полицаец кој работи ноќе барем 3 (три) часа од својата редовна работна дневна обврска, односно кој одработил ноќе 1/3 од полното работно време од својата годишна работна обврска, има право на соодветна храна или надомест на трошоци за исхрана во висина од 20% од просечната нето плата по работник исплатена во РСМ во претходната година, сразмерно со деновите кога работи ноќе.

2. На кој начин да се обезбедат условите за превоз до и од работа на припадниците на судската полиција кои работат ноќе, во смисла на чл.128 од ЗРО.

ЗАКЛУЧОК

На судски полицаец кој работи ноќе во смисла на чл.128 ст.5 од ЗРО, доколку нема јавен превоз и на кој не му се обезбедени услови за превоз од и до работа, му следува надомест во висина на автобуски билет од јавен превоз.

Република Северна Македонија

Министерство за правда

**Биро за застапување на Република Северна Македонија
пред Европскиот суд за човекови права**

Бр. 0901-130/5
Скопје, 23-06-2022 година

До
Собрание на Република Северна Македонија
Уставен суд на Република Северна Македонија
Врховен суд на Република Северна Македонија
Апелационен суд Скопје
Апелационен суд Битола
Апелационен суд Гостивар
Апелационен суд Штип
Основен граѓански суд Скопје
Виш управен суд
Судски совет на Република Северна Македонија
Јавно обвинителство на Република Северна Македонија
Вишо јавно обвинителство Скопје
Вишо јавно обвинителство Битола
Вишо јавно обвинителство Гостивар
Вишо јавно обвинителство Штип
Народен правобранител на Република Северна Македонија
Државно правобранителство на Република Северна Македонија
Адвокатска комора на Република Северна Македонија
Академија за судии и јавни обвинители на Република Северна Македонија
Здружение на судии на Република Северна Македонија
Здружение на јавни обвинители на Република Северна Македонија
Министерство за правда

ПРЕДМЕТ: Костова и Апостолов против Северна Македонија А.бр. 38549/16, пресуда од 5 април 2022 година

Почитувани,

Европскиот суд за човекови права (ЕСЧП/Судот) на 5 април 2022 година донесе конечна пресуда во случајот Костова и Апостолов против Северна Македонија А.бр. 38549/16 во која констатираше повреда на членот 10 од Европската Конвенција за човекови права (ЕКЧП/Конвенцијата) кој ја гарантира слободата на изразување.

Жалбени наводи пред Судот

Во апликацијата пред ЕСЧП апликантите се жалеа дека одлуките на домашните судови против нив претставувале неоправдано вмешување во остварувањето на нивното право на слобода на изразување од членот 10 на Конвенцијата.

Факти на случајот

Конкретниот случај се однесува на два текста објавени од страна на дневниот весник „Фокус“ во кој апликантите биле новинари, а првата апликантка била истовремено и главен

Република Северна Македонија

Министерство за правда

**Биро за застапување на Република Северна Македонија
пред Европскиот суд за човекови права**

и одговорен уредник на весникот. Во текстовите, тие цитирале или употребиле индиректен говор за да ги пренесат информациите кој г. И. им ги доставил по електронска пошта и во форма на писмена потпишана изјава, дека г. С., тогашниот директор на Управата за безбедност и контраразузнавање и висок член на тогашната владејачка партија, вршел притисок врз други носители на јавни функции да се воздржат од мешање во решавањето на лично прашање на г.И., поранешен амбасадор на државата во Чешка, кој бил амбасадор во времето на случувањата кои го засегаале неговиот приватен живот. Дополнително, во еден од текстовите било споменато дека „неофицијално“ г. С. поседува „бизнис империја во Чешка“, а пред објавувањето на спорните текстови еден од апликантите и неуспешно се обидел да добие одговор од г. С.

Во граѓанската постапка за клевета покрената од г. С., Основниот суд Скопје и Апелациониот суд утврдиле дека апликантите му наштетиле на угледот на тогашниот директор со тоа што објавиле невистинити факти кои ги опишале како „гласини“, без претходно да се обидат да ја потврдат нивната веродостојност; дека објавените информации не му служеле на јавниот интерес и дека личниот живот на г. И. бил неосновано поврзуван со јавната функција на г. С. Последователно, и Уставниот суд ги потврдил ваквите ставови на редовните судови.

Оценка и образложение на Судот

При разгледувањето на наводите за повреда на членот 10 од ЕКЧП, Судот утврди дека:

- содржината во текстовите иако во основа се однесувала на личниот живот на г. И., допирала и прашања од јавен интерес кои можеле да допринесат за јавна дебата (наводен притисок на еден носител на јавна функција врз други носители на јавна функција и во таа смисла наводи за злоупотреба на моќ од страна на висок јавен функционер во врска со прашања од лична природа на г. И.);
- дека спорните текстови содржеле факти, но дека домашните судови кога истите ги опишале како гласини, не зеле предвид *прво*, дека тие не произлегле од апликантите кои само известувале за информациите кои писмено ги добиле од г. И., *второ*, дека ова јасно произлегувало од фактот дека апликантите користеле цитати или индиректен говор, и дека конечно апликантите направиле обид да ги потврдат информациите и да ја утврдат вистината пред објавувањето преку официјалниот портал на Управата, со што тие постапиле со внимание на одговорни новинари, кои во светло на неуспешниот обид да ги верификуваат наводите на г. И. кои ги објавиле, не може да се сметаат за одговорни што не успеале да ја утврдат вистинитоста за спорните тврдења;
- дека наводите за „бизнис империјата“ на г. С. било јасно претставено во текстовите дека доаѓаат од анонимен извор и дека истите имале за цел да ги обелоденат бизнис релациите на г. С. со Р. Чешка;
- дека не било покажано дека било кој аспект од угледот и честа на г. С. бил сериозно нарушен со спорните текстови, но и дека секој негов евентуален интерес за заштита на сопствениот углед бил доволно заштитен воопшто со можноста да покрене постапка за граѓанска одговорност за клевета;

Република Северна Македонија

Министерство за правда

Биро за застапување на Република Северна Македонија
пред Европскиот суд за човекови права

- дека висината на досудените износи на надомест на штета од страна на домашните судови во граѓанската постапка кои неспорно повеќекратно го надминуваат износот на минималната плата во спорниот период во државата (5.000 евра во однос на едниот и 1.000 евра во однос на другиот апликант), иако апликантите се чини не ги исплатиле, имале „ефект на одвраќање“ кој ја обесхрабрува отворената дискусија за теми од јавен интерес;
- конечно, дека во светло на погоренаведеното, домашните судови со своето одлучување не обезбедиле разумен однос на пропорционалност со наводната повреда на угледот на г. С.

Имајќи предвид дека предметната пресуда е донесена од страна на Совет од тројца судии, истата стана правосилна со денот на нејзиното објавување, односно на 5 април 2022 година.

Правичен надомест

Судот ја задолжи државата во рок од 3 месеци од правосилноста на пресудата на апликантите да им исплати вкупен износ од 4.250 евра и тоа: вкупен износ од 3.000 евра како нематеријална штета, односно поединечно за секој од апликантите по 1.500 евра и вкупен износ од 1.250 евра како заеднички надомест на трошоците, најдоцна до 27 јуни 2022 година.

в.д. Директор на Бирото за застапување
на Р. Северна Македонија пред ЕСЧП-Владин Агент,
м-р Далица Џонова

Прилог:

- Пресуда на ЕСЧП од 5 април 2022 година, на македонски јазик

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ВТОР ОДДЕЛ

Случај КОСТОВА и АПОСТОЛОВ против Северна Македонија
(Апликација бр. 38549/16)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

5 Април 2022 година

Оваа пресуда е конечна но може да биде предмет на редакциски измени.

Во случајот Костова и Апостолов против Северна Македонија,
Европскиот суд за човекови права (Втор оддел) заседавајќи како во Совет составен од:

Egidijus Kūris, Претседател,

Pauliine Koskelo,

Gilberto Felici, судии,

и Hasan Bakırcı, Заменик секретар на одделот,

Земајќи ги предвид:

апликацијата (бр.38549/16) против Република Северна Македонија поднесена до Судот според член 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи („Конвенцијата“) на 28 април 2016 година од страна на двајца Македонци/граѓани на Република Северна Македонија, г-а Јадранка Костова и г. Владо Апостолов („апликантите“), родени во 1960 и 1980 година, соодветно, живеат во Скопје, а пред Судот беа застапувани од г. Ф. Медарски, адвокат кој работи во Скопје;

одлуката да се извести Владата на Северна Македонија („Владата“) застапувана од нејзиниот Агент, г-а Д. Џонова, за жалбените наводи според член 10 од Конвенцијата и да се прогласи за недопуштен остатокот од апликацијата;

произнесувањата на странките;

Расправајќи на нејавна седница на 15 март 2022 година,

Ја донесе следнава пресуда, која беше усвоена на истиот датум:

ПРЕДМЕТ НА СЛУЧАЈОТ

1. Случајот се однесува на жалбените наводи на апликантите во врска со член 10 од Конвенцијата, дека исходот на граѓанската постапка за клевета против нив им го повредил правото на слобода на изразување.

2. Апликантите, главен и одговорен уредник и новинар во неделен весник, на 3 и 4 јануари 2013 година објавиле два текста за г. С., кој во времето на случување бил висок член на тогашната владејачка партија и директор на Управата за безбедност и контраразузнавање („Управата“). Во текстовите, објавени под насловите „Избегав поради притисокот од [г. С.]“ и „Амбасадата во Чешка под закана за бомби - [Министерството за надворешни работи] не мрда со прст“, тие го цитирале г. И., поранешен амбасадор во Чешка на тужената држава, кој им кажал, меѓу другото, дека г. С. ја злоупотребил својата моќ преку дејствија кои неповолно влијаеле врз интересите на г. И. околу лична работа во врска со наводното киднапирање на неговото малолетно дете од страна на поранешната сопруга.

3. Во текстовите бил цитиран г. И. или бил користен индиректен говор за да пренесат дека г. С. вршел значаен вербален притисок врз

Претседателот на тужената држава (Г. И.) и Министерот за надворешни работи (Н. П.) за да се воздржат од мешаат во решавањето на личното прашање на г. И. Со други зборови, г. И. сметал дека било потребно да се вклучат Претседателот и Министерот за надворешни работи за да може неговото лично прашање успешно да се реши бидејќи, во времето на случување, тој бил официјален претставник на тужената држава во Република Чешка. Горенаведените информации на апликантите, г. И. ги испратил преку е-пошта и за тоа потпишал писмена изјава. Во вториот текст, освен што било повторено кажаното погоре, во последната реченица било наведено дека г. С. „неофицијално“ поседувал „бизнис-империја во Република Чешка“. Пред објавувањето на спорните текстови, вториот апликант неуспешно се обидел да добие одговор од г. С. така што го контактирал портпаролот на Управата.

4. Во граѓанската постапка за клевета покрената од страна на г. С., и Основниот суд Скопје и Апелациониот суд утврдиле дека апликантите му наштетиле на угледот на г. С. со тоа што објавиле невистинити факти, кои ги опишале како „гласини“, без претходно да се обидат да ја потврдат нивната веродостојност. Судовите одлучиле дека објавените информации не му служеле на јавниот интерес и дека личниот живот на г. И. бил неосновано поврзуван со јавната функција на г. С. Првиот апликант бил задолжен да плати 5.000 евра, а вториот апликант 1.000 евра за нематеријална штета на г. С. Апликантите добиле 9.300 евра од солидарниот фонд на Здружението на новинари за да го покријат досудениот надомест на штета и да ги надоместат трошоците на г. С. во постапката. Во истата таа постапка, г. И. бил задолжен да му исплати 10.570 евра на г. С. како отштета за повреда на неговиот углед. Последователно, и Уставниот суд ги потврдил овие ставови.

5. Апликантите изнесоа наводи дека одлуките на домашните судови против нив претставувале неоправдано мешување во остварувањето на нивните права од членот 10 на Конвенцијата.

ОЦЕНКА НА СУДОТ

НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 10 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

6. Владата не покрена приговор во однос на допуштеноста на овие жалбени наводи. Судот констатира дека жалбените наводи не се очигледно неосновани во смисла на член 35 став 3 (а) од Конвенцијата, ниту пак се недопуштени по каква било друга основа. Според тоа, мора да бидат прогласени за допуштени.

7. Судот смета дека спорните одлуки претставувале мешање во правото на слобода на изразување на апликантите; мешањето било

засновано врз Законот за граѓанска одговорност за навреда и клевета и имало за цел да ги заштити правата и угледот на г. С., и тоа била единствената „леgitимна цел“ кон која се стремеле домашните судови.

8. Земајќи ги предвид општите принципи во врска со член 10 од Конвенцијата (види *Axel Springer AG v. Germany* [Голем судски совет], бр.39954/08, §§ 78--95, 7 февруари 2012 година, и *Björk Eiðsdóttir v. Iceland*, бр.46443/09, §§ 62--65, 10 јули 2012 година), Судот го констатира следново. Без разлика на фактот дека во текстовите главно биле дискутирани проблеми поврзани со личниот живот на г. И., тие истовремено допреле прашања од јавен интерес, имено, наводното неправично вршење вербален притисок од страна на г. С., директорот на Управата, врз високи функционери на државата, како што е Претседателот на тужената држава и Министерот за надворешни работи (види параграф 3 погоре). Спротивно на поднесоците од Владата, Судот смета дека информацијата за наводната злоупотреба на моќ од страна на висок функционер на државата во врска со прашања од лична природа на г. И. можела да придонесе за јавна дебата.

9. Судот се согласува со Владата дека спорните текстови содржеле описи на факти кои подлежат на докажување. Иако сите фактички наводи биле во суштина повикувања на „приказни“ или „гласини“ како што утврдиле домашните судови, судовите испуштиле да го земат предвид фактот дека тие не произлегле од апликантите (види, *mutatis mutandis, Godlevskiy v. Russia*, бр.14888/03, § 45, 23 октомври 2008 година). Донекаде, апликантите само известиле за она што им го раскажал г. И., кој им пристапил и им дал свој писмен исказ за случувањата врз основа на сопственото искуство. Во текстовите, апликантите јасно ги посочиле личните изјави на г. И. (цитирајќи го или користејќи индиректен говор). Покрај тоа, во спорната постапка не било утврдено дека објавената содржина во целина не била точна или дека била измислена. Колку и да, можеби, имало легитимен интерес да се заштити г. С. од наводните клеветнички изјави на г. И., тој интерес, според Судот, во голема мера бил заштитен со можноста која му стоела на располагање на г. С. според домашното законодавство, да покрене постапка за клевета против г. И, што тој и го сторил (види *mutatis mutandis, Björk Eiðsdóttir*, цитиран погоре, § 74). Освен тоа и независно од горенаведеното, изјавата во врска со „бизнис-империјата во Република Чешка“ на г. С. која била наведена во последната реченица од вториот текст била претставена така што било јасно посочено дека информацијата била добиена од анонимен извор. Судот смета дека изјавата, наспроти тврдењето на Владата, не можела да ги стави читателите во заблуда во врска со вистинитоста на изјавеното од г. И., но дека таа имала за цел да фрли светло на бизнис-врските на г. С. со Република Чешка. Судот понатаму забележува дека вториот апликант се обидел да ја потврди приказната преку официјалниот

портпарол на Управата. За крај, Владата не посочи на ниту еден аспект од личниот живот на г. С. кој покажува дека угледот и честа му биле сериозно нарушени.

10. Што се однесува до износот досуден како надомест на штета, во однос на првиот апликант, Судот забележува дека досудениот надомест изнесувал петнаесет минимални месечни плати во времето на одвивање на настаните во државата, според поднесокот на апликантите и неоспорено од Владата. Во однос на вториот апликант, досудениот надомест изнесувал три минимални месечни плати (види параграф 4 горе). Такви износи, без разлика на фактот што апликантите не ги исплатиле, може да се каже дека имаат ефект на одвраќање кој „ја обесхрабрува отворената дискусија на теми од јавно значење“ (види, *mutatis mutandis*, *Timpul Info-Magazin u Anghel v. Moldova*, бр. 42864/05, § 39, 27 ноември 2007 година). Соодветно на ова, домашните судови не обезбедиле разумен однос на пропорционалност со повредата на угледот која наводно ја претрпел г. С. (види *Tolmachev v. Russia*, бр. 42182/11, §§ 53-55, 2 јуни 2020 година).

11. Од ова произлегува дека апликантите дејствувале со внимание кое се очекува од одговорни новинари кои известуваат за прашање од јавен интерес и не може да бидат критикувани што не успеале да ја утврдат вистината за спорените наводи (види *Björk Eiðsdóttir*, цитиран погоре, § 81). Следствено на тоа, постои повреда на член 10 од Конвенцијата.

ПРИМЕНА НА ЧЛЕН 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

12. Апликантите побараа 8.932 евра за надомест на материјална штета, 10.000 евра за надомест за нематеријална штета и 1.440 евра за надомест на трошоците во постапката пред Судот. Со оглед на паричната поддршка која апликантите ја добиле од солидарниот фонд (види параграф 4 горе), Судот не гледа основа да досуди надомест на материјална штета; затоа го отфрла ова барање. Од друга страна, им досудува на апликантите заеднички, износ од 3.000 евра како надомест на нематеријална штета, плус било кој данок кој може да биде наплатен (види, *Makraduli v. the former Yugoslav Republic of Macedonia* бр. 64659/11 и 24133/13, § 90, 19 јули 2018 година).

13. Земајќи ја предвид документацијата со која располага, Судот смета дека е разумно на апликантите да им се додели заеднички надоместок од 1.250 евра за трошоците настанати во постапката пред него, плус било кој данок кој може да биде наплатен.

14. Судот смета дека е соодветно затезната каматна стапка да се заснова на најниската стапка за позајмени средства на Европската Централна Банка, на која треба да се додадат три процентни поени.

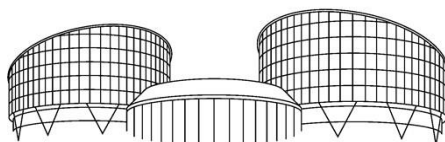
ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ, ЕДНОГЛАСНО,

1. *Ја прогласува* апликацијата за допуштена;
2. *Смета* дека има повреда на член 10 од Конвенцијата;
3. *Смета*
 - (а) дека државата треба да им ги исплати на апликантите заеднички, во рок од три месеци, следниве износи, конвертирани во македонски денари според курсот кој важи на денот на исплата:
 - (i) 3.000 (три илјади евра) плус било кој данок кој може да биде наплатен, како надоместок за нематеријална штета;
 - (ii) 1.250 (илјада двесте и педесет евра) плус било кој данок кој може да биде наплатен, како надоместок за трошоците;
 - (б) дека од истекот на гореспоменатите три месеци до исплатата, на горенаведниот износ ќе се плати затезна камата со стапка еднаква на најниската каматна стапка за позајмени средства на Европската Централна Банка за наведниот период, плус три процентни поени;
4. *Ги одбива* останатите барања на апликантите за правичен надомест.

Изготвено на англиски јазик и објавено во писмена форма на 5 април 2022 година, согласно Правилото 77 §§ 2 и 3 од Правилата на Судот.

Hasan Bakirci
Заменик секретар

Egidijus Kūris
Претседател

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ПЕТТИ ОДДЕЛ

СЛУЧАЈ МИЦКОВСКИ против РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

(Апликации број 39107/18 и 39726/18)

ПРЕСУДА

член 1 од Протокол број 1 од Европската конвенција за човекови права
• Контрола на користењето на имотот • Апликантот не успеал да докаже дека привремената забрана на работењето на неговата извршителска канцеларија поради тоа што против него била поведена кривична истрага, била индивидуален и прекумерен товар за него

СТРАЗБУР

24 март 2022 година

Оваа пресуда ќе стане правосилна во околностите наведени во член 44 став 2 од Конвенцијата. Пресудата може да биде предмет на уредувачка ревизија.

ПРЕСУДА

Во случајот Мицковски против Република Северна Македонија,
Европскиот суд за човекови права (Петти оддел), заседавајќи во Совет составен од:

Síofra O’Leary, *Претседател,*
Mārtiņš Mits,
Stéphanie Mourou-Vikström,
Lətif Hüseyinov,
Jovan Ilievski,
Ivana Jelić,
Arnfinn Bårdsen, *судии,*
и Victor Soloveytchik, *секретар на одделот,*
Имајќи ги предвид:

апликациите (бр. 39726/18 и 39107/18) против Република Северна Македонија, поднесени до Судот на 4 и 14 август 2018 година, според член 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи („Конвенцијата“), од господин Владо Мицковски, Македонец/државјанин на Република Северна Македонија, како физичко лице и неговата извршителска канцеларија, регистрирана како правно лице (за полесно понатамошно разбирање, во понатамошниот текст, тие ќе бидат именувани како „апликанти“), соодветно;

одлуката да се извести Владата на Република Северна Македонија („Владата“) за жалбените наводи поднесени во врска со членот 1 од Протоколот број 1 на Конвенцијата и да го прогласи остатокот од жалбените наводи за недопуштени;

произнесувањата поднесени од странките;

Заседавајќи на нејавна седница на 14 декември 2021 година и на 8 февруари 2022 година,

Ја донесе следнава пресуда, која беше усвоена на последно споменатата дата.

ВОВЕД

1. Случајот се однесува на наводното мешање во правата и слободите на апликантот, според членот 1 од Протоколот број 1 од Конвенцијата, како резултат на привремената забрана за вршење на активностите на неговата извршителска канцеларија (во врска со кривичната истрага покрената против него) и судските одлуки со кои било одбиено неговото барање за надомест на штета.

ФАКТИ

2. Апликантот е роден во 1964 година и живее во Вранештица. Според неговата регистрација во Комората на извршители („Комората“) во 2006 година, тој својата извршителска канцеларија ја основал во Кичево. Апликантот пред Судот беше застапуван од г-а М. Даниловска, адвокатка која работи во Кичево.

3. Владата беше застапувана од нејзиниот агент, г-а Д. Џонова.

4. Фактите во овој случај, како што се поднесени од странките, може да се сумираат како што следува.

5. На 3 февруари 2011 година, Основниот суд Гостивар одлучил да отвори кривична истрага во однос на апликантот, за небрежност во вршењето на неговите должности како извршител поради наводно двојно извршување на парично побарување („Службен весник“ бр. 59 од 20 април 2011 година).

6. На 11 април 2011 година, Комората на извршители наредила привремена забрана за вршењето на неговата извршителска работа, како задолжителна мерка според членот 60 став 2 од Законот за извршување (види параграф 17 подолу). Министерот за правда назначил извесен М.Д. од Струга, како заменик извршител, за да ги врши потребните активности за времетраењето на привремената забрана. Приходите од услугите што ги давал заменик-извршителот во име на апликантот, спаѓале во работата на извршителската канцеларија на апликантот, освен за одредени такси кои што ги наплаќал самиот заменик извршител.

7. На 22 јуни 2011 година, Уставниот суд врз основа на *res judicata* ја отфрлил иницијативата за поведување на постапка за оценување на уставноста на членот 60 став 2 од Законот за извршување.

8. На 21 ноември 2011 година, откако истрагата против апликантот била прекината поради недостиг на докази, Комората ја отповикала мерката за привремена забрана на работењето на извршителската канцеларија.

9. Следствено на тоа, апликантот поднел тужба против тужената држава и Комората на извршители, според Законот за облигациони односи, барајќи надомест за материјална штета (обична штета и испуштена корист) и нематеријална штета предизвикана од привремената забрана која траела од 11 април до 21 ноември 2011 година („релевантниот период“). Апликантот тврдеше дека во текот на релевантниот период исплатил дел од платите на вработените и направил други трошоци неопходни за одржување на канцеларијата, чиј што вкупен износ изнесувал приближно 10.418 евра . Апликантот барал приближно 23.845 евра за испуштена корист и 15.450 евра за повреда на неговиот углед.

10. На 2 март 2016 година, Основниот суд Кичево го усвоил барањето на апликантот поднесено против државата во износ од 10.418 евра во однос на обичната штета, но не утврдил потреба да го испита неговото тужбено барање во однос на Комората. Пресудата се засновала на вештачење и на други придружни докази, кои биле обезбедени од страна на апликантот, како што се *решенија за мирување на договорите за вработување*, изводи од банка, сметки за комунални услуги и договори за услуги. Тој го одбил барањето за нематеријална штета, сметајќи дека тој не бил ниту осуден, ниту казнет.

11. На 10 ноември 2016 година, Апелациониот суд Гостивар ги прифатил фактите кои што ги утврдил судечкиот суд, но ја преиначил пресудата и ги одбил тужбените барања на апликантот, сметајќи дека, *inter alia*, државата не може да биде одговорна кога лицето не било неоправдано осудено или било неосновано лишено од слобода, како што е предвидено во членовите 549 и 553 од Законот за кривична постапка. На 17 мај 2018 година, Врховниот суд ја потврдил таа пресуда.

12. Помеѓу 23 април и 28 декември 2011 година и на 17 јануари 2018 година, апликантот до Државниот судски совет и до Државниот јавен обвинител поднел неколку барања за поведување на дисциплинска постапка за недолично професионално однесување против јавниот обвинител и судијата вклучени во кривичната истрага. Такви постапки не биле поведени.

РЕЛЕВАНТНО ДОМАШНО ЗАКОНОДАВСТВО

13. Членот 141 од Законот за облигациони односи ги поставува општите принципи во врска со барањата за надомест на штета. Членот 178 го предвидува правото на жртвата на паричен надомест на штета, *inter alia*, за испуштена корист.

Членот 189 предвидува право на надомест на штета во случај на неоправдано мешање во личните права.

14. Владата достави извадок од одлука донесена во 2009 година, во која Врховниот суд утврдил дека, во согласност со членот 189 од Законот за облигациони односи и одредбите од Законот за кривична постапка, самото покренување на кривична постапка не им дава право на тужителите да бараат надомест за нематеријална штета.

15. Членовите 549 и 553 од Законот за кривична постапка предвидуваат право на надомест на штета во случај на неоправдано лишување од слобода или осуда.

16. Според членовите 7 и 16 од Законот за извршување („Службен весник“ бр. 83 од 3 јули 2009 година), како важечки во тоа време, доверителите што започнале постапка за извршување пред судовите, имале обврска во рок од шест месеци (од 1 јули 2010 година) да назначат

извршител (назначен за одредена месна област на надлежност) да продолжи со извршувањето на предметната постапка.

Со Законот за изменување и дополнување на Законот за извршување („Службен весник“ бр. 88 од 02 јули 2010 година), 1 јули 2011 година бил определен како датум за отпочнување на пресметувањето на шестмесечниот рок за предавање на извршните предмети на извршителите.

17. Членот 31 од Законот за извршување („Службен весник“ бр. 59 од 20 април 2011 година), како што важел во тоа време, им дал јавни овластувања на извршителите.

Членот 60 став 2 предвидувал привремена забрана за вршењето на должноста на извршителите, по отворена кривична истрага во врска со извршувањето на нивната службена должност.

Според членовите 59-в и 60, дисциплинската комисија на Комората на извршители била одговорна во одлучувањето за прашања коишто се однесувале на нивната дисциплинска одговорност и привремената забрана на нивната работа.

Членот 65 предвидувал дека Комората на извршители има статус на правно лице.

18. Во согласност со измените на Законот за извршување („Службен весник“ бр. 72 од 12 април 2016 година), по изнесените факти во конкретниот случај, работата на извршителската канцеларија можела привремено да се забрани само доколку обвинението било потврдено во кривичната постапка.

ПРАВО

СПОЈУВАЊЕ НА АПЛИКАЦИИТЕ

19. Имајќи го предвид сличниот предмет на апликациите, Судот смета дека би било соодветно истите да ги испита заеднички во една единствена пресуда.

НАВОДНО ПРЕКРШУВАЊЕ НА ЧЛЕНОТ 1 ОД ПРОТОКОЛОТ БРОЈ 1 НА КОНВЕНЦИЈАТА

20. Апликантот се жалеше според членот 1 од Протоколот број 1 на Конвенцијата, дека седуммесечното суспендирање на работата на неговата извршителска канцеларија поради отворената кривична истрага против него, било неоправдано мешање во неговите деловни интереси и дека тој не бил обештетен за настанатата загуба. Членот 1 од Протоколот број 1 гласи како што следува:

“Секое физичко или правно лице има право на мирно уживање во својот имот. Никој нема да биде лишен од неговиот имот, освен ако станува збор за јавен интерес и под условите коишто се предвидени со закон и со општите принципи на меѓународното право.

Меѓутоа, претходните одредби на кој било начин не треба да го нарушат правото на државата да ги спроведува законите за кои таа смета дека се неопходни со цел да се контролира користењето на имотот во согласност со општиот интерес или да се обезбеди плаќање на даноците или другите придонеси или казни.”

A. Допуштеност

1. Поднесоци на странките

(а) Владата

21. Владата со своите аргументи тврдеше дека државата не може да се смета за одговорна, за какви било негативни последици, кои што произлегуваат од спорот настанат помеѓу две приватни страни - апликантот и Комората. Понатаму, привремената забрана се однесувала само на работата на неговата канцеларија како правно лице, а не и на г. Мицковски како физичко лице, кој нема активна легитимација во постапката пред Судот. Во секој случај, апликациите биле поднесени повеќе од шест месеци по одлуката на Уставниот суд од 22 јуни 2011 година (види параграф 7 погоре). Последователните граѓански постапки не биле ефективен правен лек. Наместо тоа, апликантот требало да поведе дисциплинска или кривична постапка против јавниот обвинител или судијата на кривичниот суд.

22. На крајот, Владата тврдеше дека во конкретниот случај немало „поседување“ во смисла на членот 1 од Протоколот број 1. Барањето на апликантот за испуштена корист било надвор од опсегот на горенаведената одредба. Бројот на клиентите на апликантот можел да се надомести бидејќи зависел од географската локација (во однос на месната надлежност на извршителот, како што е предвидено со закон, наместо од добра волја).

(б) Апликантот

23. Апликантот ги оспори сите аргументи на Владата. Особено, тој изјави дека не можел да направи никакви деловни активности за времетраењето на времената забрана на вршење на должноста, за што биле запознаени неговите клиенти - доверители, што пак резултирало со губење на неговите идни приходи.

2. Судот

(а) Недопуштеност *ratione personae**(i) Одговорност на тужената држава*

24. Судот забележува дека, иако Комората на извршители не е државен орган, туку посебно правно тело, таа е основана во согласност со Законот за извршување (види параграф 17 погоре). Понатаму, Судот ја следи целта која што е од општ интерес и особено овластувањата во врска со дисциплинските постапки и одлуките за времена забрана на вршење на должноста, кои што се предвидени со закон (види параграф 17 погоре) (види, *mutatis mutandis*, *Beg Spa v. Italy*, број. 5312 /11, параграф 64, од 20 мај 2021 година). Членот 60 став 2 од Законот за извршување предвидува Комората на извршители да нареди задолжително привремено одземање на правото за вршење на должноста извршител, во случај кога против истиот има покренато кривична истрага. Според тоа, одговорноста на државата се јавува како резултат на административните, како и на регулаторните овластувања на Комората (види *National Notary Chamber v. Albania* (одлука), број 17029/05, од 6 мај 2008 година).

25. Дополнително, Судот ги повторува критериумите за одговорноста на државата за судските одлуки донесени во врска со споровите помеѓу приватни тела и поединци, а кои се утврдени во неговата судска пракса (види, на пример, *Zhidov and Others v. Russia*, број. 54490/10 и 3 други, параграф 71, од 16 октомври 2018 година) и забележува дека и овој случај, исто така, се однесува на одбивањето на повисоките судови да му доделат надомест на апликантот по задолжителната привремена забрана на работата на неговата извршителска канцеларија, наложено од Комората на извршители. Судот смета дека во конкретниот случај одговорноста на државата е вклучена како резултат на одлуките донесени од повисоките судови за одбивање на барањето за надомест на апликантот (види параграф 8 погоре) што произлегува од задолжителната мерка за привремена забрана на работата на неговата извршителска канцеларија наложена од Комората на извршители, во согласност со членот 60 став 2 од Законот за извршување.

(ii) Locus standi

26. Релевантните општи принципи се наведени во *Sérvulo & Associados -Sociedade de Advogados, RL and Others v. Portugal* (А. бр. 27013/10, параграф 79, од 3 септември 2015 година).

27. Судот на почетокот забележува дека Владата сметаше дека има двајца апликанти и дека физичкото лице нема активна легитимација (види параграф 21 погоре). Меѓутоа, во конкретниот случај, г. Мицковски е трговец поединец со извршителска канцеларија.

Следствено на тоа, тој бил директно погоден од ограничувањата наметнати на неговиот воспоставен бизнис. Понатаму, и г. Мицковски како физичко лице и неговата регистрирана фирма како правно лице биле странки во домашната судска постапка (види параграф 9 погоре). Во таквите околности, а имајќи ја предвид посебната природа на извршителските канцеларии во согласност со релевантниот домашен закон според кој правното лице е тесно поврзано со поединецот кој е квалификуван да ја врши професијата (види параграф 17 погоре), Судот смета дека и двете апликации се толку блиску една со друга што би било вештачки да се прави разлика помеѓу нив во овој контекст (види, *mutatis mutandis*, *Eugenia Michaelidou Developments Ltd u Michael Tymvios v. Turkey*, број. 16163/90, параграф 21, од 31 јули 2003 година; *Kin-Stib and Majkić v. Serbia*, број.12312/05, параграф 74, од 20 април 2010 година, *Vujović and Lipa D.O.O. v. Montenegro*, број [GC], број 5294/14, параграфи 157-58, од 7 јули 2020 година).

(б) Приговори за неисцрпување и непочитување на шестмесечното правило

28. Општите принципи релевантни за приговорите на Владата во овој дел се наведени во *Vučković and Others v. Serbia* ((прелиминарен приговор) [Голем судски совет], број 17153/11 и 29 други, параграфи 69-77, од 25 март 2014 г.) и *Alekseyev and Others v. Russia* (бр. 14988/09 и 50 други, параграф 12, од 27 ноември 2018 година). Дополнително, не може да се бара од апликантот кој побарал правен лек кој е очигледно ефикасен и доволен, да користел други правни лекови кои биле достапни, но за кои немало поголема веројатност да бидат успешни (види *Aquilina v. Malta* [GC], бр. 25642/94, параграф 39, ЕКЧП 1999-III).

29. Со оглед на фактите наведени во случајот (види параграф 9 погоре) и во отсуство на какви било други придружни документи поднесени од страна на Владата, Судот не смета дека дисциплинска или кривична постапка против јавниот обвинител или судијата одговорен за водењето на кривичната истрага би биле соодветни правни лекови за жалбените наводи на апликантот. Понатаму, Судот забележува дека предметната постапка за надомест на штета се однесувала на барањето на апликантот за паричен надомест за материјалната и нематеријалната штета претрпена за време на седуммесечната суспензија на неговата работа (види параграф 9 погоре). Тој навел аргументи во врска со истите прашања кои што требало да се испитаат во согласност со членот 1 од Протоколот број 1 на Конвенцијата, кои сега ги изнесува пред Судот. Тие постапки биле доволни за да се утврдат релевантните факти и не биле целосно лишени од каква било перспектива за успех, како што може да се види и од првостепената судска пресуда со која се уважило барањето на апликантот. Домашните судови го разгледувале барањето на апликантот во три судски инстанции (види параграфи 8-10 погоре). Во

такви околности, Судот не може да го прифати аргументот на Владата дека за пресметувањето на рокот од шест месеци требало да се земе предвид одлуката на Уставниот суд со која врз основа на *res judicata* била отфрлена иницијативата на апликантот за поведување на постапка за оценување на уставноста, наместо одлуката од постапката за надомест на штета (види параграф 7 погоре).

(в) Компатибилност *ratione materiae*

30. Релевантните општи принципи се наведени во *Könyv-Tár Kft and Others v. Hungary* (бр. 21623/13, параграф 31, од 16 октомври 2018 година).

31. Осврнувајќи се на овој случај, не е спорно дека апликантот ја водел својата извршителска канцеларија како самостојна дејност од 2006 година (види параграф 2 погоре). Тој со извршителската работа ги остварувал своите приходи, кои биле директно поврзани со бројот на неговите доверители. Во тој период од пет години апликантот го изградил бројот на свои клиенти, се до моментот во 2011 година кога била наредена привремената забрана за негово работење. Иако Судот се согласува со Владата дека клиентите можеби биле делумно надоместливи врз основа на географската локација (види параграф 21 погоре) и дека лицето кое го заменило апликантот за време на привремената забрана за работа, заменикот извршител, остварил одреден приход во негово име (види параграф 6 погоре), јасно е дека апликантот имал личен интерес од економска природа во одржувањето на континуитет во работењето на својата извршителска канцеларија и зголемувањето на бројот на клиенти.

32. Понатаму, Судот заклучува дека апликантот уживал „добар углед“, имено предноста произлегувала од личната репутација и контакти кои што ги стекнал во текот на неговото петгодишно работење. Добриот углед и реноме што ги имал воспоставено биле релевантни за одлуката на доверителите повторно да ги изберат неговите услуги (види, *mutatis mutandis*, *Malik v. the United Kingdom*, бр. 23780/08, параграф 99, од 13 март 2012 година, и *O'Sullivan McCarthy Mussel Development Ltd v. Ireland*, број. 44460/16, параграф 89, од 7 јуни 2018 година, во кој Судот исто така утврдил дека членот 1 од Протоколот број 1 се применува само кога постои привремена забрана за дозвола за работа, поврзана со вообичаеното водење на бизнис).

33. Од овие причини, Судот смета дека апликантот можел да тврди дека извршителската канцеларија што ја водел била „сопственост“ во смисла на членот 1 од Протоколот број 1.

(г) Заклучок

34. Со оглед на горенаведеното, Судот ги одбива приговорите на Владата во однос на допуштеноста на апликациите. Судот забележува дека апликациите не се ниту очигледно неосновани, ниту недопуштени по која било друга основа наведена во член 35 од Конвенцијата. Затоа тие мора да бидат прогласени за допуштени.

Б. Основаност*1. Поднесоци на странките*

35. Апликантот тврдеше дека привремената забрана на работењето на неговата канцеларија не била оправдана и дека заменикот извршител не можел да ја надомести предизвиканата штета. Тој понатаму тврдеше дека претрпел обична штета и испуштена корист, како резултат на привремената забрана и последователното одбивање на неговото барање за надомест на штета. Поточно, тој тврдеше дека помеѓу јули и декември 2011 година, поради неговата привремена забрана за работење која што се преклопила со периодот на преносот на надлежностите во извршните работи од судовите на извршителите (види параграф 16 погоре) тој и назначениот заменик не биле во можност да добијат нови случаи. Како поткрепа, тој како доказ поднел барање од 2008 година за извршување на побарување во вредност од 999.326 евра што доверителот го повлекол на 30 јуни 2011 година поради, како што навел апликантот, привремената забрана на работата на неговата извршителска канцеларија. Тој ја оспори релевантноста на одлуката на Врховниот суд на која се повика Владата (види параграф 14 погоре).

36. Владата тврдеше дека оспорената забрана за работа била привремена и законска и имала за цел да обезбеди правна сигурност во однос на услугите на извршителите генерално. Понатаму, привремената забрана немала значителни економски последици со оглед дека заменикот извршител продолжил да работи во релевантниот период и остварил (поткрепено со материјални докази) во периодот од мај до октомври 2011 година поголем приход (207.521 евра) за апликантот, споредено со приходот што тој го остварил во периодот јануари-март и декември 2011 година (98.791 евра). Владата нагласи дека ништо не сугерирало на тоа дека постапката за обесштетување била неправедна или дека одлуките донесени од страна на судот кои се потпирале на одредбите од Законот за кривична постапка биле произволни или необразложени. Владата се повика на конзистентно толкување на членот 189 од Законот за облигациони односи *vis-à-vis* Законот за кривична постапка (види параграф 14 погоре) од страна на Врховниот суд. На крајот, Владата тврдеше дека угледот на апликантот не бил засегнат, бидејќи привремената забрана била доверлива.

2. Оценка на Судот

37. Судот заклучува дека задолжителната привремена забрана за работење поврзана со кривичната истрага привремено ја отстранило доверителската клиентела на апликантот која била заинтересирана за неговите извршителски услуги, а тоа пак влијаело и на неговата „сопственост“ - извршителската канцеларија која што ја водел. Тоа била мерка што подразбирала контрола на користењето на имотот, а согласно вториот параграф од членот 1 од Протоколот број 1 (види, *mutatis mutandis*, *Tre Traktörer AB v. Sweden*, од 7 јули 1989 година, параграф 55, серија А бр.159; *Döring v. Germany* (одлука), број. 37595/97, ЕСЧП 1999-VIII и *Buzescu v. Romania*, број. 61302/00, параграф 88, од 24 мај 2005 година). Останува да се утврди дали таквото мешање било законско и постигнало „правична рамнотежа“ помеѓу барањата кои биле од општ интерес на заедницата и барањата за заштита на основните права на поединецот (види *Buzescu*, цитиран погоре, параграф 89). Оваа правична рамнотежа би била нарушена доколку засегнатото лице морало да претрпи индивидуален и прекумерен товар (види *G.I.E.M. S.R.L. and Others v. Italy* [Голем судски совет], број. 1828/06 и 2 други, параграф 300, од 28 јуни 2018 година).

38. Судот забележува дека налогот за привремена забрана за работа на неговата извршителска канцеларија бил заснован на членот 60 став 2 од Законот за извршување, чии што услови биле јасни (види параграфи 6 и 17 погоре). Според тоа, таквото мешање во сопственоста било предвидено со закон.

39. Судот понатаму го прифаќа фактот дека спорната привремена забрана ја следела општата цел укажана од страна на Владата, имено со цел да обезбеди правна сигурност во однос на извршителските услуги (види параграф 36 погоре). Автоматскиот карактер на изречената привремена забрана по покренатата кривична истрага во однос на апликантот не може да се смета дека самата по себе го намалила значењето на легитимната цел поради која била донесена одлуката на Комората од 11 април 2011 година.

40. Што се однесува до тоа дали била постигната рамнотежа помеѓу таа цел и правата на апликантот во оваа смисла, Судот забележува дека предметната мерка го оневозможила апликантот да работи како извршител во периодот помеѓу 11 април и 21 ноември 2011 година (види параграфи 6 и 8 погоре). Таквата привремена забрана (седум месеци и десет дена) не се чини дека била прекумерна (види, обратно, *Buzescu*, цитиран погоре, параграф 94, во кој апликантот не можел да работи како адвокат во период од пет години).

41. Второ, Судот забележува дека во текот на релевантниот период заменик-извршителот ги продолжил професионалните извршителски активности на апликантот кои во тоа време биле во тек (види параграф

б погоре). Според тоа, активностите кои ги презел заменикот извршител може да се сметаат како заштитни мерки што му служеле на јавниот интерес, преку обезбедување непречени услуги на постојните доверители како клиенти. Дополнително, докажете што биле поднесени од страна на Владата покажуваат дека активностите преземени од заменикот извршител биле доволни за да се компензираат повеќето негативни последици што привремената забрана за работа би можела да ги предизвика за апликантот.

42. Трето, во однос на тврдењето на апликантот дека работата на неговата извршителска канцеларија претрпела штета поради можно губење на нови доверители како клиенти за време на спорната привремена забрана којашто се совпаднала со времето во кое се вршело предавањето на извршните предмети на извршителите кои биле во тек пред судовите (види параграфи 16 и 35 погоре), Судот не најде никакви докази, како што се списоци на извршни предмети пренесени на други извршители во истото подрачје на надлежност во релевантното време, како дека тој би добил значителен број на нови извршни предмети доколку не постоел налогот за суспензија. Понатаму, апликантот не докажа дека повлекувањето (на 30 јуни 2011 година) на барањето за извршување, наведено во параграф 35 погоре, што се водело кај апликантот во извршна постапка од 2008 година, било директна последица на спорната привремена забрана.

43. Четврто, Апелациониот суд и Врховниот суд го разгледале поднесеното барање на апликантот според членовите 549 и 553 од Законот за кривична постапка (види параграф 15 погоре) и одлучиле дека тужената држава не може да биде одговорна во отсуство на погрешна осуда или затвор (види параграф 8 погоре). Фактот што според Законот за кривичната постапка не е предвидена можност да се бара отштета во ситуации на едноставно прекинување на кривичната постапка не е спорен, со оглед дека ниту членот 1 од Протоколот број 1 на Конвенцијата не гарантира такво право. Апликантот ниту аргументирал, ниту дал пример на домашна пракса со што би докажал дека тој пристап бил неконзистентен или на друг начин непредвидлив. Судот повторува дека има само ограничено овластување да се справи со наводните фактички или правни грешки направени од домашните судови кои ја имаат главната улога за толкување и применување на домашното право (види, *mutatis mutandis*, *Radomilja and Others v. Croatia* [GC], број. 37685/10 и 22768/12, параграф 149, од 20 март 2018 година; и судската пракса цитирана таму); нема изгледи дека постоело самоволие во начинот на кој домашните судови одлучиле по барањето на апликантот.

44. На крајот, Судот забележува дека во релевантното време привремената забрана била автоматска последица на фактот дека во

однос на него била отворена кривична истрага за наводна небрежност во извршувањето на извршителските должности (види параграф 5 погоре). Поради тоа, привремената забрана на неговото работење е изречена во најрана фаза од истрагата. Судот забележува дека членот 60 став 2 од Законот за извршување, како што бил формулиран во релевантното време (види параграф 17 погоре), ниту условувал, ниту пак дозволувал проценка на конкретните околности на случајот, вклучувајќи ја и сериозноста на наводниот прекршок, времето што поминало од наводното сторување на делото или дали времетраењето на привремената забрана било соодветно на тежината на наводниот прекршок. Според тоа, релевантната одредба, која веќе не е во сила, не превидувала конкретна проценка на пропорционалноста. Сепак, не е задача на Судот да го оценува релевантниот закон *in abstracto*. Во конкретниот случај, останува фактот дека апликантот не ја докажал својата загуба со оглед на тоа што заменикот извршител ги извршувал сите потребни активности за време на привремената забрана. Судот понатаму заклучува дека по усвојувањето на Законот за изменување и дополнување на Законот за извршување, релевантниот домашен закон предвидува дополнителна заштитна мерка и бара повисок степен на сомневање за кривична одговорност: работата на извршителите може да биде привремено забрането само ако обвинението е потврдено во кривична постапка (види параграф 18 погоре).

45. Со оглед на горенаведеното, а особено земајќи го предвид неуспехот на апликантот да докаже дека морал да претрпи индивидуален и прекумерен товар како резултат на привремената забрана на работата на неговата извршителска канцеларија, Судот заклучува дека немало повреда на членот 1 од Протоколот број 1 на Конвенцијата.

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ,

1. Едногласно *одлучи* да ги спои апликациите;
2. Едногласно *ги прогласува* апликациите за допуштени;
3. *Одлучува, со пет гласа „за“ и два „против“ дека нема повреда на членот 1 од Протоколот бр. 1 на Конвенцијата.*
- 4.

Изготвено на англиски јазик и објавено во писмена форма на 24 март 2022 година, во согласност со правилото 77 став 2 и 3 од Деловникот на Судот.

МИЦКОВСКИ против РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ПРЕСУДА

Victor Soloveytchik
Секретар на оддел

Síofra O'Leary
Претседател

Во согласност со членот 45 став 2 од Конвенцијата и правило 74 став 2 од Деловникот на Судот, кон оваа пресуда е приложено посебното мислење на судиите Mourou-Vikström и Илиевски.

S.O.L.
V.S.

ЗАЕДНИЧКО СПРОТИВСТАВЕНО МИСЛЕЊЕ НА СУДИИТЕ *MOUROU-VIKSTRÖM* И ИЛИЕВСКИ

1. Со сета почит, не се согласуваме со заклучокот донесен од мнозинството, дека нема повреда на членот 1 од Протоколот број 1 на Конвенцијата. Ваквиот заклучок го заобиколува најважното прашање во овој случај: дали апликантот морал да сноси индивидуален и прекумерен товар како резултат на начинот на кој законодавството се применувало во тие околности. Притоа, мнозинството правилно претпоставило дека не е задача на Судот апстрактно да го испита домашното законодавство, но се воздржало од оценка на негативните ефекти за апликантот наметнати од таквите законски одредби.

2. Според наше мислење, мнозинството требало да процени дали примената на член 60 став 2 од Законот за извршување (види параграф 17 од пресудата) во околностите на овој случај имала негативни последици за апликантот (види, *mutatis mutandis*, *Sahin v. Germany* [Голем судски совет], бр. 30943/96, параграф 87, ECHR 2003-VIII). Ова е особено така затоа што предметната одредба ниту условувала, ниту дозволувала проценка на специфичните околности на случајот, вклучувајќи ја сериозноста на наводниот прекршок, времето што изминало од наводното извршување на делото или дали траењето на привремената забрана било пропорционално на тежината на наводниот прекршок. Во ниту еден момент таа одредба, применета во случајот на апликантот како последица на она што било само сомнение за кривично дело, не дозволува каква било конкретна проценка на пропорционалноста. И покрај тоа што ние се придружуваме на мнозинството поздравувајќи го усвојувањето на тековно важечкиот законски текст кој бара повисоко ниво на сомневање за кривична одговорност, останува фактот дека во случајот на апликантот таа заштитна мерка не била применлива.

3. Ставот што го застапува Владата и го поддржува мнозинството наидува на дополнителни пречки кои потекнуваат од начинот на кој се применувала предметната одредба. Поконкретно, неспорно е дека

ПРЕСУДА

привремената забрана го оневозможила апликантот да работи како извршител повеќе од седум месеци. Ваквата мерка во голема мера се преклопила со рокот од шест месеци утврден со Законот за изменување и дополнување на Законот за извршување од 2010 година за пренос на извршните предмети кои биле во тек пред домашните судови, односно Основниот суд Кичево во конкретниот случај, на извршители кои работеле во неговата месна надлежност. Освен тоа, не е спорно дека назначениот заменик, дејствувајќи наместо него, не можел да преземе нови случаи. И во секој случај, со оглед на строгите прописи за бројот на извршители и нивното именување во одредена јурисдикциска област во тужената држава, треба да се претпостави дека текот на извршните предмети би продолжил без проблем, што значи дека по новите предмети би постапувал друг извршител, а не назначениот заменик на апликантот. Според тоа, привремената забрана на апликантот во секој случај имала негативни финансиски последици за него. Со оглед на ситуацијата, апликантот се обидел да ја надомести својата материјална штета со експлицитно барање од домашните судови да го разгледаат неговото барање за надомест во согласност со Законот за облигациони односи (види параграф 9 од пресудата).

4. Во врска со ова, мнозинството правилно заклучи дека, изборот што го направил законодавецот да не ја вклучи во Законот за кривична постапка можноста за барање надомест на штета во ситуации на прекин на кривичната постапка, не може да се гарантира со членот 1 од Протоколот број 1.

Меѓутоа, релевантен заклучок е дека толкувањето на домашното право од страна на повисоките судови во околностите на овој случај не обезбедило можност, во постапката по привремената забрана, да се земе предвид барањето за пропорционалност, што налогот за привремена забрана самиот не успеал да го постигне.

5. Како заклучок, бидејќи немал никаков надомест за претрпената штета, од централно значење била должноста на властите да се погрижат да се изврши индивидуална проценка на пропорционалноста, пред да одлучат да му ја суспендираат работата на апликантот како извршител. Од причините кои што се наведени погоре, ние сметаме дека автоматската природа на привремената забрана во околностите на овој случај не постигнала правична рамнотежа помеѓу мешањето и целта поради која била изречена.

Република Северна Македонија

Министерство за правда

Биро за застапување на Република Северна Македонија
пред Европскиот суд за човекови права

До
Собрание на Република Северна Македонија
Уставен суд на Република Северна Македонија
Врховен суд на Република Северна Македонија
Апелационен суд Скопје
Апелационен суд Битола
Апелационен суд Гостивар
Апелационен суд Штип
Основен кривичен суд Скопје
Виш управен суд
Управен суд
Судски совет на Република Северна Македонија
Јавно обвинителство на Република Северна Македонија
Вишо јавно обвинителство Скопје
Вишо јавно обвинителство Битола
Вишо јавно обвинителство Гостивар
Вишо јавно обвинителство Штип
Основно јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција
Основно јавно обвинителство Скопје
Народен правобранител на Република Северна Македонија
Државно правобранителство на Република Северна Македонија
Адвокатска комора на Република Северна Македонија
Академија за судии и јавни обвинители на Република Северна Македонија
Здружение на судии на Република Северна Македонија
Здружение на јавни обвинители на Република Северна Македонија
Министерство за транспорт и врски
Државен инспекторат за градежништво и урбанизам
Општина Гази Баба
Министерство за правда

Бр. 0901-11613
Скопје, 25 - 10 - 2022 година

ПРЕДМЕТ: ФИНЕ ДОО и др. против Северна Македонија А.бр. 37948/13, одлука 9 јуни 2022 година

Почитувани,

Европскиот суд за човекови права (ЕСЧП/Судот) на 9 јуни 2022 година објави дека донел одлука во случајот ФИНЕ ДОО и други против Северна Македонија А.бр. 37948/13 во кој апликантите истакнаа наводи за повреда на член 1 од Протоколот бр. 1 на Конвенцијата со што тврдеа дека рушењето на нивниот станбено-деловен објект било противзаконско, не остварило легитимна цел и било прекумерно непропорционално. ЕСЧП со одлуката констатираше дека апликацијата е

1

Биро за застапување на
Република Северна Македонија
пред Европскиот суд за човекови права

Ул. „Димитрие Чуповски“ бр. 9, Скопје
Република Северна Македонија
+389 2 3109 784
biroescp.gov.mk

ISO 9001
BUREAU VERITAS
Certification

Република Северна Македонија
Министерство за правда

**Биро за застапување на Република Северна Македонија
пред Европскиот суд за човекови права**

недопуштена со оглед дека жалбените наводи се преуранети, односно сè уште не се исцрпени сите домашни правни лекови.

Превод од одлуката на ЕСЧП Ви се доставува во прилог.

Со почит,

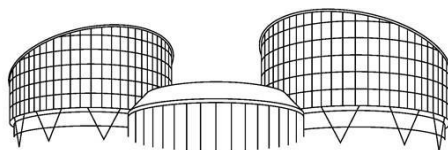
в.д. Директор на Бирото за застапување
на Р. Северна Македонија пред ЕСЧП-Владин Агент,
м-р Даница Џонова

Прилог:

- Одлука на ЕСЧП од 9 јуни 2022 година, преведена на македонски јазик

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ВТОР ОДДЕЛ

ОДЛУКА

Апликација бр. 37948/13

ФИНЕ ДОО и други
против Северна Македонија

Европскиот суд за човекови права (Втор оддел), заседавајќи на 17 мај 2022 година во Совет составен од:

Jon Fridrik Kjølbro, *Претседател,*

Egidijus Kūris,

Branko Lubarda,

Pauliine Koskelo,

Gilberto Felici,

Saadet Yüksel,

Diana Sârcu, *судиш,*

и Hasan Bakirci, *Секретар на оддел,*

Имајќи ја предвид горенаведената апликација поднесена на 7 јуни 2013 година,

Имајќи ги предвид опсервациите поднесени од страна на тужената Влада и опсервациите кои апликантите ги поднеле како одговор на нив,

Имајќи предвид дека Jovan Ilievski, судијата назначен за Северна Македонија, се повлече од заседавањето за случајот (Правило 28 од Деловникот на Судот) и дека, соодветно на тоа, Претседателот на одделот ја назначи Pauliine Koskelo да заседава како *ad hoc* судија (член 26 § 4 од Конвенцијата и Правило 29 од Деловникот на Судот),

По расправата, го одлучи следното:

ФАКТИ

1. Списокот на апликантите е наведен во прилог. Првиот апликант е друштво со ограничена одговорност. Вториот и третиот апликант се брачен пар кои се сопственици на првиот апликант.
2. Владата на Република Северна Македонија беше застапувана од нејзиниот Владин Агент, г-а Д. Цонова.

A. Околности на случајот

3. Фактите на случајот, како што беа поднесени од страните, може да се сумираат на следниов начин.

1. Постапка во врска со рушењето на станбено-деловниот комплекс и промените на дозволата за градење и проектот за градење

4. Откако на 24 декември 2010 година добил дозвола за градење од општината Гази Баба, првиот апликант почнал со градење на станбено-деловен комплекс во Скопје.

5. На 30 и 31 мај 2011 година, објектот кој тогаш сè уште бил во фаза на изградба, бил предмет на увид од страна на Одделението за урбанистичко-градежна инспекција при општина Гази Баба кое нарачало да се изврши вештачење од страна на приватна компанија за да ги потврди сопствените наоди („вештачење“).

6. На 15 јули 2011 година, овластен градежен инспектор од Одделението за урбанистичко-градежна инспекција извршил увид на градилиштето и изготвил записник за констатација во кој утврдил дека објектот во прашање бил изграден спротивно од дозволата за градење. Особено, темелите на објектот биле 1,43 метри повисоки од тоа што било предвидено во дозволата за градење, и последователно на тоа, сите катови биле 1,43 метри повисоки во споредба со оригиналниот план. Инвеститорот, исто така, додал неколку бетонски столбови и направил други промени кои ја прекршиле дозволата. Ова било потврдено во извршеното вештачење и од инспекцијата на градилиштето.

7. На истиот датум, Одделението за урбанистичко-градежна инспекција издало две наредби: една за првиот апликант да го сруши објектот во рок од пет дена и друга за да се сопре целосно градежната работа. Обете наредби

предвидувале можност за жалба во рок од петнаесет дена, но без суспензивен ефект на дејството на наредбите.

8. На 20 јули 2011 година, првиот апликант поднел барање до општинските власти за одобрување на промените на градежната дозвола и проектот за градење во врска со разликата во висината на објектот.

9. На 25 јули 2011 година, првиот апликант ги обжалил двете наредби (види параграф 7 погоре), аргументирајќи дека забележаните неусогласености помеѓу доволата и изведениот објект можеле да се оправдаат со неочекуваното откривање на подземни води.

10. На 26 јули 2011 година, општината ја потврдила наредбата за рушење од 15 јули 2011 година (види параграф 7 погоре). Релевантната одлука прецизирала дека доколку првиот апликант не го сруши објектот во рамки на наведениот рок, истиот ќе биде присилно срушен и сите трошоци за тоа ќе ги сноси компанијата.

11. Помеѓу 1 и 17 август 2011 година, објектот бил срушен од страна на Одделението за урбанистичко-градежна инспекција.

12. Во меѓувреме, на 9 август 2011 година, општината го одбила барањето од 20 јули 2011 година (види параграф 9 погоре), бидејќи предложените промени биле спротивни на архитектонско-урбанистичкиот план, урбанистичкиот план и решението за локациски услови. Одлуката била потврдена од Министерот за транспорт и врски. На 26 ноември 2012 година, Управниот суд ја прекинал постапката бидејќи првиот апликант ја повлекол поднесената тужба.

13. На 19 август 2011 година, првиот апликант поднел друг записник од извршено вештачење пред второстепената управна општинска комисија тврдејќи дека мерењата направени при првото вештачење биле изведени користејќи несоодветни методи. Ова последователно вештачење не содржело нови мерења.

14. На 23 и 24 август 2011 година, обете жалби (види параграф 9 погоре) биле одбиени од страна на комисијата, *inter alia*, врз основа на тоа дека првиот апликант го признал постоењето на разлики во висината. Фактот дека биле побарани промени на градежната дозвола исто така ја поддржал оваа проценка.

15. На 23 и 26 септември 2011 година, првиот апликант поднел две тужбени барања пред Управниот суд, оспорувајќи ја наредбата за рушење и наредбата за стопирање на градежните дејствија, соодветно (види параграф 7 погоре).

16. На 6 април и 4 мај 2012 година, Управниот суд ги одбил двете тужбени барања. Истиот утврдил дека објектот навистина бил изграден прекршувајќи ја доволата за градење и дека првиот апликант не ги оспорил несогласувањата, туку се обидел да ги оправда. Во врска со употребените методи, тој утврдил дека

наодите на одделението биле поткрепени со вештачењето изготвено по нивно барање од страна на независна приватна компанија. Конечно, тој утврдил дека со оглед на природата на несогласувањето помеѓу објектот и градежната дозвола, поправање на изведбата не била возможна.

17. Првиот апликант ги обжалил обете одлуки пред Вишиот управен суд. Тој ги оспорил фактичките наоди на Управниот суд и на државните институции потпирајќи се на поднесеното вештачење. Тој стоел зад тврдењето дека било возможно објектот да се изведе во рамки на градежната дозвола, но тоа не било земено предвид од страна на Одделението за урбанистичко-градежна инспекција. Тој тврдел дека сите органи на државата имаат должност да ја применат мерката која ќе предизвика најмалку штета.

18. На 22 ноември 2012 година, Вишиот управен суд ги одбил двете жалби, повторувајќи го образложението на Управниот суд. Обете одлуки му биле врачени на првиот апликант на 13 декември 2012 година.

2. Постапка за надомест на штета поведена од компанијата X

19. На 21 февруари 2012 година компанијата X, изведувач на срушениот станбено-деловен објект, во сопственост на третиот апликант, повела граѓанска постапка против општината Гази Баба барајќи надомест на штета за опремата која била уништена или оштетена во текот на рушењето. На 7 јуни 2013 година, првостепениот суд го одбил нејзиното барање, а тоа го потврдил и Апелациониот суд Скопје на 14 јануари 2015 година. Иако било возможно, компанијата X не поднела барање за ревизија пред Врховниот суд.

3. Кривична постапка во врска со рушењето на објектот

20. На 21 април 2016 година, Специјалното јавно обвинителство, кое било основано на 15 септември 2015 година со цел да ги истражува и прогонува кривичните дела поврзани со и кои потекнуваат од содржината на незаконски следените комуникации кои во 2015 година беа добиени и јавно објавени од страна на најголемата тогашна опозициска партија, отворило истрага околу рушењето за кое станува збор (види параграф 11 погоре). Првиот апликант поднел звучни материјали и придружни транскрипти пред Судот од наводно следени разговори помеѓу одредени обвинети во врска со рушењето на објектот во прашање, кое апликантите тврдат дека било политички мотивирано.

21. На 25 јануари 2016 година, третиот апликант и управителот на првиот апликант биле испитани пред Специјалното јавно обвинителство. Тие изјавиле,

inter alia, дека претрпеле значителна материјална штета како последица на противзаконското рушење. По барање на Специјалното јавно обвинителство на 2 февруари 2016 година управителот до обвинителството поднел записник од вештак во кој бил наведен точниот износ на штетата сторена на првиот апликант.

22. На 29 јуни 2017 година, Специјалното јавно обвинителство поднело обвинителен акт против седум лица (вклучително и поранешниот Премиер и Министерот за транспорт и врски, поранешниот градоначалник на општината каде се наоѓал станбено-деловниот објект и овластениот инспектор кој ги изработил наредбите за рушење и за целосно стопирање на градежната работа (види параграф 6 погоре) за злоупотреба на работното место и службената должност во врска со оспореното рушење кое наводно било противзаконско. Некои од нив, исто така, биле обвинети за неправилното мерење на висината на станбено-деловниот објект, кое довело до одлуката дека објектот бил повисок од одобрените проекти и резултирало со негово рушење, предизвикувајќи значителна материјална штета за првиот апликант. Второто било воспоставено на основа на вештачење наредено од страна на Специјалното јавно обвинителство. На 13 ноември 2017 година, Основниот крвичен суд Скопје го прифатил обвинителниот акт. Постапката е моментално во тек.

В. Релевантно домашно законодавство

1. Закон за кривичната постапка

23. Според член 114 (2), доколку обвинетиот е прогласен за виновен, судот одлучува делумно или целосно за имотноправното барање, а за преостанатиот износ на имотноправно барање го упатува оштетениот да го оствари во граѓански спор. Доколку доказите во кривичната постапка не даваат доволна основа за целосно или делумно пресудување на барањето, а за нивно дополнително обезбедување постои опасност од неоправдано одолжување на постапката, судот ќе го упати оштетениот имотноправното барање да го остварува во граѓански спор. Според член 114 (3) предвид ено е дека кога судот ќе донесе пресуда со која обвинетиот се ослободува од обвинението или со која се одбива обвинителниот акт, или кога со решение ќе ја запре кривичната постапка, да го упати оштетениот дека може имотноправното барање да го остварува во граѓански спор.

2. Закон за парнична постапка

24. Според член 11 (3) граѓанските судови во однос на постоењето на кривично дело и кривична одговорност на сторителот се врзани за правосилните

пресуди на кривичните судови со кои обвинетиот се огласува за виновен.

ЖАЛБЕНИ НАВОДИ

25. Апликантите поднеле жалбени наводи според член 1 од Протоколот бр. 1 на Конвенцијата со што тврдеа дека рушењето на нивниот станбено-деловен објект било противзаконско, не остварило легитимна цел и било прекумерно непропорционално.

ПРАВО

26. Апликантите се повикаа на член 1 од Протоколот бр. 1 на Конвенцијата, кој гласи:

„Секое физичко или правно лице има право на мирно уживање на својот имот. Никој не може да биде лишен од својот имот, освен во јавен интерес и под услови предвидени со закон и со општите принципи на меѓународното право.

Претходните одредби не навлегуваат во правото на државите да донесуваат закони кои ги сметаат за неопходни за регулирање на користењето на имотот согласно општиот интерес или заради сигурно плаќање на данокот, другите придонеси и парични казни.“

А. Аргументи на страните

27. Владата тврдеше дека апликацијата била предвремена бидејќи кривичната постапка која била клучна за воспоставување на законитоста на рушењето во прашање и која е во сржта на жалбениот навод на апликантите, сè уште била во тек. Дополнително, во истата постапка првиот и третиот апликант поднеле и барање за паричен надомест кое се преклопува со нивното парично барање пред Судот. Во коментарите во однос на произнесувањето на апликантите, Владата додаде дека целта на кривичната постапка била, *inter alia*, да им овозможи на оштетените страни да добијат паричен надомест за било какво погрешно постапување од страна на обвинетите. Конечно, апликантите никогаш не покренале засебна постапка за паричен надомест на штета пред домашните судови.

Владата исто така тврдеше дека постоела злоупотреба на правото на поединечна апликација бидејќи апликантите пропуштиле да го известат Судот за тековната кривична постапка и завршената постапка за паричен надомест покрената од страна на компанијата Х (види параграф 19 погоре). Конечно,

вториот и третиот апликант немале статус на жртви, бидејќи сите управни одлуки го засегаа исклучиво првиот апликант.

28. Апликантите тврдеа дека ги исцрпиа сите ефективни правни лекови. Бидејќи Специјалното јавно обвинителство било оформено долго откако тие ја поднеле својата апликација пред Судот, од нив не се барало да го искористат тој правен лек, кој ниту теоретски ниту во пракса не им бил достапен во тоа време. Во кривичната постапка тие биле само оштетена страна со ограничени права и ограничен пристап. Вториот апликант никогаш не ни бил повикан да даде изјава во таа постапка. Обвинетите може да не бидат прогласени за виновни или постапката може да застари, што би ги спречило апликантите да побараат паричен надомест во граѓанска постапка. Во секој случај, онаму каде домашното право обезбедило неколку правни авенции, апликантите имале право да одберат една од нив.

Апликантите исто така не се согласија дека го злоупотребиле правото на индивидуална апликација. Во кривичната постапка, како што беше веќе наведено, тие биле само оштетена страна, а постапката за паричен надомест била отворена од страна на компанијата X, која не е апликант во разгледуваниот случај.

В. Оценка на Судот

29. Релевантните општи принципи во врска со тоа кој може да има статус на жртва според член 34 од Конвенцијата и кој може да поднесе жалбени наводи во врска со повреда на член 1 од Протокол бр. 1 од Конвенцијата се сумирани во *Ankarcrona v. Sweden* ((dec.), бр. 35178/97, 27 јуни 2000) и *Eliseev and Ruski Elitni Klub v. Serbia* ((dec.) бр. 8144/07, §§ 32-33, 10 јули 2018)).

30. Осврнувајќи се на сегашниот случај, без оглед на фактот дека првиот апликант бил единствената страна во гореспоменатата управна постапка (види параграфи 4-8 погоре), Судот забележува дека вториот и третиот апликант, членови на истото домаќинство, се негови основачи и косопственици (види параграф 1 погоре). Според тоа, имајќи го предвид отсуството на спротивставени интереси кои би можеле да предизвикаат тешкотии, и земајќи ги предвид околностите на случајот во целост, Судот смета дека апликантите се толку блиску идентификувани меѓусебно што во овој контекст правењето разлика помеѓу нив би било вештачко. Следува дека, вториот и третиот апликант можат оправдано да носат статус на жртви во рамки на значењето на членот 34 од Конвенцијата (види, *Albert and Others v. Hungary* [GC], бр. 5294/14, §§ 135-137, 7 јули 2020, и *mutatis mutandis*, *KIPS DOO and Drekalović v. Montenegro*, бр. 28766/06, §§ 86-87, 26

јуни 2018).

31. Судот смета дека не е потребно да се разгледува прелиминарниот приговор за злоупотреба на правото на индивидуална апликација од страна на апликантите, бидејќи разгледуваниот случај секако е недопуштен од следниве причини.

32. Релевантните принципи во врска со исцрпувањето на домашните правни лекови се поставени во *Vučković and Others v. Serbia* ((прелиминарен приговор) [Голем судски совет], бр. 17153/11 и 29 други, §§ 69-77, 25 март 2014)).

33. Судот препознава дека правилото на исцрпување не е апсолутно, ниту може да се примени автоматски; при разгледувањето дали истото било испочитувано, суштински е да се земат предвид особените околности на секој поединечен случај. Ова, меѓу другото, значи дека Судот мора реалистично да ги засмета не само постоењето на формални правни лекови во правниот систем на засегнатата Договорна страна, туку и општиот правен и политички контекст во кој тие делувале, како и личните околности на апликантите (види *Sargsyan v. Azerbaijan* [GC], бр. 40167/06, § 116, ECHR 2015; *Chiragov and Others v. Armenia* [GC], бр. 13216/05, § 116, ECHR 2015; и *Akdivar and Others v. Turkey*, 16 септември 1996, § 69, Извештаи за пресуди и одлуки 1996 IV). Во оваа смисла, Судот забележува дека проценката на тоа дали домашните правни лекови биле исцрпени, најчесто се врши во однос на датумот на кој била поднесена апликацијата. Сепак, како што има одлучено во многу случаи, ова правило подлежи на исклучоци, кои можат да бидат оправдани од особените околности на секој случај *Demopoulos and Others v. Turkey* (одлука) [Голем судски совет], бр. 46113/99 и 7 други, § 87, ECHR 2010, со понатамошни референци).

34. Осврнувајќи се на случајот, во однос на жалбениот навод според член 1 од Протоколот бр. 1, Судот забележува дека управната постапка создала форум во кој управните органи, и последователно судските власти, го покренале прашањето на наводното противзаконско рушење на објектот, но дека во тоа време немало поднесено барање за паричен надомест. Сепак, Судот не може да не забележи дека додатно на ова, Специјалното јавно обвинителство поднело обвинителен акт и дека во тек е кривична постапка пред првостепениот суд против неколкумина обвинети врз основа на тоа дека рушењето во прашање било противзаконско (види параграф 22 погоре). Во однос на ова, без оглед на фактот дека кривичните постапки можеби генерално не се главниот правен лек во светло на членот 1 од Протоколот бр. 1, Судот забележува дека во случајов тековната кривична постапка се води против јавни функционери кои се осомничени дека намерно, употребувајќи ги своите овластувања во службени рамки, им

предизвикале значителна материјална штета на апликантите како резултат на рушењето на станбено-деловниот објект за кој станува збор (види параграф 22 погоре). Според ова, земајќи ги предвид супсидијарниот карактер на неговата улога и особените околности на разгледуваниот случај, Судот смета дека исклучокот на правилото за исцрпување на домашните правни лекови овде се применува од следниве причини.

35. Прво, кривичната постапка била отворена откако биле изнесени нови докази (види параграф 20 погоре) кои не биле достапни за време на управната постапка. Кривичната постапка може да води до релевантни наоди за тоа дали постоело погрешно постапување или злоупотреба на моќ од страна на засегнатите личности, со што рушењето во прашање би било противзаконско. Соодветно на ова, се чини дека таа постапка може да има директно влијание на одредувањето на законитоста на рушењето во прашање, и останува на домашните судови да го проценат ова прашање пред Судот тоа да го стори. Да се даде заклучок за мериторноста на случајот би можело да опфати прејудицирање на исходот од тековната кривична постапка. Второ, Судот забележува дека барање за надомест на штета веќе било воведено во рамки на истата кривична постапка (види параграфи 21 и 22 погоре) и со него ќе се постапи во согласност со Законот за кривична постапка (види параграф 23 погоре). Такво дејство од страна на апликантите има за цел да им обезбеди парична отштета за наводното прекршување на нивните имотни права. Кривичните судови можат да одлучат по барањето за надомест освен ако околностите бараат таквото барање да се префрли од страна на тие судови на решавање во граѓанска постапка. Од овие причини не може да се земе како пропуст фактот што апликантите не поднеле засебно тужбено барање за надомест пред граѓанските судови. За крај, иако Владата експлицитно не го аргументираше тоа, достапната судска пракса во однос на тужената Држава укажува дека исходот на кривичната постапка не е одлучувачки за веројатноста за успех на барањето за паричен надомест на апликантите (види *mutatis mutandis*, *Koceski v. the former Yugoslav Republic of Macedonia* (одлука), бр. 41107/07, §§ 26-27, 22 октомври 2013; *Popovski v. the former Yugoslav Republic of Macedonia*, бр. 12316/07, § 43, 31 октомври 2013; *Sulejmani v. the former Yugoslav Republic of Macedonia*, бр. 74681/11, § 42, 28 април 2016; и *Delovski v North Macedonia* (одлука), бр. 56148/15, § 25, 7 јули 2020).

36. Според ова, земајќи ги предвид околностите на разгледуваниот случај, Судот го смета жалбениот навод на апликантите според член 1 од Протоколот бр. 1 за предвремен.

ФИНЕ ДОО И ДРУГИ против СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ОДЛУКА

37. Следува дека жалбениот навод мора да биде отфрлен според член 35 §§ 1 и 4 од Конвенцијата поради неисцрпување на домашните правни лекови.

Од овие причини, Судот, едногласно,

Ја прогласува апликацијата за недопуштена.

Изготвено на англиски и објавено во писмена форма на 9 јуни 2022.

Hasan Bakirci
Секретар

Jon Fridrik Kjølbro
Претседател

ФИНЕ ДОО И ДРУГИ против СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ОДЛУКА

Прилог

Б р.	Име на апликантот	Година на раѓање/ре гистрациј а	Место на регистрација/живее ње	Застапник
1.	ФИНЕ ДОО	2003	Скопје	Валентин Пепељугоски
2.	Неџибе ЦАНОСКА	1961	Струга	
3.	Фијат ЦАНОСКИ	1960	Струга	